

§ 1 Partiledardebatt

Partiledardebatt

Anf. 1 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman, riksdagsledamöter! I söndags deltog jag i manifestationen i Paris efter terroristattackerna mot tidningen Charlie Hebdo, mot poliser och mot den judiska befolkningen.

Det var på många sätt en mörk dag. Men alla de människor som fanns därute på gatorna, som vi såg i fönstren och som vi såg på deras balkonger – alla de som skanderade ”Vi är inte rädda” – bar på ett mycket ljusst hopp.

Mitt i all bedrövelsen och sorgen fanns det en stark gemenskap, en beslutsamhet att stå upp för de demokratiska värderingarna. Människor slöt upp i hela världen, också här i Sverige.

Jag kan passa på att föra vidare president Hollandes djupa tack för allt stöd.

Den här manifestationen visar att skiljelinjen inte går mellan länder, kulturer eller religioner utan att skiljelinjen går mellan dem som vill förgöra det demokratiska samhället och oss som tänker stå upp för det demokratiska samhället.

Samtidigt får vi rapporter från Nigeria, där Boko Harams fruktansvärda framfart tar nya människoliv. Minnena av massmorden finns kvar som sår: London, Madrid, Bryssel, Islamabad, Bagdad, Oslo, Utøya. Även här i Sverige ser vi extremismens framfart. Vi såg självmordsattacken här i centrala Stockholm. Vi ser det i nazismens hot och våldsdåd, i avskyvärda attacker mot våra synagogor och moskéer, mot er som går dit för att be.

Terrorismens mål är att så split, hat och rädsla och få det demokratiska, öppna samhället att sluta sig och få människor att stå upp mot varandra och vända sig mot varandra. Men vi ska aldrig låta terrorismen styra oss eller sätta skräck i våra hjärtan.

Herr talman! Vi möter den totalitära terrorn med demokratisk orubblighet. Vi står upp för pressfriheten, yttrandefriheten och religionsfriheten. Terrorismen ska aldrig få tysta det fria ordet. Vi ska visa det öppna samhällets styrka.

(Applåder)

Att stärka Sveriges förmåga att möta kriser och säkerhetshot är centralt för regeringen. Vi har inrättat ett säkerhetspolitiskt råd och tillsatt en inrikesminister som samlat ska ha ansvar för polisväsendet och

Sveriges civila krishantering. Nu går vi vidare för att ytterligare stärka Sveriges förmåga att förebygga och bekämpa terrorism.

För det första: Att resa utomlands för att begå terroristhandlingar ska kriminaliseras, likaså finansieringen och organiseringen av den typen av resor. Samtidigt ska vi stärka de polisiära myndigheternas arbete för att upptäcka och bemöta terroristbrott och säkerhetsshot.

Men det räcker inte. För att minska rekryteringen till våldsbejakande extremism krävs ett intensivt förebyggande arbete med bred förankring i hela vårt samhälle. Vi måste utveckla avhoppbarverksamheten och ge stöd till anhöriga som med förtvivlan ser sina kära dras in i terroristgrupper. Regeringens nationella samordnare får därför ökade befogenheter och mer resurser.

I grunden måste vi dessutom tillsammans, gemensamt i vårt samhälle, ta fullt ansvar för att aldrig tillåta att den fattigdom och brist på framtidstro föds som riskerar att stärka fanatismen.

För det andra behöver vi bekämpa terroristorganisationerna där de har fått sina fästen. Den irakiska regeringen söker nu stöd för att bemöta Isil. Den vill ha fortsatt stöd. Isils dåd ser vi i både Syrien och Irak. De är stundom och oftast alltför fruktansvärda för att man ens ska kunna försöka klä dem i ord.

Sverige ger redan nu ett stort humanitärt bistånd, och det ska vi göra. Men vi kan göra än mer. Därför undersöker nu regeringen förutsättningarna för att föreslå riksdagen att svensk militär personal får sändas till Irak för att bidra till utbildningen av trupper som strider mot Isil.

För det tredje ska den svenska försvarsförmågan stärkas. Åren av nedskärningar är över. De nya, flerdimensionella säkerhetsutmaningarna bör mötas med ett brett stöd här i Sveriges riksdag. Det är också Sveriges tradition.

Jag vill därför att Sveriges försvars- och säkerhetspolitiska samverkan inte stannar vid ett försvarspolitiskt beslut. Jag vill också se samtal kring ett brett säkerhetsperspektiv där vi belyser också andra säkerhetsrisker, exempelvis terrorismen, den digitala sårbarheten, epidemier och klimatförändringar och utifrån detta skapar en gemensam, nationell säkerhetsstrategi för Sverige. Så kan vi gemensamt peka ut behoven av att stärka Sveriges säkerhet på kort sikt och på lång sikt. Och vi ska göra det inte utifrån det som skiljer oss åt utan utifrån det som förenar oss.

(Applåder)

Detta är därför åtgärder som regeringen genomför snarast: ett ännu starkare förebyggande arbete, ett solidariskt internationellt engagemang och en bred samverkan kring just de frågorna i Sveriges riksdag. Så ska vi stärka Sveriges säkerhet. Så ska det öppna, demokratiska och solidariska samhället försvaras.

Herr talman! I en turbulent tid är det viktigare än någonsin att skapa stabilitet i Sverige. I december valde regeringen och de fyra borgerliga partierna att sluta en överenskommelse som innebär att det går att styra Sverige i minoritet. Det skapar större stabilitet, och det kommer att ligga till grund för vår tillväxt. Det skapar också en långsiktighet där Sverige behöver det som mest: för pensionerna, energiförsörjningen och försvaret av vårt land. Det gör att vi äntligen kan flytta fokus från spelet och taktiken till sakpolitiken.

Anna Kinberg Batra, Annie Lööf, Jan Björklund, Göran Hägglund!
Ni har visat att svensk borgerlighet kan ta ansvar i opposition. Jag tackar för den insatsen. Nu börjar däremot striden om sakfrågorna. Låt de bästa idéerna vinna!

(Applåder)

Det Sverige behöver just nu är reformer för att skapa ett bättre liv för alla, också för dem som nu kräver förändring. Regeringen har ett reformprogram som säkrar det vi kallar det svenska löftet och därmed ger möjlighet till kunskap, trygghet och jämlikhet för alla.

Det innebär ett skifte i svensk politik. Vi går nu ifrån en enögd tro på skattesänkningar till investeringar i aktiv näringspolitik, infrastruktur och utbildning i det som ger verklig konkurrenskraft. Vi byter en skola som drivs av vinstjakt och hotas av konkurser till en skola där barnen får det stöd de behöver när de behöver det och lärarna den lön de förtjänar för att nå de höga krav som vi kommer att ställa.

Vi lämnar privatiseringar som lösningar på välfärdens problem och svarar äntligen på rop efter mer personal och starkare professioner, alltså det som har ekat i snart ett decennium. Vi slutar låtsas att det är någon annan som kan lösa problemen med klimatomställningen åt oss. I stället är vi själva med och tar fram de lösningar som vi behöver och som världen behöver.

Herr talman! Regeringen är redo att ta sig an de utmaningar som Sverige står inför. Det må vara demografin, klimatomställningen eller den globala ekonomin som vi tar oss an. Vi ska göra dessa utmaningar till de möjligheter som de kan vara för Sverige. Nu bygger vi ett samhälle som håller ihop. Nu börjar moderniseringen av Sverige.

(Applåder)

Anf. 2 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Herr talman! Jag vill börja med att tacka statsministern för att han inledde med avståndstagandet mot det fruktansvärda som har inträffat i Paris. Det är en attack mot det öppna samhälle som vi här kanske ibland tar för givet. Men man ska ha klart för sig att vi har en mycket orolig omvärld och att det finns de som vill välja våldet före ordet. Det finns parlament där man slåss. Här kan vi som är valda, både kvinnor och män, i stället stå och låta åsikter och regeringsalternativ brytas mot varandra i en saklig debatt. Jag ser fram emot den.

Vi moderater har begärt en aktuell riksdagsdebatt om hur vi om möjligt kan stärka skyddet för det öppna samhället. Det ska vi vara stolta över och rädda om och aldrig ta för givet. Det tror jag att vi är överens om.

Nu ska jag övergå till det som vi inte är överens om. Statsminister Stefan Löfven sa på valnatten att svenska folket krävde förändring och skulle få förändring, och i söndags hade det gått 100 dagar sedan han utsågs till statsminister.

Vi har låtit riksdagens utredningstjänst titta på reformtempot för den här regeringen och jämfört det med några tidigare regeringars reformtempo. Det som Stefan Löfven talar om visar i själva verket ett lägre reformtempo jämfört med hur det var under Alliansens första höst 2006. Men inte nog med det, det är lägre än under Ingvar Carlssons

första höst efter valet 1994, och det är lägre än under Carl Bildts första höst 1991.

I ett läge där Sverige, som statsministern själv medgav, står inför stora utmaningar måste jag fråga varför reformtempot är lägre. Jag skulle vilja ge statsministern chansen här i kammaren att nämna någon eller några reformer som han har hunnit genomföra under dessa 100 dagar och som möjliggör för att det kan skapas fler nya jobb i Sverige. Det behöver vi om vi ska bygga Sverige starkare.

(Applåder)

Anf. 3 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Först vill jag gratulera Anna Kinberg Batra till att hon har blivit vald till ordförande i Moderaterna. Jag ser fram emot många spännande dueller. En av dem är den vi har just nu.

När det gäller reformtempot har vi just slutit en överenskommelse som innebär att det ska gå att regera Sverige även i minoritet.

Jag utgår från, precis som vi sa vid förhandlingarna, att vi alla såg att de arbetsmöjligheter som vi nu har i Sveriges riksdag är helt annorlunda än vad vi någonsin har haft. Vi har en unik situation där vi nu också ser ett parti som har 13 procent och som säger till alla andra: Om inte ni gör som vi vill i migrationsfrågorna så faller vi varena regering.

Vi har en helt annan politisk situation – det var vi överens om – och det är därför som vi har slutit överenskommelsen, och det är bra. Nu kan vi börja.

Jag vill påminna om att svenska folket röstade bort den förra regeringen, som tappade totalt 10 procentenheter. Besvikelsen över en högre arbetslöshet, sämre skolresultat, stora revor i välfärden och en kraftigt försämrad svensk konkurrenskraft i den globala ekonomin var orsaken. Det var ett mycket tydligt besked. Man har röstat för det som vi återkommer till och jobbar med redan nu, nämligen hur vi ska få fler människor i arbete och en riktig och aktiv näringspolitik, hur vi ska få barnen att få all den kunskap som de behöver när de kommer ut i det vuxna livet och ut i arbetslivet och hur vi ska se till att den sociala tryggheten fungerar så att människor faktiskt kan ta sig vidare i en omställning som kommer att pågå. Detta arbete är påbörjat. Vi kommer också att återkomma, inte minst i den vårproposition som vi nu ska lägga fram, och visa hur vi ändrar riktningen på Sveriges politik.

(Applåder)

Anf. 4 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Herr talman! Jag tackar Stefan Löfven för både gratulationen och svaret. Ska jag alltså uppfatta statsministerns svar som att det inte har blivit några reformer än? Statsministern har faktiskt haft sitt ämbete i 100 dagar. Inte kan man väl skylla allting på ett parti i Sveriges riksdag när man har sökt och fått uppdraget som statsminister?

Sveriges riksdag fattar tusentals beslut varje år, i alla fall under den förra mandatperioden. Det är vid varje tillfälle regeringens ansvar att se till att reformer utvecklas, kommer fram och kan genomföras så att Sverige blir starkare.

Det är bra att vi har former på plats för att förtydliga den negativa parlamentarism som Sverige har haft så länge. Men det som jag frågade

var vilka reformer som statsministern själv och hans parti kan ta fram, kan genomföra och vill genomföra för att bygga Sverige starkare.

Vi lämnade en stark svensk ekonomi som behöver förstärkas. Jobben behöver bli fler. Jag frågar därför igen: Kan statsministern nämna bara en enda reform som han har tagit fram och som han har genomfört för att jobben ska kunna bli fler?

(Applåder)

Anf. 5 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Jag tror att Anna Kinberg Batra också deltog i höstas i riksdagsarbetet och såg vad som skedde. Det var en mycket unik situation som bland annat gjorde att regeringens budget föll. Denna budget innehöll mycket konkreta förslag på vad som skulle ha gjorts för att ungdomar ska komma in i arbete. Den föll, och jag undrar om ni är så stolta över det just nu.

Ni kommer snart att fråga hur det kommer att gå med ungdomsarbetslösheten. Då ska jag berätta att regeringens budget föll men att vi inte tänker ge upp den frågan. Vi har redan påbörjat detta arbete. Samtalen är igång med kommunerna och med Arbetsförmedlingen: Vad gör vi nu tillsammans för att se till att varenda ung vuxen kommer in i arbete? Detta arbete är igång, Anna Kinberg Batra. Det är igång tack vare att vi har en socialdemokratiskt ledd regering som tror på riktiga reformer och inte en borgerlig regering som tror på skattesänkningar som det enda medlet.

(Applåder)

Anf. 6 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Herr talman! När Stefan Löfven i början av december förra året kallade till presskonferens för att meddela sitt beslut att utlysa extraval var hans motivering till beslutet att de svenska väljarna måste få ta ställning i detta nya politiska landskap, för att det är det som är så viktigt. Det är inte som förr, och då måste väljarna få ta ställning.

Mot bakgrund av detta vill jag fråga Stefan Löfven: Tycker inte statsministern att decemberöverenskommelsen innebär att det inte är som förr och att vi nu befinner oss i ett nytt politiskt landskap? Varför förvägrar statsministern i så fall väljarna att ta ställning den här gången? Varför är det inte längre viktigt att folket får säga sitt? Har statsministern helt bytt principer på en månad, eller hade statsministern inga principer från första början?

(Applåder)

Anf. 7 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Det är helt rätt att vi befann oss i ett nytt politiskt landskap därför att det fanns ett parti som samlade ungefär 13 procent och som tog sig friheten att ställa ultimativa krav till resten av parlamentet. Det var ett parti som skulle få avgöra huruvida en regerings budget skulle fällas eller inte. Det var ett nytt läge.

Utifrån detta läge tog sex partier i Sveriges riksdag ett ansvar för att riksdagen fungerar oavsett valresultat. Det var detta som var poängen med vårt arbete före valet, under valet och efter valet. Riksdagen måste

kunna fungera, och riksdagen ska ta ansvar för alla valresultat och se till att Sverige kan styras.

Därför har vi nu precis den ordning vi har. Det är en bra ordning. Sverige kan styras med minoritet. Vi har skapat ordning från det som var kaos.

Kaos, däremot, är själva livsluften för Sverigedemokraterna. Här har vi ett parti som börjar med att rösta emot sina egna förslag. Man har åkt land och rike runt på valturné och sagt att man vill det ena och det andra. Sedan röstar man emot sina egna förslag av ett enda skäl, och det är att se till att regeringen faller, att skapa oordning och kaos.

Sedan säger man till parlamentet att om ni inte gör som vi vill i den här frågan faller vi alla regeringar, skapar kaos. Och nu hör jag att det glunkas någonting om misstroendeförklaring, skapa kaos. Det är livsluften.

Skynket är borta. Alla ser vilket parti Sverigedemokraterna egentligen är. Jag har noterat, och jag tror att det stämmer, att Wachtmeister nu lär vara rådgivare åt Sverigedemokraterna. Och det syns, för ni blir alltmer lika Ny Demokrati. Det är ett sådant parti vi har fått in i riksdagen.

(Applåder)

Anf. 8 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Herr talman! Är det någon som skapar kaos är det Stefan Löfven, och han gör det för Sverige. Han för en politik som mot bättre vetande kommer att leda Sverige in på en väg som leder mot ökad arbetslöshet, mot ökad segregation, mot ökade motsättningar och mot sämre resultat i skolan.

Det var den här politiken som Sverigedemokraterna försökte stoppa. Vi krävde inte fullt genomslag för vår politik. Vi hade en modest begäran, och det var att man inte skulle göra en redan väldigt dålig politik ännu värre. Det kunde Stefan Löfven inte gå med på, trots att Sverigedemokraterna egentligen var valets enda vinnare.

Statsministern har totalt misslyckats med att samla majoritet för sin politik. Han har till dags dato inte lyckats samla majoritet för sakinnehållet i sin politik. I stället har han skapat en teknisk maktkartell som innebär att en minoritet ska kunna styra över en majoritet, i strid med grundprinciperna för demokratin.

Jag tycker att det här läget är så pass nytt och någonting som väljarna borde få ta ställning till. Ändå förvägrar Stefan Löfven det svenska folket en möjlighet att få säga sitt om decemberöverenskommelsen. Det är skamligt.

(Applåder)

Anf. 9 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Sverigedemokraterna är bekymrade över ett läge i svensk riksdag där en majoritet kan besluta om den ekonomiska politiken. Sverigedemokraterna är bekymrade över ett läge där man står för 13 procent och inte ensamma får besluta och diktera villkoren i Sveriges riksdag.

Detta är kännetecknet för det parti som jag har varnat för och som ni faktiskt är. Ni höll upp skynket, ni dolde ett tag vilket parti ni är. Nu

visar ni väldigt tydligt vilken typ av parti ni är. Ni vill skapa kaos och ordning. Ni tror egentligen inte på demokratin. Så länge den inte fyller era egna syften tror ni inte på den. Då tar ni alla möjligheter att skapa kaos och ordning.

Bevare oss väl för den typen av parti i Sveriges riksdag! Det är inte det Sverige behöver nu. Sverige behöver en politik för jobben så att folk känner framtidstro, för skolan så att barnen får bästa utbildning och för välfärden. Då krävs det ordning och reda i Sveriges riksdag.

(Applåder)

Anf. 10 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Vi har fått hundratusentals nya jobb under Alliansens år vid makten, men fortfarande har var femte ung människa inget jobb, ingen inkomst, inga kolleger och inget behov av en väckarklocka. Ungdomsarbetslösheten är en av vår tids största samhällsutmaningar.

Stefan Löfvens främsta löfte under valrörelsen var att lösa just ungdomsarbetslösheten. Den skulle utrotas, den skulle avskaffas med hjälp av 90-dagarsgarantin och traineeplatser.

Kritiken mot traineejobben har varit massiv, inte minst från fackligt håll, och nu verkar det som att verkligheten har kommit ikapp regeringen. Under julen uttryckte Stefan Löfven osäkerhet kring traineejobben. Han var redo att slopa dem. I valrörelsen var det den första åtgärd som den nya regeringen skulle införa. Men kanske var trots allt inte traineejobben den bästa lösningen på problemen. Kanske är det inte rätt att använda ungas riktiga jobb, det vill säga kraftigt höjda skattekostnader, för att finansiera pysselsättningsåtgärder och åtgärdsplatser. Frågan är vad Stefan Löfven vill göra i stället.

Ett av Centerpartiets och Alliansens recept för att fler unga skulle få riktiga jobb var att sänka arbetsgivaravgifterna. När Alliansens budget vann gehör i december skulle arbetsgivaravgifterna sänkas från 15 ned till 10 procent. För 14 dagar sedan skulle sänkningen ha varit i kraft. Arbetsgivaravgifterna för företag skulle ha sänkts från 15 till 10 procent. Så har inte skett.

Jag skulle därför vilja fråga Stefan Löfven varför han inte genomför riksdagens beslut. När tänker Stefan Löfven genomföra riksdagens beslut som gäller sedan årsskiftet? Eller väljer statsministern att trotsa riksdagen? Det skulle vara konstitutionellt mycket anmärkningsvärt.

Jag vill också fråga Stefan Löfven: Om vänsterregeringen varken tror på sina egna förslag eller genomför det som riksdagen har beslutat, hur ska man då avskaffa arbetslösheten bland unga?

(Applåder)

Anf. 11 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Jag kan lugna Annie Lööf. Nu har vi en regering som vill ta sig an ungdomsarbetslösheten på riktigt, som inte tror att skattesänkningar är det allenarådande medlet oavsett om det är högkonjunktur eller lågkonjunktur, som inser att vi måste investera på riktigt i näringspolitik och i utbildning så att människor kommer vidare.

Det är självklart så att regeringen kommer att leverera det som riksdagen har beslutat. Man får också ha viss respekt för att det är ett beslut som kom sent och som inte har hunnit effektueras.

Finansdepartementet jobbar för fullt med att se till att riksdagens beslut verkställs. Det är alldeles klart.

Med den historik vi hade från er regering, Annie Lööf, kanske det vore passande med lite mer ödmjukhet. Arbetslösheten var högre när ni trädde ifrån än när ni tillträdde. Inte minst ungdomsarbetslösheten var högre när ni trädde ifrån än när ni tillträdde.

Då kan det vara på sin plats att titta på lite nya saker, om vi kan göra något annat. Och jag är fortfarande helt övertygad om att traineejobb, såsom vi konstruerade dem, var rätt. Det är rätt att låta ungdomar få en chans ute på arbetsmarknaden. Det är rätt att se till att kunna höja bemanningen i exempelvis äldrevården, för då får våra äldre en bättre kvalitet i sin vård. Det är rätt att se till att vi klarar generationsväxlingen, för vi har så många äldre nu som kommer att gå ifrån sina arbetsplatser i den gemensamma sektorn att vi måste börja tänka på hur vi klarar generationsväxlingen.

Vad jag har sagt är att om det är någon som har andra, bättre och mer briljanta idéer – då tänker jag inte på skattesänkningar i första hand, Annie Lööf, utan på andra idéer – för att se till att våra unga vuxna kommer ut i arbete, presentera då dem så är jag beredd att diskutera det, för vi är besjälade av att se till att varenda ung ska ha ett arbete, en utbildning eller en kombination av detta och aldrig behöva gå i arbetslöshet.

(Applåder)

Anf. 12 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Stefan Löfven är verkligen historisk, historisk i att ge historiskt korta bästföredatum på sina besked. I valrörelsen var det traineejobb. Före jul kunde han tänka sig att slopa dem om det fanns några bättre saker. Och här står Stefan Löfven nu tre veckor senare och säger att traineejobben, dem ska vi minsann ha.

Det är mycket anmärkningsvärt att vi har en regering som trotsar riksdagens beslut. Den 1 januari i år skulle arbetsgivaravgifterna för landets företagare och arbetsgivare för att anställa unga människor sänkas från 15 till 10 procent. Så har inte gjorts.

Jag förväntar mig att regeringen lägger fram en proposition. Den finns dessutom färdig. Alliansregeringen presenterade en sådan inför riksdagen i somras som den dåvarande rödgröna oppositionen tillsammans med Sverigedemokraterna valde att fälla i Sveriges riksdag. Det är bara att använda den, justera datumet och leverera den till Sveriges riksdag, så svårt är det inte.

Jag skulle återigen vilja fråga Stefan Löfven: Varför förnekar Stefan Löfven både ungas rätt till riktiga jobb och riksdagens beslut?

(Applåder)

Anf. 13 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Bara för att man upprepar något blir det inte mer sant.

Ni höjde ungdomsarbetslösheten under er tid. Den var högre när ni trädde ifrån än när ni trädde till. Ni byggde hela er politik på skattesänkningar. Det var det som var medlet. Det bet inte. Ungdomar fick ingen utbildning för att ta sig vidare på arbetsmarknaden.

Vad gäller traineejobben säger vi att vi ska kombinera tre saker. Kom med ett annat, bättre förslag, Annie Lööf! Jag hör inget i sak om hur vi både ska se till att ungdomar kommer ut på arbetsmarknaden och klara generationsväxlingen inom äldreomsorgen som Sverige står inför. Det är ett problem som alla kommer att möta. Kommuner och landsting känner till detta mycket väl.

Vi står för traineejobben. Har du ett bättre förslag på hur vi ska få unga ut i arbete som inte bara stavas skattesänkningar så hör av dig, Annie Lööf, så är jag beredd att diskutera.

(Applåder)

Anf. 14 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman, åhörare, ledamöter och statsminister Stefan Löfven! I förra veckan besökte jag den lilla orten Robertsfors som ligger i Västerbotten. Jag talade med fackligt aktiva hos den största privata arbetsgivaren, Element Six. Det är en lönsam industri som har funnits i bygden i många år. Många av dem som arbetar där är lite äldre. De har jobbat där 20, 30 och ibland 40 år.

Nu ska alla få gå; alla ska få sparken. De ska dock kunna komma tillbaka dagen efter som bemanningsanställda, har företaget sagt. De ska bli av med sina fasta anställningar och få ett otryggt jobb där de inte vet om de har arbete dagen eller veckan efter. Det gäller allihop. Sedan har företaget tänkt lägga ned och flytta, och då kan man strunta i turordningar och de rättigheter som en fast anställning innebär.

Detta är Sverige 2015. Det är vardag och verklighet för tiotusentals svenskar som behövs i produktionen varje dag men som inte kan få ett fast arbete eller planera sin framtid.

Vi tycker att detta är fel. Vi tycker att det är fel att allt fler företag ger sig själva rätten att säga upp fast anställda och sedan återanställa dem som bemanningsanställda dagen efter.

Det är dags att göra något. Det är dags att lagstifta. Det är dags att säga att det inte är okej i Sverige att säga upp dem som är fast anställda och behövs och sedan ta in dem som bemanningsanställda dagen efter. Att lagstifta är en av flera saker som vi måste göra för att omvandla otrygga arbeten till trygga anställningar.

Vad vill regeringen, Stefan Löfven? Är ni beredda att titta på detta fall, som är ett i raden, och överväga att lagstifta?

Anf. 15 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Vår regering är besjälad av att se till att Sverige har en arbetsmarknad som präglas av ordning och reda, sjysta villkor, bra arbetsmiljö och möjlighet till utveckling för alla löntagare. Det är bottenplattan.

Det finns olika anställningsformer. En del hanteras direkt och bara i lag av parterna. En del formuleras om till avtal som passar parterna. Det är olika på olika avtalsområden. Jag var själv med och förhandlade om regler i IF Metalls avtal tidigare. Där behandlades också bemanningsföretagen.

Principen att bli uppsagd och kliva ut ur verkstaden eller vad det är ena dagen för att dagen därpå komma in på samma jobb men med annat namn eller annan symbol på overallen är glasklart fel.

Vi måste dock se på blandningen mellan lagstiftning och kollektivavtal. Ibland är det så, Sjöstedt, att parterna har bättre lösningar än lagstiftning. Då ska de få den möjligheten. Det blir bättre långsiktigt och bärs av båda parter.

Vårt svar är att det inte är någon tvekan om vad svensk arbetsmarknad ska kännetecknas av och bygga på. Vi ska dock blanda lagstiftning med avtalslösning. Det är den traditionella svenska modellen, och den vill jag att vi håller fast vid.

(Applåder)

Anf. 16 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Jag tackar för svaret, men jag tycker att det var otydligt.

Det är en trend som vi ser. Detta är ett i raden av exempel. Vi såg hur Lagena och Scan försökte samma sak men fick ta tillbaka det för att fackklubben stod upp för jobben. Vi ser det i hela branscher, till exempel i flygbranschen där hela företaget inte vill ha några fast anställda över huvud taget. Likadant är det i mediebranschen. Detta gör något med människors arbetsvillkor och med människors möjlighet att planera sina liv.

Visst behöver vi tillfälliga anställningar. Man måste kunna ta in folk vid arbetstoppar och för vikariat. Det är i grunden bra. Men det vi ser är något annat, nämligen hur man systematiskt drar undan tillsvidareanställningen, det fasta jobbet, och ersätter det med det otrygga.

När det ser ut så, är det inte dags för en socialdemokratiskt ledd regering att agera och säga: Skärpning eller vi lagstiftar.

Anf. 17 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Återigen: Det är ingen tvekan om vad arbetsmarknaden ska kännetecknas av. Om parterna kommer till regeringen och säger att de vill ha en förändring av reglerna i lagstiftningen för att det skulle förbättra hanteringen av olika situationer såsom visstidsanställningar, bemanningsföretag, vikariat eller vad de nu vill använda är regeringen villig att göra en sådan.

Många på den fackliga sidan har dock sagt: Vi har löst detta. Vi har en bra förhandlingslösning. Den ger oss en bra möjlighet att hantera situationen.

Som sagt, låt mig vara mycket tydlig med att vi inte ska ha en ordning där man ena dagen blir utsparkad från företaget för att nästa dag komma in via ett annat företag som bemanningsanställd. Den principen är fel.

Hur vi ska hantera detta vill jag dock låta parterna ha en bestämd uppfattning om.

Anf. 18 JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! Utvecklingen i Ryssland är djupt oroande. Det sker en omfattande militär upprustning, och det syns en aggressivitet både mot Ukraina och i vårt eget närområde.

Folkpartiet har som enda parti i denna riksdag under hela 2000-talet fört fram idén att Sverige skulle närma sig den västliga försvarsalliansen för att som målsättning ha att Sverige blir medlem i Nato. Skälet till det är givetvis att det skulle öka Sveriges trygghet och säkerhet.

Balterna tackar sin gud för att de är medlemmar i Nato nu när Ryssland på nytt blir mer aggressivt. Ukraina önskar inget hellre än att man redan hade varit medlem. Man har nu bestämt sig för att söka medlemskap. Men det är så dags att ringa till försäkringsbolaget och teckna brandförsäkring när huset redan står i brand.

Det är mot denna bakgrund man måste förstå att opinionen i Sverige skiftar. Olika mätningar visar att det finns en majoritet eller i varje fall ett ökat stöd för Natomedlemskap. Dessutom är fyra av de sex partier som står bakom decemberöverenskommelsen överens om att inleda

försvarssamtal – något som i blygsam skala väl redan har inletts. Fyra partier av sex vill gå vidare med en utredning om Natomedlemskap. Dessa fyra partier har fler ledamöter i denna kammare och fler av svenska folkets röster än vad de två partier i samtalen har som säger nej.

Vill man nå enighet i försvarssamtal är det en stor fördel, herr statsminister, om regeringen är beredd att uppfylla detta önskemål. Det är dags för en förutsättningslös utredning om ett svenskt Natomedlemskap.
(Applåder)

Anf. 19 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Nej, det är inte det, Jan Björklund. Du satt i regeringen i åtta år. Vi hörde inte ett ord om någon utredning då. I regeringsställning? Nej. Som folkpartist? Ja. Vi hade en regering som kallade försvaret ett särintresse. Vi hade en regering som med, jag tror, fyra rösters övervikt i riksdagen genomförde en förändring av värnplikten som vid det tillfället var så bra. Nu säger Jan Björklund att den inte var bra.

Lika kaxig är han nu när det gäller utredningen om Natomedlemskap. Inget har han lärt; inga slutsatser är dragna.

Sveriges försvars- och säkerhetspolitik ska bygga på några viktiga fundamentala saker. Den ska bidra till fred för Sverige. Den ska bidra till självständighet för vårt land. Den ska bidra till säkerhet och ökad trygghet i vårt närområde. Den ska också bidra till möjlighet för internationell säkerhet.

Med dessa grundplattor finns det inget som talar för att Sverige skulle komma bättre ut i dessa perspektiv med ett Natomedlemskap. Därför ska vi inte ens utreda ett Natomedlemskap.

Vi är starkare som alliansfria. Vi kommer att utveckla försvarssamarbetet med Finland. Vi utvecklar också arbetet med Nato, och vi utvecklar andra samarbeten som är viktiga för oss och där vi kan behålla grundplattorna som är att öka förutsättningarna för fred, behålla självständigheten och bidra till ökad säkerhet i vårt närområde. Dessa viktiga grundplattor står vi för.

Jag vill ta upp en sak till när det gäller Nato. Det verkar bli ett sidospår. Vi kommer aldrig att komma undan att se till att vi själva klär vårt försvar så att vi klarar att försvara landet. Förled inte svenska folket att tro att bara vi går med i Nato kommer alla problem att lösas! Så är det inte.

(Applåder)

Anf. 20 JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! Jag tycker inte att statsministern ska vara rädd för ökad kunskap. En förutsättningslös utredning betyder inte att vi kräver att ni ska ta ställning för medlemskap. En förutsättningslös utredning görs för att klarlägga fördelar, nackdelar och konsekvenser av ett medlemskap för svensk del. Sedan kan alla ta ställning. Det är för att föra en mer fördjupad samhällsdebatt. Varför ska man vara rädd för kunskap, Stefan Löfven?

Jag uppskattade Stefan Löfvens inledning om att Sverige ska samverka med Nato för att skydda kurderna i Irak. Men varför är det så förbjudet att tala om att samverka med Nato för att skydda oss själva?

Om Stefan Löfven menar allvar med enighet i försvarsöverenskommelsen bör Stefan Löfven ha en mer ödmjuk ton eftersom fyra av sex partier är eniga och dessa fyra partier dessutom är större än de två som säger nej. Ensam i säkerhetspolitiken är inte stark. Ensam är till sist bara ensam. Starka är vi tillsammans med andra.
(Applåder)

Anf. 21 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Björklund missade halva poängen. Vi har samarbete med Nato, och vi ska samarbeta med Nato. Det är rätt; det är så vi ska göra. Vi ska inte förändra grunden för vårt säkerhetspolitiska ställningstagande, som är alliansfriheten. Den ska vi inte förändra.

Om opinionsmätningarna är så intressanta finns det kanske andra ställningstaganden där Björklund kunde ändra sig, om han tittar på hur opinionsmätningarna ser ut.

Detta är viktigt i sak. Vi förbättrar icke Sveriges säkerhetspolitiska läge och våra förutsättningar genom att tillhöra en allians. Jag är helt övertygad om det. Fast kurs gäller.

Det är dessutom en mycket illa vald tidpunkt att ta upp denna fråga och eventuellt söka strid i den. Jag vädjar till er att inte söka strid i denna fråga i rådande läge när vi behöver mer stabilitet och bör hitta det som förenar oss, icke det som skiljer oss åt. Det är så vi tar ansvar för Sveriges säkerhet.

(Applåder)

Anf. 22 GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik:

Herr talman! Statsministern tog i sitt anförande upp de fasansfulla terrordåd vi har sett, nu senast i Paris och tidigare i Afrika. Tack för det! Sverige ska i alla sammanhang stå upp för de idéer som är demokratins.

Jag tänker ta upp en svår fråga. Statsminister Stefan Löfven kallar Sverigedemokraterna för ett nyfascistiskt parti. Jag behöver knappast förklara att det finns en avgrunds djup skillnad i både värderingar och praktisk politik mellan Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna. Jag behöver knappast förklara att Sverigedemokraterna har en nationalistisk och populistisk politik eller att deras enkla lösningar på svåra utmaningar också är dåliga lösningar.

Men är Sverigedemokraternas väljare nyfascister? Jag tror, hör och häpna, att det är ganska många högst vanliga och anständiga medborgare. Det är personer som är medlemmar i facket, som går till jobbet och som gör sitt i vardagen. De är kanske lite mer oroliga för samhällsutvecklingen i stort. Vissa av dem tycker att vi politiker inte möter de problem som de ser i sin vardag.

Jag tror att Kristdemokraterna och andra partier måste tala till Sverigedemokraternas väljare utan att för den skull anamma partiets lösningar.

Vi kristdemokrater har påbörjat ett sådant arbete. Jag har presenterat en del förslag som handlar om hur människor snabbare ska kunna komma i arbete när de har anlänt till vårt land, hur vi bättre ska kunna dra nytta av den mänskliga resurs som de utgör för vårt land, hur vi ska kunna förbättra integrationen och hur vi ska kunna minska kostnaden för flyktingmottagandet.

Stefan Löfven! Jag menar att vi har ett gemensamt ansvar för att förbättra integrationen. Vad har regeringen för idéer och förslag på detta område?

(Applåder)

Anf. 23 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Jag blev ett tag orolig för att Hägglund skulle försvara SD som ett icke nyfascistiskt parti, men tack och lov blev det inte så.

Det är helt rätt att de allra flesta av Sverigedemokraternas väljare inte har nyfascistiska tankar. De är oroliga; de är rädda. Jag mötte dem många gånger som IF Metalls förbundsordförande när jag åkte land och rike runt, inte minst under industrikrisen 2008–2009.

Några saker gjorde dem extra rädda. Det är en sak att förlora jobbet, men det är ännu värre att behöva undra om man ska få någon hjälp tillbaka till jobb, om man ska få utbildningsmöjlighet och en språngbräda för att ta sig vidare. En annan sak är hur man ska klara sig ekonomiskt under sin arbetslöshet. Det är sådant som oroar människor.

Dessvärre kan jag konstatera att Kristdemokraterna har suttit i en regering där de varit med och beslutat om en kraftigt försämrad sjukförsäkring. Det gör människor djupt oroliga. Kommande år har vi över 20 000 människor som riskerar att bli utförsäkrade. De behöver trygghet. De behöver inte fattigdom, men det står ni fortfarande för.

Vi har massor av människor som går ut i arbetslöshet, men i dag är det endast 1 procent av de arbetslösa som kan räkna med att få 80 procent av lönen från sin arbetslöshetsförsäkring. Tjänstemän får i snitt 40 procent av sin inkomst, och arbetare får någonstans mellan 50 och 60 procent.

Det är arvet efter er politik, Hägglund. Ska vi komma till rätta med detta problem måste vi se till att människor får arbete. Därför ska vi lägga mycket mer på investeringar i näringspolitik, infrastruktur och utbildning så att de känner den tryggheten. Dessutom ska vi lägga till en ekonomisk trygghet så att folk känner att de klarar sig på väg till nästa jobb.

Då får Sverigedemokraternas idéer mycket mindre fotfäste. Då tror människor på framtiden och känner trygghet.

(Applåder)

Anf. 24 GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik:

Herr talman! Jag tror att det behövs något mer. Visst behövs det arbete, en fungerande sjukförsäkring, en fungerande sjukvård och så vidare. Men jag tror att frågan om integration behöver hanteras bättre än vad vi har lyckats med hittills.

Nu säger Stefan Löfven säkert: Du är ansvarig. Ja, jag är ansvarig. Men alla vi i kammaren är ansvariga för att det inte fungerar bättre.

Det jag frågade var: Vad kan vi göra? Vad vill Socialdemokraterna göra?

Vi kristdemokrater har presenterat några förslag. De går att diskutera, men Stefan Löfven säger att det spelar Sverigedemokraterna i händerna. Ja, så kan vi undvika varje meningsfull diskussion om de frågor som gör att människor känner sig främmande inför det som politiken talar om. Vi

behöver bättre svar. Vi har levererat några, och vi kommer att leverera fler.

(Applåder)

Anf. 25 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Jag delar uppfattningen att vi alla har ett ansvar och att vi inte har klarat det tidigare. Det gäller både den förra regeringen och den förrförra, socialdemokratiska, regeringen.

Mottagningssituationen måste förbättras så att det snabbare blir en riktig integration och så att man kommer från flyktingförläggningen till en bostadsort. Här är det inte konstigare för människor som kommer från andra länder än för människor som flyttar inom landet. Man behöver bostad och jobb och måste få rätt utbildning, när det gäller människor från andra länder inte minst språkutbildning.

Vi vill bland annat se till att språkutbildningen kommer igång mycket tidigare i integrationsprocessen. Det har inte fungerat tillräckligt bra. Det innebär att sfi måste förändras. Vi måste också ha bättre validering så att vi kan se vilka kunskaper och kompetenser människor har och vilka utbildningar de ska gå för att komma vidare i sina jobb. Vi måste även se till att bygga betydligt fler bostäder.

Det här är en jättebra investering för hela landet, för vi får in människor till vårt land som kan bidra.

(Applåder)

Anf. 26 ANNA KINBERG BATRA (M):

Herr talman, ledamöter och åhörare! Låt mig börja med att återigen konstatera vilken viktig inledning det var på dagens debatt: Vi har bred uppslutning i vårt avståndstagande mot det fruktansvärda terrordådet i Frankrike, som hotar vårt öppna samhälle. Tillsammans står vi enade i vårt försvar av demokratin mot våldet. Det gläder mig att statsministern och jag är överens om det.

Herr talman! Sverige är ett bra land, men det kan bli bättre. Det finns potential i vårt land som inte tas till vara. För att ge fler människor möjlighet att bidra och utvecklas och för att göra Sverige ännu bättre behöver vi nya svar på en rad frågor. Nya Moderaterna kommer att utveckla svar och idéer för ett bättre Sverige. I det arbetet har vi vår grund i viktiga samhällsutmaningar som behöver riktiga lösningar.

I morse gick – eller går om en liten stund eller i kväll – 4,7 miljoner svenskar till jobbet. Det är fler än någonsin i Sverige. Några jobbar i offentlig sektor, några jobbar i små företag och andra i stora. Många gör det i jobb som inte fanns förut. Enligt material från SCB kommer dessutom ungefär en miljon av jobben i Sverige ur vinster av det europeiska samarbetet, tack vare att Europas inre marknad har gjort oss större och starkare. Den resa som Europa har gjort under 100 år från krig och fattigdom till öppenhet, handel och välstånd gör nu andra regioner och länder i världen snabbare.

Det innebär fantastiska möjligheter för miljarder människor, men i en sådan värld står Sverige inför viktiga utmaningar. Jag vill nämna tre. För det första: När gamla jobb försvinner behöver ännu fler nya jobb kunna växa fram överallt. För det andra: När vi utmanas av de växande regionerna behöver vi i Sverige stärka vår konkurrenskraft. För det

tredje: När arbetsmarknaden ställer nya krav behöver vi rusta fler för att klara av att ställa om.

Nya Moderaterna antar dessa utmaningar. Vi kommer att utveckla vår politik för att Sverige ska stå bättre rustat, och vi har bättre svar på de här frågorna. Då kan vi stärka den svenska jobbtillväxten, och då kan vi stärka Sverige.

Jobb ger trygghet och gemenskap. Alla de som i dag går till jobbet i snö och rusk, eller vad man nu har omkring sig, utgör den tysta motor som håller vårt samhälle varmt och tryggt. Politiken kan inte reglera var och hur de nya jobben kommer, men vi vet vilka politiska beslut som möjliggör eller hämmar framväxten av nya jobb. Det behöver löna sig bättre att jobba och anställa – inte bli dyrare eller svårare. Utveckling av till exempel infrastruktur behöver genomföras och inte skjutas upp, för att nämna några saker.

En stark ekonomi är grunden för att göra allt detta möjligt. Det är grunden för att hushållen har möjlighet att driva på tillväxten i stället för att stå vid sidan av. Det är grunden för att företag väljer jobbskapande investeringar i Sverige i konkurrens med andra länder. En stark ekonomi med stabila statsfinanser är grunden för allt detta, och den styrkan får Sverige aldrig tappa bort.

Ett starkt arbetsliv börjar i skolan. Det handlar bland annat om bättre lön för skickliga lärare, mer stöd genom mindre klasser och tidigare kunskapsuppföljning. Beslutet om budgeten i höstas innebär nu till exempel en dubbelt så stor satsning på mindre klasser och fler lärare i lågstadiet än vad regeringen hade föreslagit.

När jobben förändras möter många en arbetsmarknad som ställer nya krav. Det finns många som inser att drömmarna man hade i unga år ändras när man blir äldre, eller går i kras. Det kommer att bli allt viktigare framöver att kunna ställa om mitt i livet. Det kommer att behövas bättre möjligheter att ställa om, byta till någonting nytt och komplettera sin utbildning.

Därför har vi moderater presenterat förslag om att rätten att delta i kommunal vuxenutbildning för att nå grundläggande eller särskild behörighet till högskolan ska utökas och gälla alla vuxna. Det är viktigt att skolan är så bra som möjligt tidigt och från början, men några kommer alltid att behöva en chans till.

Sverige har många som har mer att ge. Det finns utmaningar bland till exempel unga utan fullständiga betyg och bland dem som har kommit till Sverige under de senaste åren men fortfarande inte kommit in på arbetsmarknaden. Samtidigt behöver möjligheterna stärkas för dem som vill arbeta längre. Alla som kan och vill arbeta är viktiga för att bygga ett bra Sverige ännu bättre. Därför har vi bland annat presenterat förslag om att det redan från 64 års ålder ska löna sig bättre att jobba mer. Om Sveriges mest erfarna medarbetare vill göra en insats till och jobba längre ska det inte straffa sig. Det ska löna sig.

(Applåder)

Herr talman! Alla som bor i Sverige ska göra allt i sin makt för att utbilda sig och arbeta oavsett om man är född här eller inte och oavsett varför man har kommit hit, om man har gjort det. När andra säger: Go home! säger vi: Gå till jobbet!

Här behöver Sverige bli bättre. Alla som kommer till Sverige har inte tillräckliga möjligheter på en gång att komma in i samhället, även om det är viktigt att slå fast att det aldrig har varit så många utrikes födda som jobbar i Sverige som i dag. Det behövs fler verktyg för att fler ska få det där första jobbet. Det behövs bättre samarbete mellan stat och kommuner, fler bostäder, fortsatt bättre skola och fler reformer för bättre integration.

Herr talman! Vi behöver ta ansvar inte bara för Sverige utan också i en orolig omvärld. Klimatförändringar gör att kampen om vatten och energi hårdnar. Konflikter, krig och kriser i Irak, Syrien och delar av Afrika är några exempel, och fler är redan nämnda här i dag. Osäkerheten ökar även i Sveriges närhet. Kränkningarna av svenskt vatten under hösten kan inte ses som en enskild händelse utan som ett symptom på ökad spänning.

Vi har en viktig tradition av breda politiska överenskommelser om säkerhets- och försvarspolitiken. Vi har redan nämnt här i dag hur viktigt det är att vi har konstruktiva samtal om kommande inriktningsbeslut och även om säkerhetspolitiken. Vi ser fram emot sådana samtal, och vi är öppna även för att diskutera de saker som statsministern nämnde i sin inledning. Men de samtalen måste innehålla en konstruktiv diskussion även om Nato. Statsministern kallade detta för ett sidospår. För mig är det snarare en fråga om att öppet och konstruktivt pröva viktiga strukturer som vi behöver använda för att – som redan den förra försvarsberedningen konstaterade i enighet – bygga säkerhet tillsammans med andra. Det behöver vi göra. Då kan man inte utesluta Nato ur diskussionen.

(Applåder)

Herr talman! I dag är det drygt 100 dagar sedan Stefan Löfven blev statsminister efter en valrörelse med många löften till många väljare. Regeringen skulle ta ansvar för Sverige och utarbeta reformer. I stället har både handlingskraft och reformer uteblivit. Rätten att välja skola skulle finnas kvar, men ersattes av osäkerhet för familjer i åratal framöver. Inga vanliga löntagare skulle få höjd skatt, men de möttes i stället av förslag till skattehöjningar för över miljonen löntagare. Infrastrukturen skulle bli bättre, men viktiga projekt sköts på framtiden för att regeringen inte kunde komma överens internt. Så här ser det ut på många områden. Sverige kan mer. Därför behöver Sverige en annan regering.

(Applåder)

Till sist, herr talman, är jag ödmjuk inför att valet inte gav det resultat vi ville. Jag står här och leder en opposition och inget annat. Därför tar vi moderater vårt ansvar och utvecklar nu politiken inom viktiga områden. Sex av dem presenterar vi här i dag. Den ansvarstagande ekonomiska politiken måste vi fortsätta värna och utveckla. Ett öppet Sverige kräver bättre integration. Valfärden måste vara trygg i hela landet. Arbetslivet behöver bli modernare och fungera för fler. En orolig omvärld kräver bättre säkerhet. Tryggheten från brott måste öka i hela Sverige.

Det är ett omfattande arbete, men vi tvekar inte. Vi vet att Sverige står inför viktiga och stora utmaningar, men Sverige har all potential att fortsätta vara ett av världens allra starkaste länder och bästa länder att leva i. Sverige kan mer.

(Applåder)

Anf. 27 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Nu har det gått ungefär fyra månader sedan svenska folket röstade bort den borgerliga regeringen. Det var alldeles tydligt att det efter åtta år i regeringsställning var slut på idéer. Det borgerliga projektet byggde på i stort sett en enda sak, och det var skattesänkningar. Det skulle sänkas skatter om vi hade högkonjunktur, och det skulle sänkas skatter om vi hade lågkonjunktur. Det var den heliga lösningen.

Nu ser allt fler, vilket också syntes under valrörelsen, att det inte leder någon vart. Vi måste ha något nytt. Ni tappade sammanlagt 10 procentenheter eftersom folk såg att den strategin var lönlös. Den hade gett högre arbetslöshet totalt, högre ungdomsarbetslöshet och högre långtidsarbetslöshet. Den innebar att våra skolresultat sjönk mest i hela OECD. Sverige störtök faktiskt i den internationella konkurrensen. Sämre produktivitet, sämre innovationsförmåga, lägre export och sämre handelsbalans var vad det ledde till. Och skattesänkningarna på 140 miljarder kronor syntes självfallet i den svenska välfärden.

Domen var inte speciellt nådig. Trots det hör vi nu att också den nya ekonomiskpolitiska talespersonen för Moderaterna talar om skattesänkningar. Och det finns beslut inom Moderaterna om skattesänkningar på sammanlagt 60 miljarder kronor. Dagens Industri konstaterade dessutom att det inte hade hunnit gå mer än ungefär en halvtimme efter utnämningen innan den nya partiledaren talade om just skattesänkningar.

Frågan när det gäller fortsatta skattesänkningar är nu: Vilka prioriteringar tänker Moderaterna göra i fråga om nedskärningar? Vad är det som ska bort? Är det personalen inom äldreomsorgen? Är det unga som inte ska få utbildning? Eller är det skolbarnen som ska lida igen?

(Applåder)

Anf. 28 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Herr talman! Tack, Stefan Löfven!

Det finns viktiga skillnader i avgörande frågor mellan oss. Och det är bra. Vi behöver nämligen en debatt om olika, seriösa regeringsalternativ. Nu kan vi diskutera innehållet i stället för mycket annat, som i höstas.

Jag blir dock förvånad över frånvaron av sakpolitiskt innehåll i det som statsministern har sagt hittills här i dag. Debatten skulle behöva handla om hur vi, med våra partier och våra regeringsalternativ, kan och vill bygga Sverige starkare och anta de utmaningar som vi står inför. Vi skulle behöva en debatt om Sverige kan växa och bli starkare om man som statsministern har föreslagit vill göra det kraftigt mycket dyrare att driva företag och anställa ungdomar. Vi skulle behöva en debatt om varför Sverige skulle bli starkare av att ta pengar från folk som jobbar och ge till utbyggda bidragssystem, eller om varför man inte tar till vara våra äldsta medarbetare på arbetsmarknaden. Det skulle jag gärna diskutera här i dag. Men i stället hör jag något som nästan liknar att Stefan Löfven redan skulle ha blivit oppositionsledare. Här står han och talar som om det fortfarande vore valrörelse. Men det jag saknar är sakpolitiska besked.

Det har framgått här i dag och det har framgått under hösten att Stefan Löfven vill ha statsministerpositionen. Men då ingår också ett ansvar för att förvalta Sveriges starka ekonomi och starka jobbtillväxt och att åta sig att anta utmaningar som Sverige står inför i världen.

Jag hör fortfarande inte svaret, men jag provar att fråga en gång till: Vad har statsministern och Socialdemokraterna för reformförslag och möjlighet att genomföra reformer för att Sverige ska kunna få fram fler nya jobb?

(Applåder)

Anf. 29 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Jag utgår från att du, Anna Kinberg Batra, läste den budget som ni röstade ned. Där har du alla förslag.

När det gäller jobbfrågan behöver vi en betydligt mer aktiv näringspolitik. Det är det första. Näringspolitik kallas inte för särintresse, som den förra regeringen kallade den svenska industrin och näringslivet. För oss är näringspolitik samverkan, att se till att prata med näringslivet, med forskningen och alla om hur vi, med innovation, forskning, riskkapital och allt som behöver göras därtill, ska stärka det svenska näringslivet i en global konkurrens.

Vi ska hjälpa entreprenörer att få fram sina första idéer så att de kan säga: Nu kan vi producera och dessutom starta företag. Och nu kommer vi att vilja anställa.

Vi ska se till att ha utbildning. Jag välkomnar att Moderaterna nu inser att också vuxenutbildning är bra. Det är bara synd att ni inte gjorde någonting under åtta år i regeringsställning. Ni försämrade vuxenutbildningen. Men okej, där har vi en tråd att dra i gemensamt.
(Applåder)

Anf. 30 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Herr talman! Tack, Stefan Löfven!

Vi är alltså överens om en ganska stor del av de miljoner som föreslogs i budgetpropositionen till aktiv näringspolitik. Vi skiljer oss åt genom att jag tar avstånd från att höja skatten och kostnaderna för företagen och jobben med 40 gånger så mycket pengar. Där har vi en viktig och avgörande konflikt, och jag är glad att den kom fram.

Sverige står inför enorma utmaningar, särskilt vår konkurrenskraft, och det behöver mötas med reformer. Vi kommer att fortsätta utveckla vår politik. Men här står Stefan Löfven fortfarande och surar för den proposition som fälldes i höstas.

Jag har ställt ärliga frågor – jag provar en fjärde gång i dag – om vad Socialdemokraterna har för förslag för att fler nya jobb ska kunna komma fram. Jag kan reglerna i den här kammaren och konstaterar därför retoriskt den här gången att Socialdemokraterna tyvärr verkar sakna svar på hur Sveriges utmaningar ska mötas. Det visar varför Sverige behöver en ny regering.
(Applåder)

Anf. 31 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Herr talman! I en Novusundersökning som publicerades den 9 november 2014 framgick det att 76 procent av Moderaternas väljare vill ha nyval. I den SOM-undersökning som presenterades 2014 framgick det att en majoritet av Moderaternas väljare vill minska invandringen till Sverige. Den 10 december 2014 presenterade Sveriges Television en enkätundersökning som visade att även en majoritet av Moderaternas kommunpolitiker vill minska invandringen och skärpa kraven för att få permanent uppehållstillstånd i Sverige. Den 30 december 2014 presenterade SVT en Sifoundersökning som visade att 57 procent av Alliansens väljare anser att Alliansen borde börja samarbeta med Sverigedemokraterna.

Mot bakgrund av det vill jag fråga Anna Kinberg Batra: Företrädde du dig själv och dina kamrater i partiledningen eller företrädde du dina väljare och dina gräsrotter när du beslutade dig för att utesluta alla former av samarbete med Sverigedemokraterna och i stället ansluta dig

till decemberöverenskommelsen, stoppa ett nyval och ge Stefan Löfven helt fria händer att driva igenom vilken budget han vill?

Sverige behöver en annan regering, sa Anna Kinberg Batra precis i sitt anförande. Ja, det finns en tydlig icke-socialistisk majoritet i den här kammaren. Varför lyssnar inte Anna Kinberg Batra på sina väljare? Varför väljer Anna Kinberg Batra i stället att agera dörmatta åt Stefan Löfven?
(Applåder)

Anf. 32 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Herr talman! Jag var ganska inställd på att Mattias Karlsson skulle försöka använda den här dagen till att få så mycket uppmärksamhet som möjligt för Sverigedemokraternas strategi som verkar vara: kaos till varje pris.

Jag tänker bedriva en ansvarsfull oppositionspolitik. Jag tänker vara rädd om den starka ekonomi och det stabila politiska system som har tjänat Sverige väl så länge. Och jag står upp för den överenskommelse som också gör det möjligt för oss att diskutera de sakpolitiska skillnaderna mellan regeringsalternativen. Det är där vi har den viktiga skillnaden mellan oss och det viktiga skälet för oss att inte ingå samarbete med ett så extremt parti som Sverigedemokraterna.

Ett av Sveriges viktigaste samhällsproblem just nu är att det är för många som inte jobbar, trots att fler utrikes födda än någonsin jobbar. Vi har fundamentalt olika syn på vad vi ska göra åt det. Jag tänker så här: För få utrikes födda har jobb. Det är för många utrikes födda som inte har jobb.

Då tänker jag: Vi behöver fler nya jobb. Vi behöver en ekonomi som kan växa och som kan använda öppenheten. Vi har en miljon fler som jobbar tack vare öppenheten bara i Europa. Vi behöver fler jobb i svensk exportindustri som lever av öppenhet. Det är där vi skiljer oss åt. Mattias Karlssons logik är att om det är för många utrikes födda som inte har jobb, då tar man jobben för givna eller gör inget särskilt åt dem och sedan ska man minska på de utrikes födda. Det är en inhuman strategi, och det är därför som jag fortsätter att ta avstånd från den.

(Applåder)

Anf. 33 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Herr talman! Självklart vill även Sverigedemokraterna att utlandsfödda i det här landet ska få jobb. Vi har också presenterat en rad förslag för detta. Men att fortsätta att spä på det utanförskap och den segregation som vi ser när man inte har några lösningar är djupt oansvarigt. Det är detta som skapar kaos, Anna Kinberg Batra.

Anna Kinberg Batra pratar om en ansvarsfull oppositionspolitik. Men en ansvarsfull oppositionspolitik är att väl att stå upp för sina idéer, att försöka få så mycket genomslag för sin politik som möjligt och att leva upp till det ansvar som man har fått av sina väljare. Det är ju inte att lägga sig platt för regeringen när man egentligen skulle kunna förändra på riktigt.

Det är bra att Anna Kinberg Batra vill diskutera sakpolitik, men frågan är vad det gagnar till när hon ändå har bestämt sig för att lägga sig

platt för Stefan Löfven när det verkligen gäller. Hade jag varit moderat väljare hade jag varit djupt besviken i dag.
(Applåder)

Anf. 34 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Herr talman! Nu ska jag säga en positiv sak om Mattias Karlsson. Det är bra att Mattias Karlsson frågar om detta med plattläggning igen. Då kan jag nämligen tydligt ta avstånd från det påståendet. Det är en vanlig missuppfattning bland mina politiska motståndare och också bland några andra debattörer att vi skulle ha gett upp vår oppositionsroll. Tvärtom, Moderaterna kommer att driva en stark oppositionspolitik mot det som Stefan Löfven har visat här är en svag regering.

Vi behöver visa att Sveriges ekonomi växer mer om vi tar till oss öppenheten och skapar fler nya jobb i stenhård ökande internationell konkurrens, och vi ska visa svenska folket hur de politiska alternativen ser ut. Då ska vi bland annat utveckla politiken inom integrationsområdet och inom andra områden för att Sverige ska kunna stå starkare.

Jag är övertygad om att hela Sverige – och då menar jag alla i hela landet, alldeles oavsett var man är född – kan mer.

(Applåder)

Anf. 35 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP) replik:

Herr talman! Jag vill också gratulera Anna Kinberg Batra till uppdraget och välkomna henne till dessa debatter.

Jag har här med mig ansökningar till Majblomman från och om barn som växer upp i svåra ekonomiska förhållanden.

Från en ensamstående mamma: Linda går på gymnasiet. Där krävs att man ska ha en dator att jobba med, men Linda har ingen dator hemma för den har gått sönder. Hon sitter ofta och jobbar på bibliotek och är även kvar på skolan före och efter skoltid, men tiden räcker inte alltid till. Det var en ansökan om pengar till en dator för dottern från en ensamstående mamma med timanställning.

Från en lärare: Erik är en härlig 13-årig kille. Han lever ensam med sin mamma. Familjen har knapp ekonomi, och det finns inget utrymme för att göra något extra. Det skulle betyda oerhört mycket för Erik att tillsammans med klassen kunna åka till Danmark, till Köpenhamn, och gå på Tivoli – inte något speciellt för många barn, men fantastiskt för Erik.

Från en ensamstående mamma med tre barn: I våras fick jag veta att min äldsta dotter behöver glasögon. Min lön är vår enda inkomst och jag har därför svårt med alla utgifter som är utöver de vanliga räkningarna. Ansöker om pengar till glasögon. Hon skulle slippa ha huvudvärk som hon ofta har på grund av att hon kisar med ögonen för att kunna se bättre.

Det här är alltså Sverige 2015. Rädda Barnen beräknar att 230 000 barn växer upp i fattigdom i Sverige. I den budget som regeringen lade fram för riksdagen fanns det förslag till att göra Sverige till ett lite bättre land för dessa barn. Vi ville stoppa utförsäkringarna av sjuka föräldrar, avgiftsfria medicin till barn och se till att höja underhållsstödet till ensamstående föräldrar.

Inte en enda gång under Alliansens regeringsår höjde man underhållsstödet till de föräldrar som ofta har det tuffast. När vi lade fram

det förslaget röstade Alliansen och Moderaterna ned det. Varför vill Moderaterna inte höja underhållsstödet till dessa barns föräldrar?
(Applåder)

Anf. 36 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Herr talman! Tack, Gustav Fridolin, för de vänliga orden i början och de allvarliga orden om de barnfamiljer som fortfarande har för mycket månad kvar i slutet på lönen, men som har fått det så mycket bättre under de år som vi stärkte svensk tillväxt och sänkte skatten för vanligt folk som arbetar.

Det finns fortfarande de som behöver samhällets stöd ännu mer. Men då måste man ju fråga, särskilt en miljöpartiledare, var det samhällsstödet ska komma ifrån. Det måste alltså finnas finansieras.

Det som händer om man driver en ekonomisk politik där över 300 000 fler jobbar och där resurserna till välfärden kan öka med realt 40–70 miljarder – beroende på hur man räknar – är att man kan stötta till exempel ensamstående föräldrar och pensionärer med de allra lägsta pensionerna. Då kan man sätta in resurser för att öka lärartäthet och vuxenstöd för de allra minsta barnen.

Men om man skulle bygga den ekonomiska politiken på det som Miljöpartiet beslutar på sina kongresser, att vi ska jobba mindre eller ha ett annat system än ett sådant som ger tillväxt, då kan man inte stödja detta.

(Applåder)

Anf. 37 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP) replik:

Herr talman! Det är ju ganska stora ord från en partiledare från ett parti som knappt hinner samlas till kongress förrän löften om nya skattesänkningar haglar. Era kongresser vill sänka skatten med ytterligare 60 miljarder. Men då blir det inga pengar över till skolan och till de barn som behöver dem allra bäst.

Inte en enda gång under Alliansens regeringsår höjde ni underhållsstödet till de ensamstående föräldrarna. Bland ensamstående ökar fattigdomen, och fler barn till ensamstående föräldrar växer upp i fattigdom i dag. Det var därför som vi, regeringen i samarbete med Vänsterpartiet, lade fram ett förslag om att höja underhållsstödet med 300 kronor till ensamstående föräldrar. Det hade betytt mycket för Lindas möjlighet att ha en dator när hon gör skolarbetet eller för dottern som behöver glasögon för att inte ha ont i huvudet.

Varför röstade ni ned det förslaget? Varför går Moderaterna emot möjligheterna att se till att varje barn i Sverige ska kunna växa upp utan att behöva vara orolig för att berätta för sina föräldrar att man behöver glasögon, eftersom man vet att föräldrarna inte har råd med det?

Anf. 38 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Herr talman! Jag vet inte vad Gustav Fridolin har fått dagens miljardpåståenden från. Men jag har gett ett konkret skattebesked sedan jag valdes till partiledare i lördags. Det är intressant att det upprör Gustav Fridolin så mycket. Jag lovade att pensionärer som jobbar ska få lite lägre skatt, inte skattesänkning för pensionärer som inte jobbar som

socialdemokrater och regeringen förslår. Där skiljer vi oss åt, det är riktigt.

Jag stöder arbetslinjen och tänker fortsätta att bygga på den så att det ska löna sig bättre att jobba, så att vi får mer resurser till välfärden.

Göran Persson ledde på sin tid en regering som sänkte skatten för miljardärer och företagare. Vi inriktade skattepolitiken – och skulle fortsätta att göra det, om vi får väljarnas förtroende igen – på att ge just de familjer som Gustav Fridolin pratade om större utrymme att påverka sin vardag. Det är makt och möjligheter att ge alla barn som föds och växer upp i Sverige och de som kommer hit från andra länder en så bra start i livet som möjligt. Men det kan man inte göra om man hotar eller försvagar tillväxten. Där finns den viktiga skillnaden mellan oss.
(Applåder)

Anf. 39 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Ledamöter! Åhörare! Först vill jag gratulera dig, Anna Kinberg Batra, till att ha blivit utvald till Moderaternas ordförande. Jag ser fram emot att möta dig i många debatter här i kammaren och på andra ställen.

Moderaterna ledde Sveriges regering under åtta år. Det var många som vann på Moderaternas politik. Tänk på alla ägare av privata företag i välfärden! De var verkligen vinnare under de moderata åren. Det handlade om miljarder som vi hade betalat till sjukvård, till äldreomsorg, till förskola och skola som hamnade rakt ned i fickorna på riskkapitalister och andra som kunde göra sig en bra hacka på den svenska välfärden.

Alla de som kunde köpa vårdcentraler och förskolor till underpris, betalda av oss skattebetalare en gång i tiden, och sedan sälja dem vidare till den som betalade ännu bättre var de verkliga vinnarna under er tid vid makten. Banden är täta mellan Moderaterna och dem som tjänar pengar på den privata välfärden. Det tog bara någon månad efter att Filippa Reinfeldt, som privatiserat mer sjukvård än någon annan i Sverige, tog jobb hos familjen Wallenbergs Aleris, som driver privat sjukvård. Greve Gustaf Douglas har länge varit i den moderata partiledningen. Han tjänade miljoner på privat verksamhet i välfärden. Han höll i Moderaternas insamlingsarbete i den så kallade Rosenbadsfonden, som skulle vara med och finansiera valrörelsen.

Nu, Anna Kinberg Batra, undrar jag om du kan ge ett löfte. Kan du lova att Moderaterna, eller någon av de fonder och stiftelser som Moderaterna kontrollerar och som finansierar moderata valrörelser, aldrig under din tid som ordförande kommer att ta emot en enda krona från dessa bolag eller deras ägare?

(Applåder)

Anf. 40 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Herr talman! Tack, Jonas Sjöstedt, för vänliga ord i början. Sedan känner man igen Jonas Sjöstedt, som är den partiledare jag debatterat flest gånger med utanför kammaren och före den här rollen.

Det är samma gamla, mycket känsloladdade, retorik som ska demonisera andra partier, särskilt det som jag leder. Låt mig beträffande den konkreta frågan bara konstatera att jag avser att följa den lagstiftning

vi har i Sverige gällande finansiering för partier. Den känner Jonas Sjöstedt mycket väl till.

Låt oss i stället tala om sakfrågorna och just de retoriska delarna i den klassiska, mycket vänstertunga retorik som Jonas Sjöstedt framför. Vi känner igen den. Vi har hört den förut. Företagare är giriga kapitalister allihop, även om det skulle röra sig om exempelvis en tjej i Kommunal som just har kunnat starta ett städbolag. Alla lärare som jobbar i alternativa skolor, och alla familjer som har sina barn i en annan skola, som kunnat välja för att barnet till exempel blivit mobbat eller bara ville, ska nu flera år framöver gå och vara osäkra och rädda för Jonas Sjöstedt sedan han plockade sin första skalp i höstas från just friskoleöverenskommelsen.

Valfriheten, som gjort att man på ett helt annat sätt än tidigare kan få tag i medicin och läkare under helgerna om barnen blir sjuka, är en av Jonas Sjöstedts stora fiender. På punkt efter punkt, där människor under Alliansens regeringstid de senaste åren har fått större utrymme i och större makt över sin vardag, ska Jonas Sjöstedt kliva in som aldrig förr, ta makten från köksborden och dra upp den till sig vid sammanträdesborden. Det bygger inte Sverige starkare.

(Applåder)

Anf. 41 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Vi känner igen debatten. Moderaterna vill inte tala om att resurserna rinner ur välfärden till privata vinster. De vill tala om valmöjligheter, men det är att slå in öppna dörrar. Den överenskommelse som vi har slutit minskar varken patienternas eller de äldres valmöjligheter på en enda punkt. Den ser till att välfärdens resurser går dit de ska. Det är ämnet för diskussionen.

Det var ganska översiktligt Anna Kinberg Batra berörde min fråga, om man kommer att ta emot pengar av dessa företag eller av deras ägare. Hon säger att hon kommer att följa lagen. Nej, inte ens jag anklagade Moderaternas partiordförande för att vara en lagbrytare i de här frågorna. Det var inte min avsikt. Det jag undrade över var: Kan du, Anna Kinberg Batra, lova att ni inte ska ta emot några pengar från dem? Det ser lite illa ut när moderater ena dagen lagstiftar om att privatisera och nästa dag får jobb hos dem som tjänar pengar på den privatiseringen. Då vore det ganska osnyggt om man dessutom skulle få pengar av dem. Kan du lova det, Anna Kinberg Batra?

Anf. 42 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Herr talman! Nej, jag tänker inte använda min sista minut i det här replikskiftet till att diskutera en enskild person som inte har politiska uppdrag. Jag tänker diskutera politik med Jonas Sjöstedt. Jag tänker diskutera till exempel påståendet att resurserna rinner ur välfärden. Valfångad skarp retorik, som alltid i debatter med Jonas Sjöstedt.

Låt oss titta lite på det påståendet. Det är precis vad som skulle hända om Vänsterpartiet fick genomslag för sin ekonomiska politik ännu mer än hittills. Om Vänsterpartiet fick driva igenom mer skulle arbetstiden sänkas till 30 timmar i veckan. Vi skulle straffbeskatta det mesta mer än någonsin, även inkomster för vanliga löntagare, och då om något skulle

resurserna rinna ut ur välfärden. Det är därför Sverige behöver en annan regering än en där Jonas Sjöstedt har inflytande.
(Applåder)

Anf. 43 MATTIAS KARLSSON (SD):

Herr talman! Det har nu gått drygt tre månader sedan den förra partiledardebatten i riksdagen. Det är tre månader som varit oerhört dramatiska både i Sverige och i vår omvärld. De senaste mest dramatiska och mest tragiska händelserna har utspelat sig i vår omvärld. Jag tänker naturligtvis på Boko Harams massakrer på tusentals civila i Nigeria och på de islamistiska attentaten i Frankrike.

För varje år som går står det alltmer klart att islamismen är vår tids stora ondska och att denna människofientliga ideologi måste bekämpas med samma energi och med samma kompromisslöshet som vi tidigare bekämpat andra antidemokratiska ideologier, såsom nationalsocialism och kommunism. Det var länge sedan som Olof Palmes ord om satans mördare var så tillämpliga som de varit den senaste veckan.

Jag är glad över att så många olika delar av det svenska samhället nu säger sig vara Charlie. Jag har inga synpunkter på hur regeringen så här långt har agerat i efterdyningarna av attentaten. Sorg, medkänsla, tydliga fördömanden och uppvisande av största möjliga enighet är naturliga första steg när en tragedi och ett trauma av den karaktären inträffar.

Efter denna fas bör dock en andra fas finnas, en fas där vi börjar diskutera och söka svar på alla de frågor som tragedin gett upphov till. Bland dessa frågor kan bland annat följande nämnas: Hur väl rustat står Sverige för att möta en terrorvåg av samma dignitet, eller värre, som den vi nyss har sett i Frankrike? I Frankrike deltog över 90 000 poliser och militärer med särskilda befogenheter i arbetet med att säkra den allmänna tryggheten och jaga i kapp mördarna. Har motsvarande myndigheter i Sverige de resurser och befogenheter som skulle krävas för att kunna genomföra en motsvarande insats om olyckan skulle vara framme?

Hur står det egentligen till med yttrandefriheten och debattklimatet i vårt land? Hade en tidning som Charlie Hebdo över huvud taget kunnat verka i dagens Sverige, eller hade man fått slå igen efter kort tid på grund av häxjakt och sabotagekampanjer från diverse extremistorganisationer och ständiga åtal för hets mot folkgrupp och förtal?

Hur mycket Charlie var den före detta socialdemokratiska utrikesministern Laila Freivalds när hon 2006 bidrog till att släcka ned Sverigedemokraternas hemsidor efter att SD-Kuriren som en sympatitrytning för den mordhotade danske tecknaren Kurt Westergaard hade publicerat en ovanligt modest och respektfull Muhammedteckning?

Hur mycket Charlie var Världskulturmuseet, Nobelmuseet, Kulturhuset i Stockholm när de plockade ned tavlor, censurerade filmer och ställde in dansföreställningar på grund av islamistisk kritik och rädsla för repressalier?

Hur mycket Charlie har Sveriges riksdag varit när man under en lång rad av år röstat ned motioner om att i yttrandefrihetens namn visa samma principiella stöd för Lars Vilks som man en gång visade för Elisabeth Ohlson Wallin när hon mordhotades på grund av sin utställning *Ecce Homo*?

Är det verkligen rimligt att personer som ansluter sig till IS och åker till Syrien för att delta i slakten på oskyldiga civila sedan ska kunna återvända till Sverige och åtnjuta fulla medborgerliga rättigheter? Är det verkligen rimligt att fundamentalistiska trossamfund, som utövar förtryck av kvinnor och legitimerar terror och antisemitism, ska kunna fortsätta att finansieras med svenska skattemedel?

Dessa och många andra frågor behöver diskuteras framöver i ljuset av den globala islamistiska offensiven. Sverigedemokraterna kommer att vara en garant för att en sådan diskussion faktiskt blir av. I dessa diskussioner inkluderar vi gärna sant moderata och reformistiska muslimska grupper. De människorna ska på intet sätt lastas för de militanta islamisternas illdåd. Samhället måste garantera skyddet för deras liv och egendom i denna tid av växande konflikter.

Herr talman! Som alla i kammaren naturligtvis är fullt medvetna om har de senaste månaderna även ur ett strikt inrikespolitiskt perspektiv varit mycket dramatiska. Valresultatet i september var tydligt. Sverigedemokraterna blev valets enda egentliga vinnare. Alla andra partier stod i praktiken stilla eller gick bakåt.

Det enda som hade hänt sedan 2010 var att betydligt fler väljare ville se ett större inflytande för Sverigedemokraternas politik. Inget av de gamla blocken lyckades få egen majoritet. Man lyckades heller inte komma överens över blockgränserna om vilken politik som skulle föras.

Samtidigt stod Sverigedemokraterna med utsträckta händer och sa att vi var beredda till kompromisser och förhandlingar. Det enda ultimativa krav vi ställde var att den blivande regeringen inte skulle tillåta att västvärldens extremaste invandringspolitik blev ännu extremare när vi inte vet hur vi ska hantera de integrationsproblem som har uppstått i spåren av den.

Inget av blocken valde att ens överväga vårt modesta krav. Inget av blocken var berett att ens föra förutsättningslösa samtal med Sveriges tredje största parti. De övriga partiernas strävan efter att i strid med all rimlighet och allt sunt förnuft fortsätta att öka invandringen från redan historiskt höga nivåer visade sig vara överordnad alla andra sakfrågor och alla löften man hade givit till sina väljare. Och så kallar man oss för ett enfrågeparti!

Herr talman! Sverige har nu en borgerlighet som har lämnat walkover, svikit sina väljare och i grunden övergivit sin roll som opposition. Trots att det finns en klar icke-socialistisk majoritet i riksdagen valde man att släppa fram en socialistisk statsminister och en rödgrön regering. Trots att man precis har fått igenom sitt eget budgetförslag har man nu gett Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet helt fria händer att under de kommande åren få igenom precis vilken budget de vill, alldeles oavsett vilka galenskaper den innehåller. För att travestera den gode Winston Churchill skulle man kunna säga: Aldrig förr har så många borgerliga väljare haft så få företrädare att tacka för så lite.

För demokratins, Sveriges och det svenska folkets del beklagar jag djupt denna utveckling. För Sverigedemokraternas del välkomnar jag den utmaning som det innebär att under de kommande åren vara riksdagens enda riktiga oppositionsparti. Jag skulle bli förvånad om Jimmie Åkesson

inte får hålla sitt anförande före Anna Kinberg Batras efterträdare vid den första partiledardebatten efter valet 2018.

Herr talman! Sverige har nu en regering som kallar sig för en samarbetsregering men som endast representerar 38 procent av befolkningen. Det är en regering som under sin tid vid makten har gjort sig bemärkt genom att presentera illa beredda förslag som den tvingas dra tillbaka, genom att ignorera beslut som fattats av en riksdagsmajoritet, genom att dra på sig tung kritik från Finanspolitiska rådet för att ha lagt fram förslag som bryter mot det finanspolitiska ramverket och genom historiskt låga förtroendesiffror.

Ytterst ansvarig är Stefan Löfven. Han är en statsminister som har hyllat det terroristanknutna och våldsutövande Fatahpartiet i Palestina men vägrar samtala med Sveriges tredje största parti eftersom vi vill ha ungefär samma invandringspolitik som den som förs i våra grannländer. Han är en statsminister som lovade att avgå om hans budgetförslag föll men som ändå satt kvar, utlyste extraval och meddelade att han tänkte gå till val på innehålllet i den nedröstade budgetpropositionen. Han är en statsminister som veckan därpå meddelade att innehålllet i den nedröstade budgetpropositionen var överspelat och att man tänkte gå till val på en annan politik. Han är en statsminister som till dags dato inte lyckats samla en majoritet bakom sakinnehålllet i sin politik och som i stället har lanserat en teknisk maktkartell syftande till att i skarp kontrast mot demokratins grundtankar ge en minoritet ökad makt över majoriteten och till att bakbinda handlingsfriheten hos riksdagsledamöterna i sex riksdagspartier för två mandatperioder framöver. Han är en statsminister som inte vågade stå för sitt agerande inför väljarna utan i stället ställde in det extraval han hade utlovat.

Med tanke på allt det som jag precis har sagt och med tanke på det hårda tonläge som har rått i debatten de senaste månaderna kanske det förvånar några att jag faktiskt tillhör den skara som gillar Stefan Löfven. Jag tror att Stefan Löfven är en sympatisk person som i grunden har goda intentioner men som har misstagit sig om en hel del olika saker. Som statsminister för Sverige har dock Stefan Löfven inte lyckats vinna mitt förtroende. Det ledarskap som vi har sett under de senaste månaderna är inte det ledarskap som Sverige behöver för att kunna klara av de utmaningar som vårt land inför de kommande åren står inför.

Mot bakgrund av vad jag tidigare anförde och i enlighet med 13 kap. 4 § regeringsformen yrkar jag härmed å hela den sverigedemokratiska riksdagsgruppens vägnar på att riksdagen ska förklara att statsminister Stefan Löfven inte längre åtnjuter riksdagens förtroende.

(Applåder)

Anf. 44 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Det är minst sagt förvånande att få höra en sverigedemokrat citera Olof Palme. Jag blir lätt illamående.

Mattias Karlsson står här och säger att jag nog är en bra person men att jag inte duger till att regera landet. Det är precis så här opportunisterna och populisterna fungerar. Å ena sidan var det något som var bra men å andra sidan var det inte riktigt bra. Man kan ha alla uppfattningar åt alla väderstreck vid varje given tidpunkt.

Jag ska ta upp en sak som är oerhört allvarlig nu för Sverige och hela västvärlden. Det gäller terrorismen. Sverigedemokraterna spelar terroristerna rakt i händerna genom det sätt de har valt för att bemöta och prata om terrorismen.

Terrorister har en sak gemensamt. De ser världen som en strid, en militär kamp mellan ont och gott. De som tycker annorlunda är hotet och fienden. Terroristerna respekterar inte demokratin och den respektabla debatten. Det är det här som förenar terrorister i jämförelse med andra. Det är inte religion, kultur eller etnicitet som förenar. Den skarpa skiljelinjen går, precis som jag sagt tidigare, mellan dem som tror på demokratin och dem som inte gör det.

Att nu göra terrorn till en fråga om religion eller etnicitet är att spela terroristerna precis rakt i händerna. En effektiv terroristbekämpning utgår från att vi angriper deras världsbild, från att vi angriper våldet och föraktet. Då behövs det riktiga åtgärder. Det behövs lagstiftning mot terrorn. Genom förebyggande arbete ska vi se till att bygga ett samhälle där folk känner framtidstro och framtidshopp. Det kan inte bygga på hat och rädsla och på att man sår split mellan olika religioner och folkgrupper, som Sverigedemokraterna gör.
(Applåder)

Anf. 45 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Herr talman! Om Stefan Löfven tycker att det är opportunistiskt att säga att någon är en trevlig person men samtidigt är dålig på sitt jobb är det en åsikt som får stå för Stefan Löfven. Jag tycker inte att det är särskilt konstigt. Jag har träffat många sådana personer. Stefan Löfven är en av dem.

Det är klart att vi inte ska lasta alla muslimer för de illdåd som begås i islams namn. De moderata, reformvänliga muslimer som tror på demokrati och de värden som har lagt grunden till de öppna och fria västerländska samhällena ska på intet sätt lastas för det här, och det måste vi vara väldigt tydliga med. Men att som Stefan Löfven säga att islamismen inte har någonting med islam att göra tyder på en världsbild som är lite väl naiv.

Vi kan inte bekämpa IS, Boko Haram och andra terrororganisationer eller den väldigt vildsinta islamism som nu växer fram även i våra länder bara genom tycka-synd-om-mentalitet och fritidsgårdar. Vi måste faktiskt också våga sätta hårt mot hårt när det behövs för att kunna skydda tryggheten i våra länder.

(Applåder)

Anf. 46 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Hårt ska sättas mot hårt. Det är helt riktigt. Det är därför vi föreslår kriminalisering av resor för deltagande i terroristhandlingar och terroristkrig, liksom finansiering av detta och så vidare. Hårt ska sättas mot hårt!

Men det är också så att samhällen ska byggas så att det är möjligt för folk att känna framtidstro och framtidshopp. Där har Sverigedemokraterna svikit rad efter rad av löften. Ni åkte land och rike runt i valkampanjen och lovade sänkt skatt till pensionärerna. Sedan åkte ni hit till riksdagens parlament och röstade emot sänkt skatt för pensionärerna. Ni talade för höjd arbetslöshetsersättning. Sedan åkte ni hit och röstade emot, bara för det höga nöjet att fälla regeringen. Åk nu tillbaka till de människor som ni gav dessa löften! Förklara varför ni lovade dem detta men gjorde precis tvärtom här i riksdagen!

Sverigedemokraterna är inte ett parti att lita på. Sverigedemokraterna är ett populistiskt parti, har alltid varit det och kommer att vara det.

(Applåder)

Anf. 47 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Herr talman! Populism är att lova allt till alla och inte ha täckning för det. Och det var precis vad ni gjorde i er budget, Stefan Löfven. Det var

en kraftigt underfinansierad budget. Bara vad gäller kostnaderna för den direkta asylmottagningen var den underfinansierad med 17 miljarder kronor, enligt Migrationsverkets prognos, trots att ni hade brutit mot det finanspolitiska ramverket, vilket ni fick skarp kritik från Finanspolitiska rådet för.

När det gäller pensionärerna var det som vanligt så att ni tog med den ena handen och gav med den andra. Ni skulle höja skatten för de pensionärer som jobbade för att dela ut lite mindre till dem som inte jobbade. Det är inte en seriös politik.

Om Stefan Löfven hade brytt sig på riktigt om pensionärerna och andra svaga grupper hade han i den första voteringen som ägde rum den dagen kunnat stödja Sverigedemokraternas budgetmotion. Där fanns fullt finansierade förslag för hur vi skulle kunna stärka pensionerna, stärka välfärden och stärka företagsklimatet i landet utan att behöva dribbla med siffor och behöva höja skatterna.

(Applåder)

Anf. 48 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Herr talman! Vi har som politiska ledare ett ansvar för hur vi förhåller oss till den typ av hatets retorik som föder våld. Mattias Karlsson talar om ledarskap för Sveriges utmaningar. Det är viktigt särskilt i en orolig omvärld att inga politiska ledare bidrar till just hatets retorik som sätter vi mot de och gör att det blir mer vi och de i samhället. Det oroar mig, Mattias Karlsson.

Sverigedemokraterna talar om människor som om de vore grupper och inte individer. Om det inte är så att människor flyttar hit för att ta våra bidrag så säger ni att de kommer för att ta våra jobb. Varje gång är politiken fri från faktagrund, gedigna beräkningar eller det mänskliga i att vissa måste fly och komma hit.

Jag lanserade senast i dag förslag på och är övertygad om att vi behöver utveckla politiken inom integrationen. Sverige behöver bli bättre på att bli vi. Vi behöver mer vi och mindre vi och de för att bli ett starkare samhälle och för att jobben ska bli fler.

När vi ser på svensk integration är vi riktigt upprörda över att människor inte går till jobbet. Mattias Karlsson verkar bli mer upprörd över att människor inte ser ut som Mattias Karlsson. Det bidrar till att det blir vi och de i samhället.

Om vi skulle ta problemet med integration på allvar, och Mattias Karlsson snart skulle säga att det till exempel är ett problem att det är för många utrikes födda som inte jobbar, trots att det är fler än någonsin som gör det, har jag en fråga.

Varför tar Sverigedemokraterna i sitt valmanifest avstånd från integrationspolitik? Där står det svart på vitt att det är vi och de. Om det är för få jobb och för många utrikes födda som söker dem är det de utrikes födda som ska bort. Hur blir Sverige starkare av det?

(Applåder)

Anf. 49 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Herr talman! Jag upplever inte alls att Anna Kinberg Batra ser ut som mig, och jag är inte det minsta upprörd över det. Det kan jag lova dig.

(Applåder)

Anna Kinberg Batra talar om, precis som Moderaterna gjorde under hela valrörelsen, att det är fler utomlands födda än någonsin som går till jobbet varje dag. Det man alltid glömmer varje gång att påpeka är att det är fler utlandsfödda än någonsin som inte går till jobbet varje dag. Arbetslösheten bland de utlandsfödda är rekordhög.

Ni gick till val på att ni skulle minska utanförskapet i Sverige. Ni misslyckades kapitalt. Utanförskapet ökade under er tid. Arbetslösheten bland de utlandsfödda ökade under er tid. Skolresultaten bland utlandsfödda elever sjönk under er tid vid makten.

Nu står du här igen i en oppositionsroll som du själv har valt – fast du kunnat få reellt inflytande, men i stället valde att lägga dig platt för Stefan Löfven – och talar om att integrationen behöver förbättras.

Ni hade åtta år på er, och ni misslyckades totalt. När ska ni inse att det är storleken på invandringen som avgör förutsättningarna för att klara av en lyckad integration?

Vi har en integrationspolitik i den meningen att vi vill att alla som bor i landet, svenskfödda eller utlandsfödda, ska få jobb. Det ska vara hög kvalitet i skolan, och människor ska få hjälp när de behöver det.

Människor ska kunna utveckla sin kompetens. Vi har föreslagit en satsning på vuxenutbildning, förbättrat företagsklimat, sänkta trösklar för anställningar med mera. Det vi inte vill ha är den typ av särbehandling och gräddfiler som Moderaterna ständigt återkommer till i form av instegsjobb, nystartsjobb och andra saker.

(Applåder)

Anf. 50 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Herr talman! Mattias Karlsson nämnde instegsjobben som gör det lite lättare att prova på någon som ännu inte har svenska meriter för att se till att han eller hon får det första jobbet. Det finns fler åtgärder som Alliansen vidtog i regeringsställning.

Jag kan gärna vara den första att erkänna att det behövs ännu fler. Det tycker jag har framgått. Jag skriver om det på DN Debatt i dag. Det är ett område där politiken behöver utvecklas och där vi behöver finna bättre svar för att fler ska få det första jobbet.

Vi har en omvärld där människor måste fly för sitt liv. Då är det ännu svårare att komma in på svensk arbetsmarknad. Men jag väljer aldrig att sätta grupp mot grupp, vi mot de. Skälet till att jag absolut inte gör det är dels att det är inhumant, dels att det inte bygger Sverige starkare.

Vi är ett starkare land när fler än någonsin jobbar, och däribland fler utrikesfödda än någonsin. Det är jobben som behöver bli fler och dem som går till jobbet på morgnarna. Jag sätter aldrig vi mot de.

Anf. 51 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Herr talman! Det är precis det du gör, Anna Kinberg Batra. Instegsjobben är ytterligare ett exempel på det, och det finns en rad andra exempel som ni lyfter fram.

Ni skiljer på dem som är födda i landet och dem som inte är födda i landet, de som har varit här länge och de som har varit här en kort tid. Det gör ni genom att införa olika typer av särlösningar och positiv särbehandling som blir negativ särbehandling för andra grupper. Det är att göra skillnad på vi och de.

Ni kommer inte att kunna lyckas klara integrationsutmaningarna förrän ni i likhet med en minister i en regering som regerade fram till ganska nyligen börjar förstå att volymer faktiskt spelar roll.

(Applåder)

Anf. 52 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP) replik:

Herr talman! Jag älskar Sverige, sjöarna, skogarna, doften av ett vårregn eller färgerna på hösten. Jag älskar människorna som jag får dela det här landet med, beredskapen att ställa upp för varandra, viljan att hjälpa till när någon far illa. Jag älskar hur hela byar sluter upp för att ställa upp för människor som behöver fly över halva världen. Jag älskar vår förmåga att se lyckan att vi lever i ett land som människor flyr till och inte ett land som människor flyr från.

Jag älskar våra försök att också se det svåra i vår historia och lära av det. Jag älskar att man nu kan vara svensk på så många olika sätt, tro på olika gudar eller låta bli, bekänna sig till olika ideologier eller förhålla sig kritisk till alla. Jag älskar att jag får bo i ett land där inte alla behöver tycka lika utan där en sverigedemokrat kan möta en miljöpartist i debatt.

Visst kan vi ha olika idéer om Sverige. Sverigedemokraternas EU-politiska talesperson och riksdagsledamot Pavel Gamov, till exempel, klaggjorde nyligen i Upsala Nya Tidning att Sverigedemokraternas långsiktiga ambition är att få bort de andra partierna.

Det är en ambition som vi har hört förr från totalitära krafter, sådana som inte tvekar att berätta vem som hör till och vem som ska bort, vem som är svensk och vem som är jude, vem som är Sverigevän och Sverigefiende. Det är en ambition som skrämmar mig.

Jag vill därför ställa en fråga till Mattias Karlsson. Om nu Sverigedemokraternas ambition är att de andra partierna ska bort, vart ska vi ta vägen? Vart vill ni att alla vi som inte passar in i ert Sverige ska försvinna till?

Jag stannar hellre här och möter dig i debatt i en kammare med åtta olika partier, åtta olika idéer om vad Sverige är och skulle kunna vara. Jag gillar det. Jag tror på det. Ett av de vackraste orden jag vet är demokrati.

(Applåder)

Anf. 53 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Herr talman! Jag delar Gustav Fridolins uppfattning att demokrati är ett av de vackraste orden som finns. Om vi ska stå här och diskutera lösryckta citat från tidningar kan vi också diskutera Mehmet Kaplans uttalanden där han jämför IS-krigare med Finlandsfrivilliga som slogs för demokratin. Jag tror inte att det är den nivån som vi ska föra debatten på i Sveriges riksdag.

Det som däremot är självklart är att alla partier strävar efter att försöka maximera sitt inflytande och få så mycket röster som möjligt. Visst hade det varit trevligt att ha 100 procent av rösterna. Nu tror jag kanske inte att det är en strävan som de som är aktiva i politiken har. Alla förstår givetvis att det är helt omöjligt. Det är i det ljuset som detta ska tolkas.

Jag tror att vi i grund och botten är ganska överens om de demokratiska spelreglerna. Att försöka låtsas om någonting annat, att

demonisera oss eller på något sätt insinuera att vi skulle stå för någonting annat än demokrati och att vi med någon typ av odemokratiska metoder skulle vilja få bort andra partier är djupt oseriöst.

Det spår tyvärr på den polarisering vi ser i samhället i dag där det politiska våldet ökar och där hatet mellan människor ökar på grund av att man har olika uppfattningar. Det tycker jag är djupt tragiskt. Jag hoppas att vi kan undanhålla oss från det i framtiden.

(Applåder)

Anf. 54 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP) replik:

Herr talman! Det finns en ganska viktig skillnad mellan det Mattias Karlsson citerar och det jag citerar, nämligen att Mehmet Kaplan aldrig har sagt något sådant medan Pavel Gamov faktiskt har sagt att hans långsiktiga ambition är att få bort de andra partierna. Det är inte ett lösrückt citat om vad som helst från vem som helst, utan Pavel Gamov är den som du har utsett att sitta i EU-nämnden och förbereda den svenska positionen när EU ska komma med åsikter om pressfrihet, yttrandefrihet och demokrati i länder där det kanske bara finns ett tillåtet parti. Där har någon lyckats med ambitionen att få bort alla de andra partierna.

Ursäkta mig, Mattias Karlsson, jag tror att vi tycker olika om demokratin. Jag tror att vi har olika idéer. Det parti som vill göra skillnad mellan människor i ett land och skilja på vem som är svensk och vem som är jude, vem som är Sverigevän och vem som är Sverigefiende, har en helt annan idé om demokrati än jag har.

(Applåder)

Anf. 55 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Herr talman! Att särskilja olika folkgrupper och att definiera dem har Gustav Fridolin själv varit med och stött här i riksdagen genom att upprätthålla lagstiftningen om nationella minoriteter. Där stadgas tydligt hur de ska definieras. Det är likadant när det gäller röstlängden till Sametinget, där man också gör skillnad mellan svenskar och samer. Det har Gustav Fridolin aldrig invänt mot.

Jag vet inte om Gustav Fridolin var på plats när den intervju som han gör så stor sak av ägde rum. Vet han vad som sas och inte? Det låter så, men jag tror inte att det var fallet.

Vi kan stå här och kasta olika guilt-by-association-anklagelser mot varandra, men jag tror inte att det är konstruktivt. Jag skulle kunna anklaga Gustav Fridolin för samröre med Timbuktu, som har sagt att han vill dunka Sverigedemokraterna gula och blå. Jag skulle kunna anklaga dig för att du stod i Kärrtorp och gungade i takt med hiphopgrupper som sjöng om att de skulle sprätta upp Jimmie Åkesson som en gris och uppmanade publiken att slipa sina knivar. Men detta ska jag inte göra, för jag tror inte att du står för den typen av åsikter.

Jag tror att alla i den här kammaren står för demokrati och tror på det öppna och civiliserade samtalet.

(Applåder)

Anf. 56 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Ryska försök till påverkan sker på många fronter – militärt i Ukraina men också via propaganda, diplomati och kontakter.

Kreml, som påverkas hårt av EU:s sanktioner, försöker nu splittra EU-länderna i deras sätt att förhålla sig till den ryska aggressionen.

Här i Sverige talar Sverigedemokraterna om behovet av att rusta upp det svenska försvaret mot bakgrund av Rysslands agerande, men Sverigedemokraterna talar med kluven tunga. Sverigedemokraterna har nämligen i Bryssel röstat som man hade kunnat vänta sig att Vladimir Putin själv skulle ha gjort om han hade varit ledamot i Europaparlamentet.

Sverigedemokraterna har röstat nej till en resolution om situationen i Ukraina, nej till associationsavtal med Ukraina, nej till tullsänkningar för att mildra effekterna av ryskt importstopp, nej till tekniskt och vetenskapligt samarbete med Ukraina och nej till att fördöma Rysslands stängning av människorättsorganisationen Memorial. Detta är tyvärr bara några exempel.

Tillsammans är EU en mycket stark kraft för fred, handel och mänskliga rättigheter. Sanktionerna mot Ryssland är bara ett exempel på hur EU med fredliga medel kan markera med sin kritik mot Rysslands agerande. Hur man röstar spelar roll – inte heller Europaparlamentet är en lekstuga.

Att Sverigedemokraternas ungdomsförbunds ordförande har sagt att han hellre välkomnar Vladimir Putin till Stockholm än Barack Obama framstår plötsligt som väldigt logiskt. Jag vill därför fråga Mattias Karlsson: På vilket sätt kan den ryska aggressionen hindras när Sverigedemokraterna lämnar fritt spelrum för Ryssland i omröstningar i Bryssel?

(Applåder)

Anf. 57 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Herr talman! Sverigedemokraterna har här i riksdagen varit väldigt tydliga med att fördöma det ryska beteendet mot grannländerna, den ryska annekteringen av Krim och mycket annat. Att utmåla oss som lakejer till Vladimir Putin är djupt oseriöst.

Däremot har vi olika uppfattningar i Sverigedemokraterna och Centerpartiet när det gäller EU:s östutvidgning och annat. I många av de omröstningar som Annie Lööf nämner handlar det just om att det har funnits skrivningar där man uttrycker sig positivt om en snabb östutvidgning och om associationsavtal som ska snabba på processen för att ytterligare länder ska släppas in i Europeiska unionen, med följd att Sveriges inflytande minskar ytterligare, att kostnaderna för svenska skattebetalare ökar ännu mer och så vidare.

Sverigedemokraterna har också, som Annie Lööf faktiskt påpekade, länge varnat för faran med den ryska upprustningen. Därför har vi under hela vår tid i riksdagen och även innan dess pläderat för en stark upprustning av det svenska försvaret. Det är först nu som de övriga partierna yrvaket har börjat titta upp och följa efter. Fortfarande är dock Sverigedemokraterna det parti som satsar överlägset mest på att stärka det svenska försvaret, bland annat för att vi ska ha en bra beredskap och kunna stå upp mot en eventuell rysk aggression.

(Applåder)

Anf. 58 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Försök inte smita från ansvaret, Mattias Karlsson! Vi har granskat hur Sverigedemokraterna i sin partigrupp i Europaparlamentet har ställt sig till en rad olika frågor som markerar hårt mot Vladimir Putin och Ryssland. En genomgång av gruppens voteringar visar att om Sverigedemokraterna hade röstat emot gruppens linje hade den fallit åtta av tolv gånger då parlamentet behandlat ärenden som gäller Ryssland. Sverigedemokraternas stöd har med andra ord varit helt avgörande för att undergräva EU:s försök att hjälpa Ukraina.

Under det kalla kriget fanns det ett parti, dåvarande Vänsterpartiet kommunisterna, som gick Rysslands ärenden. På 2000-talet finns en arvtagare: Sverigedemokraterna. Sverigedemokraternas dubbelmoral är häpnadsväckande. Er putinism är anmärkningsvärd. Det bör svenska folket veta.

(Applåder)

Anf. 59 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Herr talman! Någon form av sans och balans måste det finnas i debatten i Sveriges riksdag! Om man granskar de uttalanden som Sverigedemokraterna har gjort i riksdagen, de resolutioner som vi har varit med och skrivit under och det vi har sagt i försvarsfrågan och många andra frågor förstår man att Sverigedemokraterna inte går i ledband hos någon främmande makt.

Jag önskar att man kunde säga detsamma om Centerpartiet, men Centerpartiet är Sveriges mest federalistiska parti. Man lägger sig platt för Europeiska unionen i varenda fråga som handlar om maktöverföring från Sverige till en ganska odemokratisk union och till byråkraterna i Bryssel.

Skulle man börja granska hur Centerpartiet har röstat i Bryssel tror jag att de svenska väljarna skulle bli förfärade när man ser hur mycket pengar av skattebetalarnas medel som Centerpartiet sätter sprätt på och hur mycket makt man överför från de folkvalda politikerna i Sverige till byråkraterna i Bryssel.

(Applåder)

Anf. 60 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Ledamöter! Åhörare! Mattias Karlsson! För Sverigedemokraterna är det politiska maktspelet det viktigaste. Det är viktigare än att förbättra villkoren för pensionärer, sjuka eller löntagare. Det har ni visat, Mattias Karlsson. Ni visade det när ni röstade för den borgerliga budgeten före jul. Ni har visat det genom en tämligen meningslös misstroendeförklaring mot regeringen.

Det är sällan som Sverigedemokraterna egentligen påverkar politiken och människors villkor, och det är något som jag är tacksam för. Men ibland händer det. Före jul påverkade ni verkligen miljoner svenskers vardag, och de märker nu, den 1 januari, att det blev en skillnad.

Pensionärerna, som skulle ha fått sänkt skatt och höjt bostadstillägg, fick ett par hundra kronor mindre i månaden tack vare dig, Mattias Karlsson. Kan de skicka en räkning?

De som arbetar i kvinnojourerna hade andats ut. Äntligen skulle de få ett stöd som skulle göra att de kunde ge de kvinnor och barn som flyr

från misshandlande män det stöd som de förtjänar. De fick inte det. Det är tack vare er. Ni röstade ned det. Ni röstade ned den rödgröna budgeten.

Mammor kämpar för att betala medicin till sina barn, när det kostar mycket. De såg fram emot att få gratis medicin. De fick inte det. Det är tack vare er, Mattias Karlsson. Ni såg till att det inte blev gratis medicin för barnen.

Det finns de som är arbetslösa och som får en a-kassa som är så låg att de går med en klump i magen och funderar över om de måste sälja bilen eller kanske inte kan ha kvar huset. De fick ingen höjd a-kassa, tack vare er, trots att ni hade lovat det.

Och du fick en inbjudan, Mattias Karlsson. Du fick en inbjudan att åka upp till Umeå och träffa ett par hundra av de metallarbetare som du har blåst på en vettig a-kassa. Du har inte ens svarat. Maktspelet är viktigare.

Men nu frågar jag dig: Är du beredd att åka upp till Umeå, stå ansikte mot ansikte med metallarbetarna och förklara varför du tycker att de inte är värda en a-kassa värd namnet?

(Applåder)

Anf. 61 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Herr talman! Jag behöver inte Jonas Sjöstedts inbjudningar för att besöka verkligheten. Min sambo är arbetslös. Min bästa kompis är varslad från Volvofabriken. Min morfar är fattigpensionär. Jag vet inte om verkligheten ser likadan ut för dina bekanta på Östermalm i Stockholm, men jag behöver inte dina tips om vart jag ska åka för att uppleva hur människor har det i verkligheten.

Som alltid med Vänsterpartiet lovar man allt åt alla. Alla ska få det bättre. Ingen ska få det sämre. Om det fattas pengar är det bara att höja skatterna, hur mycket som helst. Det påverkar inte över huvud taget. Men verkligheten fungerar inte så, Jonas Sjöstedt. Er budget var kraftigt underfinansierad. De löften som du nu står och pratar om och som du nu ska vinna godhetspoäng på hade du inte kunnat infria, för det fattades pengar. Det fattades 17 miljarder kronor bara för den direkta asylmottagningen, och mycket mer därtill. Hade ni fått bestämma hade det fått ännu mer pengar.

Som socialkonservativ är jag ingen varm anhängare av Margaret Thatcher, men en sak hade hon faktiskt rätt i, och det är att problemet med socialismen är att förr eller senare får man slut på andra människors pengar. Gång på gång anklagar man andra för att inte göra den ena eller andra satsningen. Samtidigt har man en ekonomisk politik som över huvud taget inte hänger ihop. Det tycker jag är djupt oseriöst.

Hade Jonas Sjöstedt på riktigt brytt sig om de grupper som han står och pratar om hade han i den första votering som ägde rum vid den här budgetomröstningen röstat på Sverigedemokraternas förslag. Där fanns nämligen fullt finansierade satsningar på de äldre, på skolan, på bättre företagsklimat etcetera, som hade byggt det här landet starkare. Men det gjorde inte Jonas Sjöstedt.

(Applåder)

Anf. 62 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Sverigedemokraterna och Mattias Karlsson har ingenting att lära andra partier om hur man gör en statsbudget. Jag har aldrig sett en ekonom som tror att er budget över huvud taget är genomförbar. Det är hittepåbudgetar.

Men du hade ett konkret val som inte handlade om politiskt spel och som inte handlade om maktmarkeringar, som ni ägnar er åt. Det berörde människors vardag. Den här månaden hade det faktiskt inneburit att pensionärer hade haft det lite bättre, och den ensamstående mamman hade haft det lite mindre tufft nu när januaris sista dagar snart är här. Och det hade inneburit att man hade infriat era vallöften om en bättre a-kassa och bättre villkor för pensionärerna.

Men du valde spelet. Du valde makten. Du valde att springa med den höger som du oblygt vädjar till om att få bli ett stödparti åt. Du har ett ansvar för det, Mattias Karlsson. Jag tycker att du ska åka med mig upp till Umeå. Gå på det där fackmötet! Se dem i ögonen! Förklara varför du har blåst dem på deras a-kassa!

(Applåder)

Anf. 63 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Herr talman! Ja, pengarna måste räcka lite mer än en månad, och det är lite där skon klämmer.

Jonas Sjöstedts budget höll inte ihop. Trots att man bröt mot det finanspolitiska ramverket och trots att man hade oseriösa förslag som skulle innebära att vi fick minskad sysselsättning och minskad bnp, som man själv skriver i budgeten, var budgeten underfinansierad med minst 17 miljarder kronor. Och det var mer därtill. De här 17 miljarder kronorna handlade nämligen bara om den direkta asylmottagningen. Därtill kommer en ökad anhöriginvandring, som alltid följer i asylinvandringens spår. Vi pratar kanske om att er budget var underfinansierad med 25–30 miljarder kronor, bara när det gäller invandringspolitiken.

Sedan tar ni som vanligt med den ena handen och ger med den andra. De pengar som ni ville ge till pensionärer som inte jobbar skulle ni dra in på de pensionärer som jobbar, mer pengar till och med. Pensionärerna skulle alltså få betala sin egen förbättring. Det är typisk vänsterpolitik. Det är inte seriöst, och det håller inte ihop.

(Applåder)

Anf. 64 JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! Jag tänkte även till Mattias Karlsson ställa frågor kring Sveriges nationella säkerhet.

Fyra partier i denna kammare, Alliansens partier, säger nu ja till att Sverige ska utreda frågan om ett svenskt Natomedlemskap. Att de rödgröna partierna säger nej väldigt kategoriskt är väl ingen förvånad över, men jag är väldigt förvånad över Sverigedemokraternas inställning i den här frågan.

Det är inte min sak att tolka Sverigedemokraternas väljare – det måste Mattias Karlsson göra. Jag såg dock i en opinionsundersökning att Sverigedemokraternas väljarkår är den mest Natopositiva i Sverige, efter Folkpartiets. Därför är ert ställningstagande väldigt svårbegripligt.

Jag tycker att det finns tre skäl till att Sverige borde gå med. Och det finns tre skäl till att man åtminstone ska våga titta på frågan.

Det första är att det skulle stärka Sveriges nationella trygghet och säkerhet. Det andra är att jag tycker att det är angeläget att behålla amerikansk närvaro i Europa. Snart tröttnar skattebetalarna i Mellanvästern. Man flyttar över sina resurser till Stillahavsregionen och struntar i Europa. Men det är angeläget för Sverige och Västeuropa att den amerikanska närvaron finns kvar. Det tredje handlar om att tillsammans försvara den västerländska demokratin.

Det är väldigt svårbegripligt med Sverigedemokraternas motstånd, inte bara mot Natomedlemskap. Ni är till och med emot en förutsättningslös utredning och att man söker kunskap i denna fråga.

Varför, Mattias Karlsson, är ni rädda för mer kunskap om Nato?

Anf. 65 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Herr talman! Jag kan förstå dem som i dessa tider av oro, ökade spänningar och konflikter vill söka sig en trygg hamn och att de kan tro att Nato är just den trygga hamnen.

Jag tror inte att det är lösningen på våra problem. Jag tror att vår alliansfrihet och neutralitet har tjänat oss väl. Jag tror att det har gett oss en unik position i världen när det handlar om att kunna medla i konflikter och på andra sätt spela en konstruktiv roll.

Jag kan inte med gott samvete göra mig beredd att skicka svenska pojkar och flickor och män och kvinnor i döden för andra länders intressen.

Om vi ska ha en försvarsmakt i Sverige tycker jag att den ska vara inriktad på att försvara Sverige. Det är det som jag tycker att vi ska kunna begära av de män och kvinnor som tjänstgör i Försvarsmakten. Om jag skulle delta i att skicka svenska män och kvinnor att dö för andra länders energiintressen eller andra intressen i andra delar av världen skulle jag ha väldigt svårt att kunna sova gott om nätterna.

Den ände vi ska börja i är väl egentligen frågan om resurserna till försvaret. Om jag har förstått det rätt vill Nato att man spenderar 2 procent av bnp om man är medlem. Vi är väldigt långt ifrån det målet i det här läget. Och även om retoriken nu under ett tag har varit ganska hög från Folkpartiet när det gäller resurserna till försvaret såg vi tyvärr inga substantiella resursökningar till Försvarsmakten under den tid som Folkpartiet satt med i regeringen.

(Applåder)

Anf. 66 JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! Jag tror att de många väljare som har röstat på Sverigedemokraterna och som kommer från de borgerliga partierna är väldigt besvikna över de här beskederna om säkerhetspolitik. Det är ju en sak, men jag tror att Sverigedemokraterna kommer att behöva fundera på frågan en gång till. Det är nu uppenbart att den här frågan blir på allvar. Det har under 15 år egentligen bara varit Folkpartiet som har lyft frågan, men nu är det fyra partier som gör det. Det blir på riktigt nu.

Socialdemokraterna har någon neutralitetsnostalgi. De andra rödgröna har någon anti-amerikanism. Men jag förstår inte riktigt vad det är av det som ni behöver känna er som bärare av och som ligger till

grund för detta. Det handlar om att stärka Sveriges säkerhet. Vi ligger i ett mycket hett område i Europa. Det är väldigt svårt att förstå varför vi skulle säga nej till att få hjälp av andra i en krissituation med ett ryskt hot. Är ni så mycket emot allt som är utländskt att vi inte ens ska få hjälp om vi blir utsatta för hot?

Anf. 67 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Herr talman! Jag tror att vi måste väldigt försiktiga med de krav som vi ställer på de män och kvinnor som ansluter sig till Försvarsmakten och tjänstgör där. Att begära att man ska ta risker på andra sidan jordklotet för intressen som inte är ens egna är någonting annat än att ta risker för sitt eget land, och det skulle jag ha väldigt svårt att leva med.

När det gäller säkerhetsaspekten av frågan skulle jag vilja säga att det är dubbelt. Det är klart att om vi skulle stå inför ett reellt invasionshot, vilket verkar väldigt osannolikt i det medellånga perspektivet, hade det förmodligen varit väldigt gynnsamt att vara medlem i Nato.

När det gäller de mer sannolika säkerhetshoten mot Sverige i form av terroristattacker, ökad inre instabilitet som finansieras från utlandet och andra saker är det däremot inte säkert att ett Natomedlemskap skulle bidra till att öka vår trygghet och säkerhet. Det kan tvärtom bidra till att dra in oss i konflikter som vi i dag inte är en del av.

(Applåder)

Anf. 68 GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik:

Herr talman! Jag hade egentligen tänkt ställa en annan fråga, men jag tycker att de replikväxlingar som har varit mellan Mattias Karlsson, Annie Lööf och Jan Björklund är intressanta.

Sverigedemokraterna har i EU-parlamentet ett väldigt säreget förhållningssätt gentemot Ryssland. Man har i voteringarna gång på gång hamnat i en väldigt egenartad position. Man har gjort gemensam sak med partier i Europaparlamentet som uttrycker sin beundran för Putin och förståelse för Rysslands politik. Det har handlat om avtal med Georgien, Moldavien och Ukraina, som vi vet befinner sig i en konflikt med Ryssland. Då har man röstat nej till detta från sverigedemokratiskt håll. Man har röstat nej till att slopa tullar för att lindra effekten av ryska handelsstopp. Man har röstat nej till att fördöma ryska stängningar av medborgarrättsorganisationer.

Det här är konstigt. Många utanför den här kammaren skulle nog bli förvånade om man berättade att Sverigedemokraterna i viktigare omröstningar är avsevärt mer Moskvavänliga än vad Vänsterpartiet är.

Jag vill koppla detta till den fråga som Jan Björklund diskuterade. Vi vet att säkerhetsläget har försvårats. Vi lever i en mer osäker del av världen än vad vi gjorde tidigare. Det här ligger inte precis om hörnet, men vi i allianspartierna tycker att det är viktigt att vi inför kommande beslut ser framåt och funderar på hur vi i vårt land ska lösa de säkerhetspolitiska utmaningarna på bästa sätt.

Vi vill fördjupa frågorna som rör Sveriges säkerhetspolitiska vägval och också titta på om Natovägen skulle vara bättre för Sverige. Vad är det för fel på det, Mattias Karlsson?

Anf. 69 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Herr talman! Jag redogjorde nyss för Jan Björklund en del av problemet med ett Natomedlemskap. Själv tycker jag att om man utifrån principiella grunder inte är beredd att någonsin ansluta sig till Nato som det ser ut i dag, med de paragrafer som finns om krav på deltagande i konflikter där alliansen är inblandad och så vidare, finns det heller ingen större anledning att utreda frågan.

Jag för min del är inte beredd att skicka svenska män och kvinnor i döden, långt hemifrån, för andra länders intressen. Är Göran Hägglund det?

(Applåder)

Anf. 70 GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik:

Herr talman! Det beskedet skulle då uppfattas som ett definitivt nej från Sverigedemokraterna att medverka till att Sverige någonsin sänder personer under FN- eller Natoflagg någonstans i världen.

Det är i så fall häpnadsväckande. Sverige är en del av världen, och vi behöver lösa en del problem tillsammans, särskilt när det uppstår väpnade konflikter.

Det är klart att man måste göra en bedömning av vad som minskar risken för att krig ska uppkomma och vad som mest minskar risken för att människor ska dödas. Om man då kommer fram till att vi också behöver titta på alternativ som leder fram till att vi söker samarbete med andra, vilket vi gör redan i dag inom ramen för Natosamarbete från svensk sida, uppfattar jag det som att Sverigedemokraterna säger att vi håller oss i vårt eget land. Vi bryr oss inte nämnvärt om vad andra gör. Men då har vi heller inte möjlighet att få skydd för den händelse att någonting skulle inträffa för vår egen del, herr talman.

Anf. 71 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Herr talman! Självklart är det så att när det handlar om att försvara demokratiska värden och mänskliga rättigheter inom ramen för till exempel FN-uppdrag bör man kunna skicka svensk trupp. Det tycker Sverigedemokraterna också.

Men man får vara mer än lovligt naiv om man tror att de enda intressen som det skulle kunna bli en väpnad konflikt kring där Natoländer är inblandade bara handlar om mänskliga rättigheter och demokrati. Det kan bli väldigt många andra konflikter som vi blir indragna i också där jag inte skulle tycka det vore motiverat att begära att svenska män och kvinnor skulle offra sina liv.

När det gäller allianser tycker vi inte alls att vi bara ska bry oss om oss själva. Vi tycker att vi framför allt har ett ansvar för vårt närområde. Vi vill gärna se ett utvecklat nordiskt försvarssamarbete, inte minst ett fördjupat samarbete med Finland som nu glädjande nog verkar ta vissa steg framåt. Det är någonting vi har pläderat för länge.

Vi hoppas se med tillförsikt fram emot utvecklingen på det området.

(Applåder)

Anf. 72 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP):

Herr talman! Året har inletts likt några av de mörkaste kapitlen i vår historia. Rum dit svenskar sökt sig för att utöva sin tro har attackerats. I

Frankrike dödade satiriker, poliser, journalister och judar i terrorattacker. Det är kulspruteeld, brandbomber och klottrade hakkors. Det är attentat mot demokratins själva fundament: yttrandefriheten, religionsfriheten, pressfriheten, det vill säga friheten för var och en att leva, tala, tro och tänka. Det här är inte mitt Sverige och inte min värld.

Herr talman! Vi lever i en tid då det är oroväckande lätt att teckna ett anförande i dystra rader. Diskriminering och hatbrott drabbar romer, judar och muslimer. Tillkämpade rättigheter sätts ifråga när de som utövar dem hotas eller stoppas. I vår världsdel får länder nu kritik för inskränkningar i pressfriheten, ändrade vallagar, attacker mot aborträtt och jämställdhet.

Invid EU:s gräns fortgår oroligheterna i Ukraina efter Rysslands folkrättsbrott. I Nigeria sätter terrorn skräck i människor. I Irak och Syrien har IS fördrivit miljoner människor från deras hem. I Medelhavet lämnas båtar av flyende, vind för våg.

Vår förmåga att möta den allra största av utmaningar vi mött som mänsklighet – klimathotet – prövas, och vi skruvar alla på oss inför tanken på vad vi ska svara våra barn den dag de frågar vad vi gjorde med den värld vi har att lämna till dem.

Det kan tyckas som att själva demokratin är hotad.

Men jag vägrar att acceptera det som den enda beskrivningen av vår tid. Den liberala demokratin är till sin natur optimistisk. Den bygger på övertygelsen om att människor som ges frihet att växa klarar att samarbeta och att människor som samarbetar kan möta också de största hot.

Den liberala demokratins fiende är rädslan. Nationalister, religiösa extremister och rasister – alla säger de säger samma sak. Följ din rädsla! Var rädd! Var rädd för andra människor, för andra kulturer, för mötet mellan olika sätt att leva. Var rädd för att förlora jobbet, för våld, för att inte förstå, för Gud, för att världen runt dig förändras. Var rädd för oss!

Demokrati är organiserat mod, och mot detta mod står den organiserade rädslan.

Demokrati är viljan till utveckling, och mot den viljan står rädslan för utveckling.

Demokrati är tilltron till människors kraft, och mot den tilltron står rädslan för andra människor.

Demokrati är längtan efter kunskap, sanning och vetenskap. Mot denna längtan står lögnerna, ryktesspridningen och fördomarna.

Det här är det val som världen står inför: att med demokrati och vetenskap möta de hot vi har framför oss eller att med inskränkthet och fördomar gömma oss för utmaningarna.

Herr talman! Demokratins grund är egentligen inte de rättigheter och skyldigheter som omgärdar den. Hur stark demokratin står avgörs av människors förmåga att vara en del av den. Det är en förmåga som vi inte skaffar oss genom att börja traggla regeringsformens första paragraf utan snarare i sällskap med Emil i Lönneberga, Pippi-ya goredirêj eller Karlson, kotoryj zhivet na kryshe.

Bara ett land där alla får lära sig att läsa kan bli eller bibehålla en stark demokrati.

Det sägs att det krävs ett ordförråd på 40 000 ord för att läsa och förstå en dagstidning. Som barn lär vi oss, om vi får rätt förutsättningar, 2 500–3 000 ord om året.

Skolan kan alltså aldrig vara någon snabbmatskrog, och kunskap är inte färdigmat som kan hämtas i en lucka. Hemligheten med att tillgodogöra sig kunskap ligger alltid lite närmare den hemlagade maten.

Det är något som tar tid, är komplicerat och kräver en kock med den lilla extra kärleken till råvaran.

Men svenska elever får allt mindre tid med sina lärare, och lärarna får allt mindre tid för sitt uppdrag. År 2003 var det bara fyra länder i OECD där eleverna hade signifikant bättre läsförståelse än i Sverige. I dag är det bara tre länder där läsförståelsen är sämre. Det påverkar såklart skolans alla ämnen. Det är inte så lätt att undervisa i historia om eleverna inte förstår läroboken eller kan göra en enkel sökning på internet. Forskarna bakom PISA-provet har visat att elevernas problem med proven i matte och naturvetenskap till 70 procent eller mer hänger samman med elevernas problem med läsförståelse. Det är därför som samarbetsregeringen vill investera så mycket i att stärka läsandet och öka tiden för mötet mellan lärare och elever.

Det ska vara mindre barngrupper i förskolan så att det blir mer tid för varje barn, fler anställda i lågstadiet så att det blir mindre pappersarbete för lärarna, fler speciallärare så att det finns mer tid för just den elev som behöver extra stöd, säkrad tillgång till bra skolbibliotek, en läsa-skriva-räkna-garanti så att så fort som en elev behöver extra stöd ska stödet också komma på plats.

Hur många böcker man har i bokhyllan där hemma ska inte avgöra vilket betyg man kan få. Bildning ska inte vara en exklusivitet för några. Kunskap är inte en begränsad resurs. Tvärtom! Kunskap är en av de få sakerna som bara växer när den delas.

Herr talman! Demokratien vilar i möjligheten för människor att förverkliga sig själva, sina idéer och drömmar. Det brukar kallas för innovationskraft, entreprenörskap eller fri företagsamhet. Hemma hos mig hette det "affären". Det var i affären jag lärde mig att läsa. Det var därifrån jag fick springa ärenden, och det var till en liten herrekipering i en liten skånsk by som min familjs drömmar hade nått. Min morfar växte upp i ett fattigt hem, men han fick, och tog, möjligheten att bli sin egen.

Frihet är den mest kraftfulla ekonomiska faktor som mänskligheten känner till. Är man demokrat är man för ekonomisk utveckling. Det fria tänkandets natur är att komma på nya lösningar, ny teknik, nya sätt att tillverka saker och nya saker att tillverka. Det är en förmåga vi behöver nu, mer än någonsin. Klimathotet hotar oss som mänsklighet, vårt framåtskridande, vår civilisation och hela grunden för vår ekonomi. När vattnet sinar i brunnen står människan hjälplös. När torkan äter upp sådden står vi vid randen till krig. Inget föder rädsla som hunger. Inget hotar oss som klimatförändringarna.

De tekniska lösningarna på klimathotet finns. Fråga SKF, vars största order i dag rör kullager till vindkraften. Fråga ABB, som förser den förnybara energin världen över med smarta elnät.

Affärsmodellerna för att nyttja snarare än att utnyttja resurser finns. Fråga Ericsson, som snart tjänar mer på att underhålla än att sälja basstationer. Fråga Boliden, som investerar tungt i smältverk för återvinning av metaller.

Men vi har misslyckats med att enas om de politiska styrmedlen. Fråga de svenska forskare vid Uppsala universitet som fick se sina tunnfilmssolceller industrialiseras i andra länder därför att startkapitalet saknades här. Eller fråga alla de entreprenörer med smarta klimatlösningar som ser hur den kraschade handeln med utsläppsrätter i

Europa gjort priset på koldioxid så lågt att investeringar i ny teknik fryser inne.

Det är för att ta det politiska ansvaret för att rätt jordmån för nya klimatsmarta lösningar ska kunna växa fram och spridas som samarbetsregeringen vill stärka skatternas miljöstyrande effekt, investera i hållbara transporter och inleda energisamtal med en förhoppning om att enas om ett förnybart energisystem.

Herr talman! Dagen efter attacken mot moskén samlades närboende för att visa sin solidaritet. Hakkorsen klistrades över av hemmaritade hjärtan. Efter attacken mot Charlie Hebdo möttes människor på gator och torg under budskapet: Not afraid! On n'a pas peur! Mit schreif! Vi är inte rädda!

Det är min värld. Det är mitt Sverige – där sjuksköterskan åker för att bekämpa ebolaepidemin, där byn ställer upp när flyktingarna kommer, där entreprenören med en ny klimatinnovation kan skapa jobb och framtidstro, och där varje barn, varje dag, får ta med sig en ännu lite större bit av världen hem då bokstäverna har format sig till ord.

Dissidenten, dramatikern och sedermera presidenten och sympatisören till Tjeckiens gröna parti Václav Havel har uttryckt sig så här: Utan medborgare som känner frihet, självrespekt och autonomi kan det inte bli några fria, självständiga stater. Utan fred mellan människor finns det inga garantier för fred mellan staterna.

Vi lever i en orolig tid – det har upprepats i dag – men vi får aldrig ge efter för oron. I den här kammaren har vi en uppgift större än så, nämligen att fortsätta det bygge som en gång påbörjades och som aldrig blir färdigt. Det är bygget av en stark demokrati som kan stå upp för globala mänskliga rättigheter och hjälpa människor i nöd.

(Applåder)

Anf. 73 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Herr talman! Tack, Gustav Fridolin, för att du står upp för öppenheten och för kärnvärdet i vår demokrati och tar avstånd från det ofattbara som har hänt i Paris och de hot som finns mot öppenheten. Jag har personligen mycket goda erfarenheter av att arbeta med Miljöpartiet för att upprätthålla öppenheten för de människor som vill, kan eller måste komma hit. Jag hoppas vi kan fortsätta ha goda relationer i sådana frågor. Det gör Sverige större och bättre.

Gustav Fridolin nämnde småföretag i sitt anförande, nämligen en liten butik i Vittsjö. Jag tänkte ta mig företagavägen till Gustav Fridolins nuvarande hemort Sundbyberg. Där öppnade nyligen Story Hotel i Signalfabriken och ger omkring 15 unga sundbybergare den första foten in på arbetsmarknaden. Efter ett antal debattörers inlägg i dag låter det som om regeringen avser att trotsa riksdagsbeslutet om att göra det ännu mer förmanligt att anställa dessa. Men om vi stannar vid konflikten om hur mycket dyrare det skulle bli för ungdomarna med regeringens förslag skulle Story Hotel få en kostnadsökning motsvarande två av personerna. Två av de 15 ungdomar som precis har fått sitt första jobb skulle tvingas betala med sina jobb för de andra förslagen som regeringen tar fram.

Hur gör det att resurserna till samhället och skolan skulle bli mer om fler ungdomar fastnar i utanförskap?

Anf. 74 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP) replik:

Herr talman! Jag tackar för de inledande orden och för erkännandet av det goda samarbete som Moderaterna och Miljöpartiet har haft och kommer att fortsätta att ha i för Sverige mycket viktiga frågor, både för att stå upp som ett land för frihet och öppenhet och för vår fortsatta goda ekonomiska utveckling.

Det finns en fråga om vad som skapar möjligheter för människor att få ett jobb att gå till, hur vi bekämpar ungdomsarbetslösheten. Jag instämmer i Anna Kinberg Batras beskrivning att en av de viktiga sakerna vi måste göra är att se till att alla unga har möjligheten till framtidstro och att det hänger samman med människors möjlighet till egenmakt, makt över sitt liv och ett jobb att gå till på morgonen.

Det är därför som regeringen vill göra investeringar i skolan. Hela förutsättningen för att få ett jobb är att man har fått en bra utbildning. Den budget vi lade på riksdagens bord byggde på att finansiera goda investeringar i skolan. Det är helt sant att vi då tog bort en del av de skattesänkningar som har varit mindre lyckade som alliansregeringen införde.

Sänkningen av arbetsgivaravgiften ledde inte till speciellt mycket av nyföretagande, den ledde inte speciellt mycket till nya jobb för unga. Fråga inte bara mig, utan fråga Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering, fråga ekonomerna som har studerat frågan, fråga Finanspolitiska rådet. Alla kom fram till att sänkningen inte var en verkningsfull subvention. Företagande handlar inte i slutändan om vilka subventioner man kan bygga på. Min morfar byggde upp sitt företag utan subventioner från en borgerlig regering. Han byggde upp det därför att han hade självförtroende, hade fått en bra skolgång och hade en trygghet i att våga ta steget att bli sin egen.

Den tryggheten behöver vi återuppbygga. Då behövs det en bra skola, då behövs det ett bra skattesystem och då behövs det en bra företagarpolitik.

De investeringar vi vill göra i skolan, i företagande, i bostadsbyggande och i infrastruktur är investeringar för nya jobb, och det är investeringar som kommer att ge unga jobb.

Anf. 75 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Herr talman! Det hörs nästan på Gustav Fridolin att Miljöpartiet har en lite komplicerad historia i den här frågan. Positionerna har ju förflyttats lite grann under årens lopp.

Det blir alltid argument av typen teoretiker, ekonomer och institut när vi diskuterar arbetsgivaravgifterna. Jag tycker att Gustav Fridolin kan fråga butiken i Viksjö eller Story Hotel Signalfabriken i Sundbyberg varför det är så mycket bättre för dem och för Sverige om det blir 40 000 kronor dyrare per person och år att ge dessa ungdomar en första fot in.

Jag tycker att vi ska vara rädda om och bygga vidare på varje möjlighet för ungdomar att få det allra första jobbet, få prova på det allra första jobbet och få kontakt med det lilla företaget som sedan kanske växer. Vi måste vara rädda om varje jobb för varje ung människa och arbeta för att det ska bli betydligt fler jobb. Nu hotas de tyvärr i stället av vänsterregeringen.

Anf. 76 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP) replik:

Herr talman! Anna Kinberg Batra säger att vi har en komplicerad relation till skattepolitik och till företagande. Nej, det har vi inte. Vi har en väldigt tydlig relation till företagande. Nyföretagande, småföretagande och att små företag får växa och bli stora företag är grunden i en god ekonomisk utveckling.

Precis som jag sade i mitt anförande: Ska vi klara att möta klimathotet måste vi ge utrymme för klimatinnovationerna att växa fram. Då måste vi ge utrymme för företag att hitta nya lösningar. Det vill vi ha en politik för.

Då behövs det en pragmatisk syn på skatter. Vi behöver ta in de skatter som krävs för att göra gemensamma investeringar.

Jag är ganska övertygad om att om man pratar med hotellpersonalen i Sundbyberg vill de gärna att vi gör de där investeringarna i skolan så att den personal som kommer dit kan läsa, räkna, känna sig trygg och ha ett självförtroende. De vill att vi gör de där investeringarna som är så viktiga för Sundbyberg – investeringar i infrastruktur och bostäder som gör att man kan ta sig till Sundbyberg och att den personal som anställs kan flytta till Sundbyberg. De investeringarna kostar pengar, Anna Kinberg Batra.

Anf. 77 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Vad fint att Gustav Fridolin är för ekonomisk utveckling! Någonting måste man ju vara för när man är emot ekonomisk tillväxt.

Gustav Fridolin tog upp liberalism i sitt tal, och låt mig förtydliga lite vad gäller liberalism.

Liberalism är inte nolltillväxt. Liberalism är inte förbud mot valfrihet, att människor ska få välja sin skola. Liberalism är inte kraftiga skattehöjningar på allt som rör sig.

Nu till min fråga i denna replikomgång.

Socialdemokraten Gustav Möller sade en gång: ”Varje förslösad skattekrona är en stöld från folket.” När jag tänker på det citatet ser jag Miljöpartiet framför mig, och jag ser bortkastade månader för Förbifart Stockholm.

Det politiska samtalet handlar ofta om vad de begränsade resurser som man tar in via skattsedeln ska användas till. Ska de gå till infrastruktur? Ska de gå till minskade barngrupper? Ska de gå till miljöinvesteringar eller bredbandsutbyggnad? Det är bara några exempel.

I detta fall gick pengarna till att betala Miljöpartiets tankepaus. Notan skickades inte till Miljöpartiets partikansli vid Slussen i Stockholm utan direkt ut till skattebetalarna. Miljöpartiets agerande kring Förbifarten kommer väldigt nära Gustav Möllers klassiska citat om hur skattekronor inte ska användas.

Varje dag efter att Miljöpartiet stoppade ett demokratiskt beslut och redan påbörjat infrastrukturprojekt rann 4 miljoner kronor iväg. Från den dag pausen annonserades fram till årsskiftet motsvarade det över en tredjedels miljard. 360 miljoner kronor är mycket pengar. Det är lika mycket pengar som regionala investeringar i järnväg och väg i Norrbotten under fem och ett halvt år.

Min fråga är enkel: Tycker Gustav Fridolin att Miljöpartiets tankepaus är väl investerade skattekrönor?
(Applåder)

Anf. 78 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP) replik:
Herr talman! Ja.

Anna Kinberg Batra var nyss uppe och förklarade att hon tyckte att det var positivt att vi är många partier som står upp för den liberala demokratins värden. Annie Lööf känner sig provocerad av att någon annan står upp för den liberala demokratins värden.

Men den liberala demokratin är större än Centerpartiet, Annie Lööf. Dess värden är större än Alliansen. Vi är många som i dessa dagar måste försvara yttrandefriheten, pressfriheten och demokratin, och jag är glad att jag gör det. Jag är lite förvånad över att det är provocerande.

Det känns ibland som att Alliansen har lite svårt att förstå och verkligen ta in att man blev ett mindre regeringsalternativ i det nationella valet. Ibland känns det som att man har ännu svårare att förstå att man helt förlorade makten i Stockholms stad.

I Stockholms stad styr nu en politisk majoritet, med en majoritet av rösterna bakom sig. Den politiska majoriteten har formerats med en politisk inriktning där man till exempel vill investera mer i kollektivtrafik än i nya motorvägar förbi staden.

Av den anledningen valde regeringen att lyssna till de valda församlingar i Stockholms stad och Stockholms landsting som efter valet har formerats runt det avtal som tidigare slutits med dem om finansieringen av Förbifarten. Jag tycker att det är ganska rimligt.

Tänk om landets största kommun, som själv till största delen ska finansiera ett motorvägsbygge genom intäkter från trängselskatter som har kommit till kommunen, säger så här: Vi skulle vilja diskutera förutsättningarna för det här avtalet, för vi vill ha mer pengar över till kollektivtrafiken. Ska staten då bara säga ”nej, vi inte tänker prata med er om det”?

Hade en borgerlig regering agerat så om det hade varit borgerlig majoritet i riksdagen och ett annat styre i kommunen? Jag tror inte det. Man hade satt sig ned och diskuterat. Nu har de diskussionerna gått i mål, och bygget är återupptaget.

Anf. 79 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Det är att beskriva historien något annorlunda. Gustav Fridolin sade till och med i valrörelsen att Förbifarten inte är något bra. Man lyckades inrätta en tankepaus som kostade 360 miljoner kronor, vilket motsvarar de regionala investeringarna i järnväg och väg i Norrbotten under fem och ett halvt år. Det är mycket pengar.

Jag tycker att det är väldigt bra och viktigt att Gustav Fridolin tar upp och försvarar den liberala demokratin vad gäller rättssäkerhet, mänskliga rättigheter, tryck-, press- och yttrandefrihet. Det jag är kritisk mot är att man inte står upp för liberalismen vad gäller jobb och företagande, ekonomisk tillväxt eller människors rätt att bestämma själva.

Jag skulle vilja komma tillbaka till frågan: Tycker Gustav Fridolin att det är rimligt att använda en tredjedels miljard till att finansiera Miljöpartiets tankepaus? Ska skattebetalarna stå för den notan?

Anf. 80 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP) replik:

Herr talman! Problemet för Annie Lööf är att det inte är Miljöpartiets tankepaus. Det är stockholmarnas tankepaus. Det är möjligt att Centerpartiet inte har plats i Stockholms kommunfullmäktige – jag vet inte riktigt hur det gick i valet. Men de har en majoritet där Centerpartiet inte ingår. Den majoriteten ville sitta ned och diskutera det största infrastrukturprojekt som detta land är på väg att göra – ett infrastrukturprojekt med en prislapp på 50–60 miljarder – då man såg att man saknade pengar för att göra de kollektivtrafiksatsningar som stockholmarna behöver och som väljarna i Stockholms stad prioriterade högre när de valde en majoritet som ville ha den här diskussionen med staten.

Vi öppnade för den diskussionen. Jag tycker att det var rimligt att staten öppnade för den diskussionen. Jag hade varit förvånad om en borgerlig regering efter ett majoritetsskifte hade gett Stockholms stad kalla handen när man ville ha den diskussionen. Landstinget ville inte öppna upp för det utan ville i stället skära ned på kollektivtrafiken, och därför har nu bygget återupptagits.

Anf. 81 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman, ledamöter, åhörare och Gustav Fridolin! I min hand håller jag den kanske viktigaste bok som har skrivits om klimatfrågan de senaste åren. Den heter *This Changes Everything* och är skriven av Naomi Klein. Det Klein gör är att peka på hindren för att lösa klimatfrågan och göra de investeringar och förändringar som är nödvändiga för att få ned utsläppen av växthusgaser.

Klein tar också upp motsättningen mellan dogmen om frihandel och miljöpolitik, och hon visar att det finns en konflikt. Handelsregler, som i regel är bindande, mal ned miljöhänsyn när det blir en konflikt till exempel i rättsliga instanser. Klein ger exempel från sitt eget Ontario, där man ville göra en jättesatsning på förnybar energi med lokal produktion. Det stoppades av en rättstvist i WTO.

Indien har råkat ut för något liknande.

Nu står vi inför en liknande debatt i Sverige. Den gäller frihandelsavtalet med USA, TTIP, och om det ska utrustas med ett krav på det som kallas investeringsskydd.

I Kanada finns ett annat exempel på hur sådana paragrafer kan fungera. Oljeföretaget Lone Pine stämmer en delstat för att den inte vill tillåta frackning, en mycket miljöskadlig metod för att utvinna olja. Det kan ett investeringsskydd leda till.

Ska vi acceptera att amerikanska företag kan stämma oss om vi tar hänsyn till miljön? Den frågan handlar debatten om TTIP och investeringsskyddet om, mycket konkret.

Förut räknade jag Miljöpartiet som en allierad i den striden. Ni var tydligt emot att företag skulle kunna stämma oss om vi skyddar miljön eller tar andra hänsyn. Men vad tycker Miljöpartiet i dag? Kommer ni att rösta nej till ett avtal som innehåller en paragraf om investeringsskydd som ger företag rätten att stämma Sverige på grund av demokratiska beslut som fattas till exempel av miljöhänsyn?

Anf. 82 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP) replik:

Herr talman! Tack, Jonas Sjöstedt, för frågan! Vi förbehåller oss rätten att studera avtalet, ta del av hela förhandlingarna och delta i pågående förhandlingar innan vi beslutar oss för om det är ett bra eller ett dåligt avtal.

Men för oss är det viktigt – det redogjorde också statsministern för i sin regeringsförklaring, som lämnades till kammaren förra året – att handelsavtal är utformade på ett sådant sätt att de respekterar demokratiskt fattade beslut och inte står i vägen för regler om miljöskydd eller hälsa. Det var en grundläggande princip för oss, för Socialdemokraterna och för Vänsterpartiet i såväl EU-parlamentsvalet som riksdagsvalet under det föregående året. Den principen tänker vi värna också när vi nu som regering får möjlighet att delta i de förhandlingar som leder fram till det handelsavtal som föreligger.

Jag tycker också att Naomi Kleins bok är läsvärd. Den tappar dock lite av sin övertygande kraft eftersom den skriver in sig i en väldigt amerikansk tradition av att slå fast att man har den enda sanningen och att alla andra har missförstått allting. Det är väl en tradition som vänstern, såväl i USA som i Sverige, ibland har lätt att ansluta sig till.

Jag skulle hellre rekommendera Christian Azars lysande bok *Makten över klimatet* till läsning. Det är en bok som visar att klimatfrågorna, miljöfrågorna, inte är så lätta att man kan reducera dem till en höger-vänster-skala och som visar faran med att göra det. För alla som tror att vi måste ställa om vår ekonomi och vårt samhälle för att möta en ny tid är faran om miljökrav reduceras till vänsterkrav att de så lätt kan avskrivas av just dem som vi måste ha med i båten: näringslivet och de borgerliga partierna.

(Applåder)

Anf. 83 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Det här handlar om någonting väldigt konkret: Ska vi ge företag rätten att stämna oss om vi har en hårdare miljölagstiftning? Jag tycker att det är fel; så enkelt är det. Jag tycker att det är fel. Det handlar om en principiell demokratifråga.

Jag frågar Miljöpartiet: Vad tycker ni? Och ni säger: Vi får se. Jag tycker inte att det duger. Jag tycker att ni ska lyssna på alla de folkrörelser runt om i Europa som nu höjer rösten mot den här typen av investeringsskydd. Jag tycker att ni behövs i den här debatten. Jag tycker inte att ni ska backa i den här viktiga frågan.

Faktum är att den svenska regeringen, där ni ingår, har agerat *för* just ett sådant här investeringsskydd. Vem var det som skrev och krävde det? Jo, Mikael Damberg – för den regering ni sitter i. Ni har hamnat i konfrontation med miljörelsen, med fackföreningsrörelsen och med folkrörelsen, som inte vill se demokratiska beslut överkörda av den typ av paragrafer som din regering, Gustav Fridolin, faktiskt kräver.

Anf. 84 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP) replik:

Herr talman! Nej, Jonas Sjöstedt, du frågade hur vi skulle rösta till handelsavtalet. Jag konstaterade att handelsavtalet inte är färdigförhandlat och att jag förbehåller mig rätten att fatta beslut om det när handelsavtalet finns på bordet.

För oss är det grundläggande, precis som jag redovisade i min replik, att handelsavtalet måste utformas på ett sådant sätt att man har en respekt för miljö och hälsa som gör att man respekterar demokratiskt fattade beslut. Tyvärr har ganska många av de handelsavtal Sverige har skrivit under med andra länder sedan lång tid tillbaka inte varit utformade så.

Miljöpartiet vill se ett näringsliv som kan delta i frihandel världen över. Jag redovisade i mitt anförande hur viktigt näringslivet är för att vi ska möta miljöutmaningen, hur ett frihetligt näringsliv som kan hitta nya lösningar och sprida de lösningarna över världen är avgörande för att möta klimathotet. Men då ska vi inte ha avtal som begränsar möjligheterna för stater att ställa den typ av krav som gör att nya klimatlösningar växer fram.

Anf. 85 JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! ”Vi är inte ett vänsterparti. Vi är ett mittenparti.” Så säger Gustav Fridolin i en intervju i Dagens industri i dag.

När man läser intervjun inser man att det är väldigt synd om Miljöpartiet. ”Miljöpartiet anser sig missförstått. Den vänsterstämpel som partiet har fått stämmer inte överens med partiets självbild ... Vi vill inte positioneras som ett vänsterparti”, säger Gustav Fridolin.

Jag kan säga så här, Gustav Fridolin: Att ni uppfattas som ett vänsterparti kanske inte bara beror på att journalisterna beskriver er fel eller att vi andra säger saker. Det kanske beror något på vilka ståndpunkter ni intar och driver. Det kan vara så. Hör och häpna!

Det kanske fanns ett skäl till att Socialdemokraterna på Mona Sahlins tid vägrade att samarbeta enbart med Miljöpartiet när det leddes av Maria Wetterstrand och Peter Eriksson. Då skulle man ha med Vänsterpartiet som en motvikt. Nu anses det inte behövas. Det kanske finns ett skäl till det.

Här återges i punkt efter punkt de frågor som gör att näringslivet är mycket kritiskt till Miljöpartiet: Bromma flygplats, Förbifarten, RUT-avdraget, synen på välfärdsföretag, kärnkraften och höjda skatter på allt som rör sig. Det är klart att det är detta som gör att man får bilden att Miljöpartiet är ett väldigt vänsterorienterat parti. Sanningen är att det inte är en missuppfattning, Gustav Fridolin.

Jag skulle välkomna om ni försökte orientera er in mot mittfältet. Du har använt ordet liberal några gånger; det är mycket positivt. Liberal demokrati är huvuddelen av kammaren för. Men för en riktig liberal handlar det också om marknadsekonomi. Det är där ni har fjärrat er från den inställning som Miljöpartiet hade förut. Ni är i dag ett vänsterparti – ert parti är i stort sett synonymt med Vänsterpartiet. Ni står här och tävlar om vem som ligger mest till vänster i fråga om frihandel eller vad det nu är. Det är det som är sanningen: Ni är ett vänsterparti. Det är bara att leva med.

Anf. 86 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP) replik:

Herr talman! Jag förstår att Jan Björklund använde det senaste repliksiftet till att fila på den här attacken eftersom han inte lyssnade på repliksiftet med Vänsterpartiet, där vi stod upp för frihandel, för näringslivets värderingar och för att man ska ha fungerande frihandelsavtal.

Jag förstår också att det kan vara lite jobbigt att vara Jan Björklund, när man liksom vaknar upp och känner att alla som är för att det ska byggas bostäder där det i dag är en flygplats mitt i Stockholms city, alla som tycker att pengar snarare behövs till kollektivtrafik än till en ny motorväg förbi Stockholm och alla som tycker att Sverige likt de flesta andra industrialiserade länder snarare bör investera i förnybar energi än i kärnkraft, alla de är extremvänster.

Det måste ju betyda att Expressen är portad från Folkpartiets fikarum. En sådan vänsterledarsida kan man väl inte ha i ett folkpartistiskt fikarum. Expressens ledarsida är ju en av dem som tycker att man nog bör diskutera Bromma flygplats och Förbifarten och kärnkraften utifrån lite andra förutsättningar än Jan Björklund.

Jag är stolt över att inta en position som jag tror är viktig, att inta centrum i en politisk debatt där miljöfrågan är för stor för att kunna reduceras till höger-vänster.

Jag är orolig för de tekniker som Jan Björklund använder för att reducera miljökrav till vänsterkrav.

Jag är fundersam över en opposition som beskriver Miljöpartiet som ett större problem än miljöproblemen. Jag tror att de flesta svenska väljare hellre skulle se en opposition som tar klimathotet på allvar och använde lite mer tid till att förklara hur man ska möta det än till hur man ska möta Miljöpartiet i debatt.

Och ja, jag är stolt över att inta en mittenposition i många frågor. Det behövs ju någon där, nu när Folkpartiet hellre tar strid mot Alliansen i fråga om avskaffad värnskatt, uppluckrad arbetsrätt, mer kärnkraft och Nato.

Anf. 87 JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! Jag såg att Miljöpartiet hade ett vallöfte i augusti: Om man lägger ned Bromma flygplats skapar det 200 000 nya jobb. Det är en otrolig insikt. Men det är verkligen ingen annan som har kommit fram till det. Och hur skulle det ske?

I verkligheten är det naturligtvis så att rader av jobb är hotade runt omkring i Sverige. Att reducera Bromma flygplats till en Stockholmsfråga är att förminska frågan. Jag bor alldeles jämte Bromma flygplats. Inte jag själv men säkert många stockholmare skulle tycka att det vore okej om den lades ned. Men det är framför allt för många andra delar i landet som Bromma flygplats är viktig, för att ha förbindelser till huvudstadsregionen.

Det är bara en av de frågor där ni intar en vänsterposition och inte förstår vad som skapar ekonomisk tillväxt.

Gustav Fridolin! Man skämtade förr om Miljöpartiet och sa att ni var som vattenmeloner: gröna utanpå och röda inuti. Sanningen är att ni i dag är som tomater: röda på både in- och utsidan.

Anf. 88 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP) replik:

Herr talman! Jag replikerar en gång till: Den som vill avskryva alla miljökrav som vänsterkrav kommer att ha väldigt svårt att klara sig i en politisk debatt som alltmer måste handla om hur vi ska tackla miljöhoten.

Vet du vad som hotar jobben, Jan Björklund? Det är att unga människor inte får möjlighet att flytta dit jobben finns, att unga

människor som är erbjudna ett jobb måste tacka nej därför att det inte finns några lägenheter. Det finns inget som står i vägen för så mycket bostäder och bostadsbyggande i den här regionen som att man har placerat en flygplats lika stor som Östermalm mitt i centrala Stockholm.

Vilken flygplats som de flyg som ska hit ska landa på, om det ska vara Arlanda eller Bromma, hotar däremot inte speciellt många jobb.

Jag tror att Jan Björklund är rädd för att få veta att det är så – så rädd att han tänker ta strid för att stoppa att regeringen ens tar reda på fakta i målet, så rädd att han vill använda riksdagen för att över regeringen bestämma vilka utredningar vi ska kunna ha för att ge svar till Stockholms stad. Det är att vara rädd för fakta.

Anf. 89 GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik:

Herr talman! Talmannen, Gustav Fridolin, jag, alla vi som finns i kammaren och nästan alla som lyssnar på debatten har lyckan att bo och finnas i ett land som vi inte behöver fly ifrån. Många andra människor som bor i andra delar av vår planet lever under krig och förföljelse och tvingas lämna sina länder.

Sverige har tagit stort ansvar när det gäller flyktingmottagande. Det är något som vi har skäl att vara stolta över och något som vi ska fortsätta med. Vad vi inte har skäl att vara fullt så stolta över är hur vi lyckas med integrationsarbetet.

De som tar de största smällarna när det inte fungerar är naturligtvis utsatta människor som nyligen har kommit till vårt land. Det är de som hamnar i långvarig arbetslöshet och kanske hamnar i en miserabel bostadssituation. Det är barn som växer upp med föräldrar som kanske aldrig får ett jobb.

Vi måste göra mer. Vi måste lyckas bättre, för de här människornas skull men också för att skapa en bättre legitimitet och ett bättre förtroende för den politik som vi för. Vi behöver också minska kostnaderna för mottagandet genom att fler människor snabbare kommer i arbete.

Är Gustav Fridolin, Miljöpartiet och regeringen nöjda med hur vi lyckas med integrationen i Sverige? Om inte: Vad vill Miljöpartiet och regeringen göra mer?

Jag ställde den frågan tidigare till Stefan Löfven. Jag fick ett svar som handlade om mer av det som inte har fungerat tillräckligt bra. Men jag vill ställa frågan till Gustav Fridolin: Vad vill Miljöpartiet göra mer för att vi ska lyckas bättre?

Anf. 90 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP) replik:

Herr talman! Nej, jag kan inte vara nöjd när unga människor som har kommit till Sverige inte får den skola som man ska ha rätt att kräva i Sverige och som gör att man får möjlighet att växa upp och känna trygghet och tillhörighet i det här landet. Jag kan inte vara nöjd när det inte finns bostäder för människor, oavsett om de ska flytta hemifrån eller har flytt från ett annat land. Jag kan inte vara nöjd när människor söker jobb och arbetslösheten har växt som den har gjort under de senaste åtta åren när Kristdemokraterna satt i regeringen. Jag kan inte vara nöjd när människor som har ett namn som inte uppskattas av vissa arbetsgivare, myndigheter, bostadsuthyrare eller krogvakter diskrimineras.

De grundläggande problemen – jobben, skolan, bostäderna och diskrimineringen – måste vi ta tag i för att Sverige verkligen ska vara ett land där alla känner sig hemma och där alla som är här känner tillhörighet.

Vad vi däremot inte ska göra, Göran Hägglund, är att till människor som nu flyr krigets helvete i Syrien, homosexuella som flyr länder där

ens kärlek är belagt med dödsstraff eller barn som vill återförenas med sina föräldrar säga ”Jo, det kanske ni kan få, om ni kan betala” eller ”Jo, det kanske ni kan få, fast bara en liten stund, för sedan ska ni ut igen”.

Ert förslag om att ge de flyende från Syrien tillfälliga uppehållstillstånd – som har kritiserats av kyrkorna, den svenska flyktingrörelsen och de som just står upp för en fungerande integration och av Migrationsverket – vad skulle det innebära för integrationen i Sverige? Vad innebär det att säga till en människa som har flytt från sitt land ”Du får stanna, men det är på nåder, och snart ska du tillbaka dit du flytt ifrån”? Vilka förutsättningar innebär det för att lära sig svenska, etablera sig i landet och komma in på ett arbete?

Anf. 91 GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik:

Herr talman! Gustav Fridolin nämnde att det är bra om människor kommer i arbete. Det kan vi alla hålla med om. Men frågan var: Om vi inte är nöjda med tingens förhållanden, hur ändrar vi situationen så att den bli bättre? Några svar på det fick vi inte i den första repliken.

Vi värnar asylrätten. Men vi som kristdemokrater är missnöjda med hur vi har lyckats och hur vi som riksdag sammantaget har lyckats. Vi måste göra mer. Vi måste göra bättre.

Vi presenterade i december några förslag som handlade om tillfälliga uppehållstillstånd i stället för permanenta, åtgärder för att människor snabbare ska komma i arbete och en snabbare men rättssäker hantering av ärenden som rör det som brukar kallas säkra länder. Det skulle bidra.

Man kan ha olika uppfattningar. Men det jag efterlyste i min fråga var: Vad kan vi göra mer om vi inte är nöjda?

Anf. 92 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP) replik:

Herr talman! Vi har gått till val på att byta ut en regering som har misslyckats med jobben, skolan, bostäderna och diskrimineringen och har bildat en ny regering för att vi inte var nöjda med arbetet med jobben, bostäderna, skolan och diskrimineringen. Vi har en hel budget som vi har presenterat för riksdagen om vad vi vill göra, åtgärder som vi vill se för att skolan ska bli bättre, med mer tid med lärare, för att vi ska bygga fler bostäder, för att vi ska se till att fler människor får möjlighet att ha ett jobb att gå till och för att vi ska bekämpa diskrimineringen. Det är det man ska göra för att detta ska vara ett land som håller ihop.

Det man inte ska göra är att säga: Integrationsproblemen beror på er, och därför ska ni få stanna bara en liten stund. Men det är det ni gör i ert förslag om att de flyende från Syrien inte ska få permanenta uppehållstillstånd i Sverige. Har man flytt från det krig och det helvete som är i Syrien måste man få möjlighet att etablera sig i ett annat land. Det bör vara en grundläggande rättighet, och det är förutsättningen för att man ska kunna etablera sig och att integrationen ska fungera.

Anf. 93 ANNIE LÖÖF (C):

Herr talman! Jag vill börja med att hälsa Moderaternas nya partiledare Anna Kinberg Batra välkommen till debatten.

Vi har just lämnat ett intensivt och händelserikt år bakom oss, både på den internationella arenan och i Sverige. Den ryska aggressionen har stegrats påtagligt det senaste året. Det är krig i världen. Miljontals

människor befinner sig på flykt, fruktar för sina liv och söker efter en bättre tillvaro någon annanstans.

Terrorn gör sig påmind, genom avskyvärda avrättningar, förföljelser i Islamiska statens spår och på den afrikanska kontinenten, där en tioårig flicka placerades som självmordsbombare nu i helgen. Det är barbariskt. Det är hjärtlöst.

I delar av Västafrika skördar ebolaviruset fortfarande många liv på sin väg och påminner om att de säkerhetsutmaningar som världens står inför inte enbart är av militär natur.

År 2014 klämtade också klockan för klimatet. Det förberedande mötet i Lima hade behövt lägga en än bättre grund inför det avgörande beslutet senare i år om ett globalt klimatavtal.

Och bara för några dagar sedan skakades världen av terrorattackerna i Paris, bland annat mot den franska tidningen Charlie Hebdo. Dädet är ett ofattbart angrepp på demokratin. Vi får aldrig glömma bort att det demokratiska samhället bygger på press- och yttrandefrihet. Det fria ordet får aldrig tystas. Jag är stolt över det hav av människor som mötte upp på Paris gator men även runt om i vårt land för yttrandefrihet och mot terror.

Herr talman! Här i Sverige har två valrörelser inletts och avslutats. Efter en turbulent och politiskt instabil höst tog Stefan Löfven den 3 december det förhastade beslutet att avisera ett extraval, detta trots att Alliansen kvällen innan föreslagit det som tre veckor senare kom att bli kärnan i decemberöverenskommelsen.

Sverige måste kunna styras, och det måste finnas en offensiv och anständig opposition. Med decemberöverenskommelsen har vi fått tydliga spelregler på plats, spelregler som bygger på den princip som har väglett Sverige under decennier, nämligen möjligheten för det största alternativet att styra. Det gäller oavsett politisk färg, och det gäller även när ett nationalistiskt parti försöker skapa kaos och oreda.

Vänsterregeringen kommer att möta en stark och samlad opposition från Alliansens fyra partier. Riksdagens kommande omröstningar i tusentals frågor kommer att nagelfaras från Centerpartiet. Vi kommer att fortsätta att ta strid för en liberal ekonomisk politik, för fler jobb och företag och för rätten att bestämma själv och för hela landet. Sverige förtjänar bättre än att vara en lekstuga för kaos. Nu när vi är överens om spelreglerna väntar konflikt i det som är politikens livsnerv, nämligen de sakpolitiska frågorna.

Herr talman! Politik är på riktigt. Politik spelar roll. Det handlar inte bara om vilja, utan det handlar också om att förändra.

Under Alliansens åtta år i regeringsställning blev Sverige ett bättre land att leva i. Sverige står starkt i en orolig omvärld. Men mer behöver göras. Det finns stora politiska utmaningar de kommande åren, och jag ska ta upp några av de mest centrala.

Jag börjar med jobben. Jobben är en nyckelfråga för Sveriges framtid, och vi behöver ta steg mot en fördjupad jobblinje.

Den andra är miljön. Sverige ska fortsätta vara världsledande inom miljö- och klimatpolitiken. Vi behöver en strategi för att fortsätta förena god miljö med ekonomisk tillväxt.

Den tredje handlar om hela landet. Sverige mår bra när alla delar av landet utvecklas. Vi behöver ett land som växer i takt. På många orter

runt om i vårt land försvinner jobben i takt med att företag läggs ned eller flyttar. Utanförskapet är fortfarande alltför stort.

De små och medelstora företagen i Sverige är Sveriges största arbetsgivare. I 130 av 290 kommuner är det alla de människor som jobbar i små företag som ger mest skatteintäkter till kommunerna, som bygger den gemensamma välfärden och som är avgörande för vilken service som kommunerna kan erbjuda.

Centerpartiet vill se en fördjupad jobblinje som prioriterar just de jobbskapande företagen. Det är nämligen så vi får mer resurser till välfärden, det är så fler unga kan få jobb och det är så de som kommer nya till vårt land eller de som står långt från arbetsmarknaden får möjlighet att komma in i värmen på en arbetsplats.

En fördjupad jobblinje bygger på tre ben. För det första måste små och medelstora företag ges bättre möjligheter att anställa genom sänkta kostnader och minskat krångel. Det måste bli mer attraktivt att driva företag. Därtill måste trösklarna till arbetsmarknaden sänkas både genom fler jobb med lärlingslöner och en förändrad arbetsrätt, så att fler unga kan få ett riktigt jobb.

För det andra behöver branscher öppnas upp så att jobben kan växa fram och valfriheten säkras. Barnfamiljer måste fortsatt kunna få välja förskola, äldre måste kunna få välja äldreboende och vårdcentral och den som står utan jobb måste kunna få välja mellan en mångfald av olika arbetsförmedlare.

För det tredje behövs en fördjupad jobblinje för att integrationsprocessen ska funka bättre. Det handlar om jobben, men det handlar också om bostäder och boenden. Sverige måste erbjuda ett betydligt bättre flyktingmottagande. Det kräver att vi gör reformer, både på arbetsmarknaden och på bostadsmarknaden. Sverige ska inte bygga flyktingläger. Sverige ska erbjuda värdiga boenden.

Vi i Centerpartiet kommer att fortsätta att utveckla vår politik på dessa områden och kommer att återkomma med konkreta förslag inom alla dessa tre områden för en fördjupad jobblinje.

Herr talman! Det finns mer kvar att göra. En seriös och framtidssinriktad miljöpolitik handlar inte om att sätta miljö och tillväxt mot varandra, utan den handlar om att kombinera dessa två. Vi har under de senaste åtta åren lyckats minska utsläppen och gjort det framgångsrikt. Ansvarsfull miljöpolitik handlar om att skapa förutsättningar för en grön utveckling, inte om att hindra, stoppa eller förbjuda. Det är inte genom att man hindrar utveckling, stoppar jobb och förbjuder företag som klimathotet kan mötas, utan det är genom att man stimulerar miljösmarta lösningar och genom att man stimulerar företagare, entreprenörer och innovatörer som varje dag hittar nya lösningar på hur vi ska få mer förnybar energi från skogen och åkern, minska utsläppen eller förbättra den biologiska mångfalden. Det är så miljö och tillväxt kan gå hand i hand.

Centerpartiet vill att Sverige ställer om från fossilt till förnybart. Vi vill se fler miljöbilar, vi vill se fler laddstolpar och elbilar, vi vill se fler lastbilar och bussar som är klimatsmarta, vi vill öka inblandningen av förnybara drivmedel i vanlig bensin och diesel och vi vill införa en skatt på farliga kemikalier så att barnens leksaker blir fria från gifter. Så skapar vi en grön och modern framtid.

Herr talman! Det finns mer kvar att göra även för att hela landet ska leva. Centerpartiet har en lång landsbygdskamp i ryggen. Vi vill ha både världens grönaste städer och världens modernaste landsbygd. Så enkelt är det.

Men Sverige måste växa i takt. Bruksorter, förorter, glesbygd och landsbygd är alla delar av Sverige som måste hållas samman. Samhällets värden produceras över hela landet. Det är en felaktig bild att tro att landsbygden lever på grund av staden. Beroendet är ömsesidigt. Utan jobb och företag stannar landsbygden. Utan de resurser som finns i form av malm, mat och mineraler stannar Sverige. Det är därför som vi behöver en jobbpolitik som ser till att industrin, bönder och välfärdsföretag kan blomstra i hela landet.

Vår politik handlar om att satsa på småföretagens villkor och strategiska investeringar, bygga järnvägar i form av höghastighetståg och nya bostäder, se till att tågen får fler stopp och satsa på bredband, service och bra mobiltäckning snarare än att staten ska komma med åtgärds politik och Amsplatser.

Herr talman! Vem hade trott att Bromma flygplats skulle bli symbolen för att hela landet ska leva. Vänsterregeringens hot om nedläggning kommer att klippa livsnerven för många av de regionala flygplatserna. Det skulle vara ett direkt hot mot tillväxt, jobb och företagande. Det skulle vara ett direkt hot mot landsbygden.

Under de kommande åren kommer Centerpartiet att stå för en tydlig och aktiv opposition mot vänsterregeringens politik. Vår politik är bra för jobben. Den förenar miljö och tillväxt och ger möjligheter att utveckla hela landet. Det är en politik som är bra för Sverige.

(Applåder)

Anf. 94 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Det finns ett område där Sverige har blivit världsunikt under den borgerliga regeringstiden, och det är ingenting som jag skulle vara speciellt stolt över. Det är nämligen ett skolsystem som är offentligt finansierat men där skolföretag får ta ut hur mycket vinst som helst.

På tal om liberalism får det väl ändå betecknas som extrem nyliberalism. Det finns ett land som har ett liknande system, och det är Chile. Jag träffade Chiles president Michelle Bachelet vid årsskiftet, och vi funderade på hur det kunde komma sig eftersom Chile förut har haft Sverige som ett föredöme när det gäller skolsystem. Nu undrade hon hur det kunde komma sig att just våra två länder hade de mest nyliberala skolsystemen i världen. Varken USA eller något annat nordiskt land tillåter privata företag att ta ut vinster på detta sätt.

När vi gjorde en liten översyn av hur det såg ut läsåret 2013/2014 kunde vi se att de största skolföretagen i Sverige under detta år på grundskolor och gymnasieskolor hade tagit ut över 650 miljoner kronor i vinst. Det är pengar som skulle ha kunnat gå till resurser till barnen och till lärarnas villkor. Men de gjorde inte det.

Konservativa Torys i Storbritannien, som ett tag övervägde att införa det skolsystem som de borgerliga partierna införde här, ändrade sig snabbt. Och Höyre i Norge ville i sin valkampanj inte kännas vid det skolsystem som högern har skapat i Sverige.

Nu hör vi allt fler som är bekymrade över den här utvecklingen. Men det finns ett parti som fortfarande inte verkar vara så bekymrade över utvecklingen, och det är Centerpartiet. Nu är frågan: Är det inte dags också för Centerpartiet att ompröva politiken på det här området?

Anf. 95 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Jag vill tacka Stefan Löfven för frågan men också korrigera honom på några punkter. Sverige är världsunikt på många områden, bland annat när vi kommer till den förnybara energin där Sverige är Europaledande och där det har skett en otrolig utveckling under Alliansens tid vid makten. Ett annat handlar om styrkan i vårt ekonomiska system och jobbtillväxten som vi har kunnat se i Sverige under de senaste åtta åren. Internationella bedömare och experter har rosat Sverige under de senaste åren. Jag hoppas att statsministern har sett just detta och vill fortsätta arbetet med dessa världsunika saker.

Nu är det Stefan Löfven som är statsminister, och vi har sett vad han som klassisk socialist har velat göra med det svenska skolsystemet. Han vill vrida tillbaka klockan. Han vill se till att föräldrar och elever inte ska få möjligheten i framtiden att välja skola. Han vill lägga sordin på friskolor som tar över nedläggningshotade byskolor på landsbygden. Han vill se till att kooperativ inte ska få finnas genom att han vill ha ett kommunalt veto.

Jag tycker att det är helt rimligt att den politiska debatten ska handla om ifall man vill gå tillbaka till en modell, en skola, där adressen och folkbokföringen ska avgöra var man ska gå, eller om man vill ha Centerpartiets modell med flera olika driftsformer inom skolans verksamhet och kunna välja pedagogisk inriktning, oavsett vem som är ägare.

Sedan ska det vara ordning och reda i den svenska skolan. Därför slöt Alliansen en friskoleuppgörelse med Socialdemokraterna och Miljöpartiet just för att få ordning och reda. Vi såg också till att täppa till en del av de saker som Stefan Löfven tog upp. Men denna uppgörelse har Stefan Löfven och den nya vänsterregeringen brutit. Frågan är varför Stefan Löfven inte står upp för de samarbeten som vi har haft under något år.

(Applåder)

Anf. 96 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Jag har sagt det förr från den här talarstolen, att en lögn inte blir mer sann bara för att man upprepar den. Det går mycket väl för vem som helst att läsa betänkandet från Friskolekommittén. Där står exakt på vilka punkter man reserverade sig.

Frågan är ändå, Annie Lööf, hur många skolor som ska gå i konkurs. Hur många ska det bli? Ska det bli fler än JB Education, Praktiska gymnasiet och Snitz grund- och gymnasieutbildning i Göteborg? Detta är exempel på skolor som har slagit igen för att de gick i konkurs. De stängde dörren rakt i ansiktet på eleverna. Detta vill vi komma till rätta med och få en ändring på.

Det är klart att det också finns fristående skolor, ja, som gör ett bra jobb, och de ska vara kvar. Men det är just vinstkravet som ni absolut vill

ha kvar och inte vill göra någonting åt. Ni vill beteckna skolan som en
marknad vilken som helst. Vi tycker att det är fel.

Ni säger att ni vill ha låga skatter. Vore det då inte bättre att de låga skatterna gick till just skolbarnen och inte till vinster för skolföretagen?
(Applåder)

Anf. 97 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Alliansen lägger mer pengar 2015 på skolans område än vad vänsterregeringen gjorde i sitt budgetförslag. Det går att läsa svart på vitt.

En lögn blir inte en sanning bara för att man upprepar den, säger Stefan Löfven. Nej, det stämmer, och Stefan Löfven bröt friskoleuppgörelsen. Trots att han står och hävdar att han inte har gjort det, stämmer det.

Jag tror att statsministern behöver få en kurs i marknadsekonomi, för ska man ha olika alternativ inom skolans område med olika driftsformer och möjligheten till valfrihet krävs det att företag också ska kunna driva verksamheter. Ska man kunna vara företagare och driva en verksamhet ska det inte behöva krävas att man ska gå med underskott eller gå i konkurs, utan man måste kunna göra ett överskott, både för att kunna investera i sina egen verksamhet och för att få tillbaka insatta och investerade kronor. Jag tycker att det är rimligt att så är fallet.

Jag hade förväntat mig en statsminister som stod upp för gjorda överenskommelser och ordning och reda inom skolans värld, precis som på många andra områden.
(Applåder)

Anf. 98 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Herr talman! Den 12 september 2014 sa den dåvarande centerpartistiske ministern Eskil Erlandsson till Sveriges television att det värsta hotet mot landsbygden är Miljöpartiet i en regering. Det är ett värre hot än vargarna. Samma dag sa Annie Lööf till SVT att Miljöpartiets politik är en fara för välfärden.

Mot bakgrund av detta skulle jag vilja fråga Annie Lööf varför Centerpartiet har givit en regering där Miljöpartiet ingår carte blanche att genomföra vilken budget man vill under de kommande åren. Anser inte Centerpartiet längre att Miljöpartiet är ett värre hot än vargarna och en fara för välfärden?

Anf. 99 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Svaret är enkelt: För att Sverige ska kunna styras stabilt och på grund av Sverigedemokraternas oansvariga agerande och att de har följt andra europeiska nationalistiska partiers väg, nämligen att ens främsta uppgift enbart är att ställa till kaos och oordning i ett parlament.

Sverigedemokraterna stod för bara några veckor och sa att oavsett regering och oavsett budget, och jag förmodar också oavsett innehåll, kommer de att fälla den om man inte lyssnar på Sverigedemokraternas pipa vad gäller kraftigt begränsad invandring. Då krävs det att anständiga partier ser till att styra upp verksamheten och att Sverige, som har haft ett stabilt politiskt system i decennier, också kan styras framöver.

Decemberöverenskommelsens kärna handlar om det som gällde innan Sverigedemokraterna valde att bryta praxis i december, nämligen att det största alternativet ska få möjligheten att styra.

Vi stöder inte vänsterregeringens politik. Som jag sa i mitt tal här tidigare kommer vi att vara en aktiv och kraftfull opposition. Vi kommer att utveckla vår ekonomiska politik. Vi kommer också att fälla regeringen, förmodar jag, i tusentals eller hundratals omröstningar under de kommande åren, helt enkelt därför att vi tycker att regeringens politik är fel.

Däremot är jag beredd att ta ansvar tillsammans med andra partier som ser det som hedersamt att Sverige ska fortsätta ha ett internationellt gott rykte av politisk stabilitet, att göra upp om spelregler.

Man ska göra upp om rätt saker. Då handlar det om att Sverige ska kunna funka även i framtiden, trots att vi har ett parti vars politiska idé är att ställa till kaos. Det är jag beredd att försvara. Och jag kommer att fortsätta argumentera mot vänsterregeringen för en bättre landsbygdspolitik, en bättre företagarpolitik och, som jag precis sade till statsministern, för en bättre skolpolitik där människor ska få bestämma själva. Men faktum är att Sverigedemokraterna röstar både med de rödgröna och med Alliansen när det tjänar deras egna syften.

(Applåder)

Anf. 100 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Herr talman! Om Annie Lööf ville se kaos och oordning på riktigt kunde hon ha åkt ut till Husby eller till någon av de 30 städer som brann för inte särskilt länge sedan. Det var för att undvika den typen av händelser, den typen av utanförskap, segregation och kaos som vi var tvungna att sända en stark signal om att inriktningen på politiken som Sverige har fört under lång tid inte fungerar längre. Den sliter isär Sverige socialt, ekonomiskt och kulturellt, och den hotar jobben, välfärden och tryggheten. Därför var vi tvungna att agera som vi gjorde i budgetfrågan.

Decemberöverenskommelsens kärna är just att en minoritet ska kunna styra över en majoritet. Det är egentligen i strid med grundtankarna i en demokrati. Annie Lööf och Alliansen hade ju andra möjligheter. Man hade kunnat prata och försöka förhandla med Sverige tredje största parti. Då hade man kunnat ha en annan regering. Man valde att inte göra det. Man valde att lägga sig platt och agera dörrmatta åt Stefan Löfven, trots att 57 procent av Alliansens väljare vill samarbeta med Sverigedemokraterna.

(Applåder)

Anf. 101 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Mina väljare vill inte samarbeta med Sverigedemokraterna.

Det finns ingen majoritet mot vänsterregeringen. De tre rödgröna partierna är större än Alliansens fyra partier, och jag är ledsn, Mattias Karlsson, men Sverigedemokraterna kommer aldrig att bli det femte allianspartiet. Sverigedemokraterna är nämligen totalt opålitliga.

För drygt ett år sedan samarbetade man med vänsteroppositionen och fällde en skattesänkning, bara för att ställa till kaos. För ett halvår sedan i Sveriges riksdag samarbetade man med vänsteroppositionen för att fälla sänkta arbetsgivaravgifter för småföretag som anställer unga människor.

Ni ställer enbart till kaos. Ni går inte på de politiska idéerna, utan ni ser bara till att få uppmärksamhet. Det tycker jag är beklämmande.
(Applåder)

Anf. 102 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP) replik:

Herr talman! På inget enskilt område blev konsekvenserna så stora av att de borgerligas budget gick igenom med Sverigedemokraternas stöd som på miljöområdet. Miljöbudgeten skars ned med 22 procent.

Det handlar om att man skar ned 1,2 miljarder till järnvägsunderhåll, 660 miljoner till skydd av värdefull natur och 350 miljoner på åtgärder för artbevarande viltförvaltning och biologisk mångfald. Man skar ned hela regeringens förslag om medfinansiering av klimatinvesteringar i kommuner och regioner, 183 miljoner till sanering och återställning av förorenade områden, 150 miljoner till förebyggande åtgärder mot naturolyckor och jordskred, hela regeringens investering i bra arbetsmiljö i klimatsmarta lokaler för landets lärare och elever, 100 miljoner till insatser för skydd av skog, 75 miljoner till övervakning av sådant som kemikalier i grundvatten som kan komma i dricksvattnet, 75 miljoner till åtgärder för havs- och vattenmiljö – nu tog fingrarna slut! Man skar bort 50 miljoner till klimatanpassningsåtgärder för att förebygga och begränsa samhällets sårbarhet till följd av klimatförändringar, 50 miljoner till utveckling av transportinfrastruktur, 20 miljoner till lantbrukare som drabbas av rovdjursskador eller som vill sätta upp stängsel för att förebygga rovdjursskador, 100 miljoner till energiteknik, 20 miljoner till energiforskning, 11 miljoner till Sveriges lantbruksuniversitet, 5 miljoner till miljöförbättrande åtgärder i jordbruket, 5 miljoner till bidrag för veterinärverksamhet i fält och hela regeringens medfinansiering av upprustning och energieffektivisering av miljonprogrammets bostäder.

På inget område var effekterna så stora av att Alliansens budget gick igenom med Sverigedemokraternas stöd som på miljöområdet. Därför måste jag fråga Annie Lööf: Anser Centerpartiet att dessa budgetsatsningar på en fungerande miljö och på att Sverige ska nå sina miljömål var onödiga?

Anf. 103 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Och på skolans område blir det ett högre anslag med Alliansens budget än med den som Gustav Fridolin och vänsterregeringen lade fram. Det måste glädja utbildningsministern.

Jag skäms definitivt inte för vad Centerpartiet och Alliansen har gjort de senaste åtta åren i svensk miljö- och klimatpolitik. Först och främst höjde vi anslaget med 5 miljarder mellan 2006 och 2010 gentemot vad S och MP hade för budget 2002–2006. Det höga anslaget på totalt 20 miljarder under fyra år bibehöll vi fram till 2014.

Det har gjort att den förnybara energin har vuxit kraftigt. Snacka om resultat! För vindkraften handlar det om att vi har gått från en terawattimme till tio. På miljöbilssidan handlar det om att det fanns drygt 20 000 miljöbilar när de rödgröna lämnade regeringsmakten 2006 till att det i dag finns över 700 000. Resultaten har verkligen varit kraftiga.

OECD sa så sent som för ett halvår sedan att om övriga länder i världen hade följt Sveriges exempel på miljö- och klimatpolitiken hade

världens klimatproblem varit lösta. Nu tror kanske inte jag det, men det var ett gott omdöme för vad Centerpartiet och Alliansen har gjort.

Frågan är vad Miljöpartiets miljöpolitik kommer att vara i framtiden. Som jag sa i ett tidigare replikskifte krävs det någon form av skatteintäkter från människor som jobbar och från företag som genererar saker för att man ska kunna ha någonting att fördela. Om man inte tror på ekonomisk tillväxt och om man har en budget som vänsterregeringen har lagt fram som kommer att innebära – som de själva säger – en dämpning av sysselsättningen och bnp blir det i framtiden ganska tufft att fördela medel till både infrastruktur och miljö, till exempel.

Jag är stolt över den budget som alliansregeringen har lagt fram. Helheten står för jobb och företag och offensiva satsningar på infrastruktur, miljö och klimat. Vi kan alltid göra mer, och det kommer Centerpartiet att visa under de kommande åren i opposition.

(Applåder)

Anf. 104 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP) replik:

Herr talman! Annie Lööf är nöjd och stolt. Jag är snarare orolig. Jag är orolig för vad det har inneburit att vi i åtta år, och nu med ytterligare en budget genomröstad, har haft en ekonomisk politik som inte har prioriterat skola och klimat. Utgiftsområde 16 för utbildning skars ned med en halv miljard i den budget som röstades igenom i riksdagen av Alliansen och Sverigedemokraterna. Utgiftsområdet för miljön skars ned med 22 procent. Det var alla de satsningar som jag räknade upp i mitt förra anförande.

Jag är inte nöjd. Jag är inte stolt. Jag är väldigt orolig. Sverige håller på att missa 14 av de 16 miljömål vi satte upp i bred politisk enighet. Det handlar om luften vi andas, vattnet vi dricker, gifterna i barnens leksaker och klimatet. Vi håller på att missa miljömålen. Då måste man ta krafttag för miljön. Därför gjorde vi dessa investeringar. Det handlar om investeringar i underhåll av järnväg så att tågen kommer i tid och investeringar i att rusta upp miljonprogrammets bostäder. Är det verkligen onödiga investeringar, Annie Lööf?

Anf. 105 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Investeringar behövs, inte minst i infrastrukturen. Det är därför vi har lagt miljard efter miljard på bredbandsutbyggnad och fiberutbyggnad runt om i landet. Det är därför vi har lagt fram en investeringsbudget på över 500 miljarder till järnväg och väg under de kommande åren. Det gäller också i Sverige, och det är Alliansen som står bakom den politiken.

Det är också därför Centerpartiet har varit pådrivande för höghastighetståg. Vi har inte bara stått på barrikaderna och talat om detta utan också konkret presenterat det i Alliansens valmanifest och i den budget som nu ligger till grund som Sveriges statsbudget.

Jag ser fram mot att se hur Stefan Löfven och Gustav Fridolin nu kommer att förverkliga Alliansens budget, som gäller under 2015. Jag förutsätter att man gör detta och inte inför massiva skattehöjningar på jobb och företagande. Man ska se till att satsa på jobb och företag, för det är så vi får in medel och resurser för att kunna satsa på miljön, på infrastruktur och på en bra skola, till exempel.

Anf. 106 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman, Annie Lööf, ledamöter och de åhörare som är kvar i salen! Det är uppenbart i denna debatt och även tidigare under Folk och Försvar i Sälen att vi står inför en ny Natodiskussion i Sverige. Flera borgerliga partier driver på starkt för att vi ska ge upp vår militära alliansfrihet och ansluta oss till Nato som militär allians. Det skulle naturligtvis vara ett stort steg för ett land som har haft en möjlighet att vara alliansfritt och bedriva en neutralitetspolitik under mycket lång tid. Det är en politik som i huvudsak måste kunna beskrivas som framgångsrik.

Jag menar att argumenten för fortsatt alliansfrihet är mycket starka. Det handlar om att vi ska ha en bas för en progressiv och självständig utrikespolitik. Vi ska inte dras in i krig och konflikter som vi skulle ha velat avstå ifrån. Vi vill inte i onödan öka spänningen och upprustningen i vårt närområde. Vi vill avveckla kärnvapnen, och inte ingå under deras paraply i en allians som baseras på kärnvapen. Jag tror att man ska fundera på om det är så bra att vara med i samma militära allians som Turkiet – ett land som konsekvent använder militären mot delar av sitt eget folk.

I denna fråga är Centerpartiet och Vänsterpartiet överens. Centerpartiet är för svensk alliansfrihet och mot Natomedlemskap. Så nu vill jag att du fyller på, Annie Lööf. Vilka är de andra goda argumenten för att vi ska stå fria från Nato även i framtiden?

(Applåder)

Anf. 107 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Jag tycker att det är bra att frågor om säkerhet, försvar och utrikespolitik är så tydliga i dagens partiledardebatt. Jonas Sjöstedt och jag är bara några av dem som har deltagit i Folk och Försvars konferens i Sälen under helgen. Den har bjudit på en viktig kunskapsinhämtning men också en bra debatt. Men jag tycker att det är sorgligt när svensk säkerhets-, utrikes- och försvarspolitik kokar ned till bara en enda fråga, nämligen frågan om Nato.

I mitt tal i Sälen lyfte jag både vikten av ett starkare svensk-finskt samarbete och vikten av att samverka i Norden. Jag lyfte behovet av en förstärkt försvarsförmåga och att vi nu lyssnar in både Försvarsmaktens och Försvarsberedningens förslag till ökad övning och ökad möjlighet till ökad incidentberedskap. Det handlar också om att se till att få in modern materiel i Försvarsmakten.

På frågan om Nato kan jag svara att jag inte har någonting emot kunskap. Jag har ingenting emot ny kunskap. Av den anledningen har Centerpartiet under flera år, trots att vi är skeptiska till ett Natomedlemskap, sagt att vi vill ha en utredning som tittar på för- och nackdelar med våra försvarssamarbeten. Vi vill också se en förutsättningslös utredning om just ett Natomedlemskap. Jag tror att alla tjänar på det. Jag är inte rädd för kunskap. Jag är inte heller rädd för att stöta och blöta argument.

Vad gäller Nato är det felaktigt att Sverige är neutralt. Det har vi förändrat sedan några år. Sedan många år tillbaka har vi haft samarbete i till exempel EU. Vi har en solidaritetsklausul där. Det är en sådan del.

Ett ja eller ett nej till Natomedlemskap måste bygga på fakta, inte på känslomässiga och historiska argument utan på nya och fräscha argument för framtiden. Därför vill jag ha en utredning som tittar på ett ja eller ett nej till Nato.

(Applåder)

Anf. 108 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Jag måste först säga att jag beklagar att Centerpartiet inte försvarar sin egen politik. Om de verkligen är emot ett Natomedlemskap är det dags att höja rösten i den debatt som pågår nu och också ta den debatten.

Det är ganska uppenbart varför man nu talar om en utredning. Det finns två skäl. Det ena är att man stegvis med värdlandsavtal, stora militärövningar och utredning inåt och utåt vill förbereda för Sveriges Natomedlemskap. Det är i praktiken steg på väg mot Natomedlemskapet.

Det andra är att borgerligheten är oenig. Och då utreder man i stället för att ta debatten. Men jag menar att ni får bestämma er. Om ni vill ha in Sverige i Nato är det betydligt ärligare att säga att vi ska ta en diskussion och framför allt att ge svenskarna en folkomröstning.

Kan du vara överens med mig, Annie Lööf, om att ifall frågan om svenskt medlemskap i Nato blir till allvar ska frågan skickas till folket för avgörande?

(Applåder)

Anf. 109 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Jonas Sjöstedt och jag har debatterat den här frågan ett antal gånger. Jag är inte beredd att förorda en folkomröstning. Anledningen till det är enkel. Min partistämma behöver diskutera frågan. Vi säger nej till svenskt Natomedlemskap, men vi säger ja till kunskap och en utredning om detta. I höst har vi en stämman. Då ska vi diskutera dessa frågor. Jag kommer att följa vad den stämman landar i.

Jag ser fram emot en spännande försvars- och säkerhetspolitisk debatt, både i mitt eget parti och i det övriga samhället, under de kommande månaderna. Men tills dess står jag fast vid de beslut som Centerpartiet har fattat och haft under lång tid.

Men jag vill understryka att det är sorgligt om svensk säkerhetspolitik enbart handlar om nej till Nato eller ja till Nato. Den måste handla om hur svensk försvarsförmåga ska stärkas. Den måste handla om hur vi utvecklar våra försvarssamarbeten, oavsett om det är på nordisk nivå, på europeisk nivå eller på övrig internationell nivå. Det tror jag är viktigt, och jag vill understryka det i den här debatten.

(Applåder)

Anf. 110 JONAS SJÖSTEDT (V):

Herr talman! Vi lever i en tid av betydande politiska förändringar, både i den svenska inrikespolitiken och internationellt.

Det går bara att förfäras över våldsdåden i Paris, attackerna på dem som gick och handlade i mataffären inför sabbaten och det förfärliga

mördandet av dem som uttryckte det fria ordet. Om detta är vi och ska vi vara överens. Det handlar om att försvara det öppna samhället och dess grundläggande värderingar.

Samtidigt är det förfärliga i Paris bara en liten del jämfört med den terror som utspelas i Nigeria där 2 000 människor mördas på en dag eller det besinningslösa våld som Islamiska staten utövar i Syrien och Irak. Inför detta måste vi vara flera saker samtidigt. Vi måste vara fasta och tydliga. Och vi får inte vara naiva i vår kamp mot terrorism, till exempel när det gäller att bekämpa att frivilliga åker även från vårt land för att delta i den här typen av brottslighet.

Samtidigt får vi inte vara rädda på det viset att vi inskränker det öppna samhälle som attackeras av dem som motsätter sig det. Åtgärder mot terrorism som innebär massövervakning eller övergrepp på enskildas integritet är egentligen en seger för terroristerna och inte för dem som försvarar det öppna samhället.

I inrikespolitiken har vi kunnat se en unik decemberöverenskommelse. Även om Vänsterpartiet inte är en del av denna överenskommelse och är fria att agera oavsett överenskommelsen speglar den två positiva delar i den svenska politiken. Den första är att vi nu kan lämna en period då det har fokuserats på politiskt maktspel. Nu kan vi få någonting gjort. Väljarna har rätt att kräva och förtjänar att det blir lite mer verkstad i Sveriges riksdag.

Den andra är att rasisterna i Sverigedemokraterna inte längre kan kidnappa den politiska processen för att bedriva sitt maktspel i politiken. Detta är i grunden något positivt.

Nu vill vi i Vänsterpartiet genomföra det som vi förhandlade fram med regeringen, med socialdemokrater och miljöpartister. Nu är det dags att få saker gjorda. Vi vill att det som vi kom fram till i vår överenskommelse, om att begränsa kommersialiseringen i välfärden och ta bort vinstjakten, ska bli verklighet. Vi vill att de reformer, efterlängtade reformer, som vi enades om i förslaget till statsbudget ska genomföras så fort som möjligt. Tyvärr går det inte så fort som vi hade önskat, men nu finns alla möjligheter att göra verklighet av politiken.

Grunden för ett fortsatt budgetsamarbete, som Vänsterpartiet är öppet för att förhandla om under mandatperioden, är dock att överenskommelsen om att få bort vinstjakten i välfärden hedras och genomförs som planerat. Vi måste få en välfärd att lita på, en välfärd där utbildning, sjukvård och äldreomsorg fördelas efter behov inte efter vinstintresse. Vi måste få en välfärd där man kan lita på att skolan inte går i konkurs och där man inte ska behöva uppröras över att personal fattas därför att någon gör vinst på ens förälder på äldreboendet.

Välfärden kräver dock mer än så. Att ta bort det råa vinstintresset som styrande i välfärden är ett första steg. Men vi behöver göra mycket mer. Vi behöver ta bort själva marknadstänkandet också i den gemensamma välfärden som ofta hindrar demokrati, medarbetaransvar och inflytande för dem som välfärden är till för. Vi behöver mer resurser, till exempel i äldreomsorgen där vi hade föreslagit det men där det försvann. Vi behöver en demokratisering av välfärden så att den blir mer lyhörd och mindre centralstyrd. Överenskommelsen om att ta bort vinstjakten är ett steg på vägen mot en sådan utveckling.

Herr talman! Nu vill vi också genomföra de nödvändiga reformer som vi kom överens med regeringspartierna om i budgeten. Nu ska fas 3 avskaffas. Nu ska den bortre parentesen i sjukförsäkringen försvinna. Nu ska a-kassan höjas. Nu ska investeringarna i järnvägen ökas. På längre sikt är det viktigt att se till att få en ekonomisk politik som leder till bra ekonomisk utveckling men också ser till att välfärden får de resurser som välfärden behöver.

Vi måste bedriva en aktiv politik för att minska samhällsklyftorna i Sverige, mellan rik och fattig och mellan män och kvinnor. För första gången på många år kunde Sveriges riksdag rösta för en budget som minskade klyftorna i Sverige, som minskade inkomstklyftan mellan män och kvinnor och som satsade på dem som hade allra minst. Men Sverigedemokraterna valde att rösta bort den budgeten tillsammans med de borgerliga.

Vi behöver också se dem som förlorade under många år med borgerligt styre. Det handlar om de ensamstående föräldrarna och den växande barnfattigdomen. I vår budget fanns förslagen: underhållsstödet, en kulturskola som alla barn skulle ha råd att gå i och att alla ska ha råd med mediciner och barnomsorg på obekvämt arbetstid. Det är dags att åter genomföra viktiga sociala reformer.

(Applåder)

Vi måste dock gå vidare också. Större utmaningar för den ekonomiska politiken väntar framöver. Vi måste öka investeringarna i Sverige, både de offentliga och de privata. Det kan man göra genom ekonomisk politik som inte torftigt fastnar ensidigt vid skattesänkningar.

Vi måste göra klimatomställningen, vi måste få de gröna jobben och om vi ska kunna bekämpa arbetslösheten måste vi se över de ekonomiska ramverken så att den ekonomiska politiken avpassas för att kunna få full sysselsättning i Sverige. Detta är endast möjligt att göra i samarbete med Vänsterpartiet, inte med borgerliga partier i Sveriges riksdag. Så ser det politiska läget ut.

Den 25 januari är det ett viktigt val i Europa. Då väljer det grekiska folket ett nytt parlament. För första gången kan EU få ett medlemsland som säger nej tack till den torftiga högerpolitik, den europolitik och det centralstyret som har lett till mycket elände och mycket fattigdom i södra Europa.

Anna Kinberg Batra talade tidigare i sitt anförande om EU som en ekonomisk motor. Men faktum är att Europa har bland den sämsta ekonomiska utvecklingen i hela världen. En del av det beror på att euron som projekt har misslyckats och att den torftiga högerpolitiken med ständiga åtstramningar har varit inte bara en social katastrof utan också en ekonomisk katastrof för flera av krisländerna.

Därför kan vi se en situation där vänsterpartiet Syriza möjligen vinner en majoritet av mandaten i det grekiska parlamentet – en unik händelse i europeisk politik och någonting som jag hoppas kommer att ske. Det måste bli en politik som sätter människors välfärd och ungdomars arbete före att bankerna alltid ska gå fria från de misstag och de missförhållanden som de själva har skapat. Det kan ske efter det grekiska valet, även om ingen ska underskatta de enorma utmaningar som landet står inför efter det att EU, euron och högern i skön förening har kört landet i botten.

Det är nästan svårt att begripa hur djup den sociala krisen har varit efter eurokrisen. I Grekland är sex av tio unga utan arbete. Många barn får inte nödvändiga vaccinationer. Det rapporteras regelbundet om barn som svimmar av hunger i grekiska skolor. De betalar högerpolitikens och eurons pris i dag, och det är hoppingivande att någon är beredd att slå in på en annan väg.

Här i Sverige kommer säkerhetspolitiken – i vid mening, hoppas jag – och kanske mest försvarspolitiken att diskuteras. Vi menar att det vore ett ödesdigert misstag att ge upp vår militära alliansfrihet. Den tjänar oss bäst, kanske inte främst för vår egen skull utan främst för att vi då kan spela en bättre roll i världen för fred, för nedrustning och för rättvisa. Det gör man bättre när man inte är bunden till en militär allians, för då får man andra lojaliteter.

Herr talman! Med dessa ord vill jag tacka för mig, och jag ser fram emot replikskiftet.

(Applåder)

Anf. 111 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Herr talman! Jonas Sjöstedt och jag har hållit igång under dagen genom att diskutera Europafrågor i sociala medier. Jag ser fram emot att kunna göra det på riktigt här i kammaren.

Jag nämnde ju det faktum att enligt SCB är det fler svenska jobb än någonsin – en miljon jobb – som kommer av att vi är öppna för handel inom Europa och att vi har utvecklat EU:s inre marknad. Då kontrar Jonas Sjöstedt med att barnen svimmar i de grekiska skolorna. Återigen vill jag nämna Jonas Sjöstedts ganska extrema retoriska nivå, om inte annat än för att den är underhållande.

Om vi håller oss till saken måste jag fråga hur den viktiga europeiska återhämtningen – den kan vi nog vara överens om att Europa behöver – skulle bli bättre av att det straffar sig att arbeta genom rekordhög beskattning. Om man minskar den svenska valfriheten och arbetar färre timmar – till och med färre timmar än vad Miljöpartiet föreslår – om man utmålar företagare som skurkar, om man hotar tillväxten genom att centralisera beslut som människor och företag själva får försvara och om man utmålar handeln som hotfull genom att Vänsterpartiet intar sitt vanliga motstånd mot euron, hur gör någon av dessa saker att Europa blir starkare och kommer ur krisen?

Den 25 januari, Jonas Sjöstedt, är det ju inte bara extra val i ett visst europeiskt land. Då kommer också årets mest efterlängtrade lön för väldigt många svenska familjer. Dit brukar det vara långt efter julhelgen. Ju fler som kan få årets första lön, desto starkare blir Sverige. Men hur blir de fler av Vänsterpartiets jobbfiendliga politik?

Anf. 112 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Kinberg Batra beskriver det som underhållning att prata om den sociala krisen i Sydeuropa. Det är massarbetslöshet, det är fattigdom, det är migration och det är på blodigt allvar. Det är därför som så många människor vänder sig mot de partier som har genomfört den här politiken. En del av orsaken till detta är den ekonomiska politik som man har påtvingats av Europeiska unionen. Bnp har fallit med 25 procent i Grekland. Det är en katastrofal utveckling, och den har skett under styre

av ditt broderparti, Ny demokrati i Grekland, och diktaten från Europeiska unionen. Att säga att det är en framgångsrik ekonomisk politik är faktiskt helt ödesdigert.

I själva verket har åtstramningen varit så hård att man har skadat den reala ekonomin i grunden. Man kan se på Europas mycket långsamma återhämtning jämfört med USA, som har haft en mer expansiv ekonomisk politik. Jag önskar att det fanns lite mer intellektuell höjd i den svenska borgerligheten så att man förmådde att formulera en ekonomisk politik på något annat sätt än bara genom skattesänkningar och åtstramningspolitik.

(Applåder)

Sedan ställde Anna Kinberg Batra en rad frågor. Jag ska försöka att svara på dem så gott jag kan.

Varför är vänsterpolitik bättre för ekonomin? Jo, mycket tyder på att en jämnare inkomstfördelning också ger en bättre ekonomisk utveckling. En ekonomi där mer går till reala investeringar, både privata och offentliga, är bättre än en ekonomi där mer går till spekulation, till exempel på finansmarknaden, som tenderar att blåsa upp bubblor och skada den reala ekonomin på sikt.

Investeringar, miljöomställning, kommunikation och utbildning är sådant som långsiktigt höjer konkurrenskraften. Det har inte bara temporär effekt som skattesänkningar har utan det har en långsiktig effekt på samhällsutveckling och på ekonomisk utveckling i framtiden.

Det finns inget samband mellan en låg andel offentliga utgifter och en bättre ekonomisk utveckling. Tvärtom tenderar länder som har utvecklade välfärdsstater att vara mer stabila och ha en bättre ekonomisk utveckling på sikt. Ni har helt enkelt fel.

(Applåder)

Anf. 113 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Herr talman! Jag ursäktar mig gärna om det som jag sade om underhållning råkade missuppfattas. Det som är närmast komiskt är inte situationen i Grekland, som jag tar på mycket stort allvar. Men det som är närmast komiskt är att Jonas Sjöstedt kopplar den situationen till Bryssel och använder uttryck som till exempel EU-diktat.

EU är varken mer eller mindre än ett av världens mest framgångsrika samarbeten mellan demokratier, och det ska vi använda på rätt sätt. Ett litet, öppet land som Sverige har nytta av att svenska företag och medborgare kan röra sig över gränser och använda den möjligheten så väl som möjligt.

Det framgår inte av Jonas Sjöstedts inlägg hur vi skulle bli starkare eller hur jobben skulle bli fler genom ett avståndstagande från EU. Det var från den utgångspunkten som jag ställde min fråga.

Det är fler än någonsin i Sverige som kan se fram emot den 25 januari, och då talar jag inte om Grekland utan om lönen. Det är fler än någonsin som får lön därför att de har jobb, och det är också fler än någonsin som kan leva på sin lön varaktigt, till glädje över att kunna försörja sig själv. De behöver bli fler, det blir de inte med Jonas Sjöstedt.

Anf. 114 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Tanken i Anna Kinberg Batras argumentation är att EU leder till mer frihandel och mer välstånd. Faktum är att det blev sammantaget fler handelshinder vid EU-medlemskapet eftersom man där var mer protektionistisk än vad vi är i Sverige.

Det andra är att EU är mer byråkratiskt på många sätt. Byråkrati är sällan bra för ekonomisk utveckling, även om borgerligheten tenderar att blunda för det när det kommer från Bryssel.

Sedan, när det gäller euron, är det väl grundläggande ekonomisk kunskap att länder som har helt olika utveckling av inflation och produktivitet mår bra av att kunna anpassa sådant som växelkurs och räntenivå till de nationella förutsättningarna. Det är helt enkelt det som vi har sett. Det är lika enkelt som Ronny Eriksson beskrev det, att euron är som att ha centralvärme i hela Europa och en termostat som man sätter i Frankfurt. Det är okej för Tyskland, men det kan bli för kallt i Rovaniemi och för varmt i Grekland.

(Applåder)

Anf. 115 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! En god landsbygdspolitik handlar om att skapa förutsättningar för att arbeta och leva i alla delar av landet. Grunderna för hur hela Sverige ska kunna utvecklas och växa handlar om att skapa möjligheter för jobb och företagande, om att sänka kostnader och om att riva hindren för att driva företag.

Den som känner till Sveriges geografi vet att det är ett avlångt land med stora avstånd. Många företag, särskilt skogsindustrin, står för 127 miljarder i exportnetto. Det är en viktig kugge för svensk ekonomi och svensk export. Lastbilstransporter är då ofta det enda alternativet.

Jonas Sjöstedt säger sig värna landsbygden, Norrland och sitt hemlän Västerbotten och Umeå, men i praktiken slår hans politik undan benen för företagen och därmed för jobben utanför storstäderna. I Frankrike och i Danmark har socialistiska regeringar stoppat liknande kilometerskatt och lastbilskatter just av det skälet att man vill värna landsbygd, jobb och företagande.

Jonas Sjöstedt borde dra lärdom av sina röda systerpartier. Rött må vara Jonas Sjöstedts favoritfärg, och med hans politik blir det inget annat än röda siffror i företagens bokslut. Jag vill därför fråga Jonas Sjöstedt: Varför är röda siffror för de jobbskapande företagen svaret på hur hela landet ska utvecklas?

Anf. 116 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Jag vill tacka Annie Löf för att hon lyfter upp landsbygdsfrågorna i den här debatten. Det är bra att de får den plats de förtjänar.

Frågan gäller vägslitageavgift för de tunga lastbilarna i Sverige. Varför behövs den? Varför är den bra? Det ska jag gärna förklara. Det första är att vi har ett akut klimathot. Den enskilt snabbast växande källan för utsläpp är de tunga lastbilstransporterna. Det går inte att komma ned till utsläppsnivåer som är hållbara om vi inte styr om från lastbilstrafik till järnväg och till mer miljövänliga sätt att transportera saker.

Det här är ett av de svåra ögonblick då intressen står mot varandra i politiken och då man tar konsekvensen av att vara grön. Vi måste ställa om. Det gäller allvar. Klimatet väntar inte. Vi vågar ta den konsekvensen. Jag beklagar att Centerpartiet, när det ställs inför dessa val, gång på gång tar den enkla vägen och inte vågar ta något svårt beslut som klimatet kräver.

Ett sådant system kan naturligtvis avpassas till Sveriges geografiska förutsättningar. Man kan välja att lägga en lägre skatt på vissa vägsträckor, till exempel på dem som skogsindustrin behöver. Det tycker jag att man ska göra. Jag inser att det kan bli problem, även om de överdrivs våldsamt av den borgerliga sidan.

Utöver det avgörande miljöargumentet finns ett annat tungt argument, nämligen att den svenska åkerinäringen blöder. Företagen går i konkurs. De slås systematiskt ut, och det sker på grund av fiffel och båg, svartarbete, dumpning av arbetsvillkor och chaufförer som utnyttjas hänsynslöst. En lika beskattning i form av kilometerskatt, som baseras på gps och ger större möjligheter till kontroll av vem som faktiskt kör, skulle kunna ge svenska åkerier en sjyst konkurrens. Svenska lastbilschaufförer skulle få möjlighet att konkurrera på lika villkor.

Jag förstår inte hur ni, Annie Lööf, kan försvara ett system som sätter utnyttjande av människor från andra länder i system. Det är det ni gör när ni inte vill se dessa problem och inte vill använda moderna, styrande verktyg.

(Applåder)

Anf. 117 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Kilometerskatt, lastbilsskatt, vägslitageavgift – kärt barn har många namn i Vänsterns Sverige. Faktum kvarstår att socialistiska regeringar i både Danmark och Frankrike har valt att ta bort den skadliga skatten. De har argumenterat för att ta bort den på grund av att den slår hårt mot företag, jobb och landsbygd.

Det stämmer, Jonas Sjöstedt, att vi måste ställa om till en ökad andel förnybara bränslen. Det är därför Centerpartiet föreslår miljöbonus, alltså för att man ska köpa klimatsmarta lastbilar och bussar. Där behöver vi göra mycket.

Låt oss se på förutsättningarna för exempelvis skogsindustrin. Inom skogsindustrin är avstånden för transporter ofta mindre än 10 mil. Därför är järnvägen sällan ett alternativ. Ska man differentiera det som Jonas Sjöstedt säger innebär det att om vi sänker skatten på en väg måste den höjas på en annan, till exempel där mjölktransporterna går, för att få in de 4 miljarder som lastbilsskatten ska dra in.

Jag ställer återigen frågan till Jonas Sjöstedt: Vad säger du till dina vänner i Västerbotten och Umeå när du vill lägga på dem en skatt på avstånd, en straffskatt just för att de bor i Norrland?

(Applåder)

Anf. 118 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Är en kilometerskatt eller en vägslitageavgift skogsnäringens död? Nej, naturligtvis inte. Dels kan den avpassas efter olika näringar, dels överdriver man de problem som finns. Jag tycker att ni är väldigt okloka, Annie Lööf, när ni väljer den frågan som stridsfråga.

Också ni kommer så småningom att komma fram till att det är nödvändigt, och det blir lite mindre pinsamt att backa om man inser det.

Jag tror att många borgerliga politiker inser att det är väldigt rationellt att använda ekonomiska styrmedel, att det är så det fungerar. Då får man nödvändiga resurser till att renovera järnvägar som man inte kan köra gods på. Vi var båda i Sälen. Västerdalsbanan har förfallit. Sågarna vill köra sina trävaror på den men det går inte, för banstrukturen håller inte. Att då säga att vi ska satsa mer på lastbilarna och inte satsa på järnvägen är helt enkelt en väldigt oklok politik både för landsbygdsutvecklingen och för miljön.

Man kan använda timmerterminaler. Man kan ha omlastningar. Många skogsföretag gör det redan i dag. Frågan är: Vill vi vara moderna eller vill vi vara populistiska?

(Applåder)

Anf. 119 JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! Jag reagerade över beskrivningen av Grekland. Det är sant som Jonas Sjöstedt säger, att valet i Grekland verkligen kan resultera i en stor skräll. Om Jonas Sjöstedts kommunistiska broderparti vinner i Grekland kan det utlösa en ganska stor kris i det europeiska samarbetet, skulle jag säga.

Då säger Jonas Sjöstedt att Greklands problem beror på det europeiska samarbetet. Så ser inte grekerna det. De förstår att det beror på att de levit över sina tillgångar. Sedan vill de gärna att någon annan ska betala. En statsskuld på 180 procent är inte något som bankerna tvingat på dem, Jonas Sjöstedt. Det har de själva gjort. De har själva valt att gå in i detta. De har en fullständigt ohämmad utgiftspolitik.

Jonas Sjöstedts drömsamhälle är ett samhälle med alla dessa bidrag och statliga ersättningar som går till precis allting. Det är en fullständig avsaknad av marknadsekonomisk dynamik. I den offentliga sektorn finns bara monopol och stora och tröga byråkratier. Det är ett riktigt socialistiskt drömsamhälle. Det ska sägas att den politiken också har förts av högerregeringar. Den konservativa nya demokratin har minsann inte fört någon liberal västerländsk ekonomisk politik. Det har varit en fullständig monopolpolitik och socialistisk politik. Det är det som försatt Grekland i den situation de nu befinner sig i.

Då säger Jonas Sjöstedt: Nej, nej, det är eurons fel. Den fråga jag vill ställa till Jonas Sjöstedt gäller hans broderparti Syriza, som kanske kommer att vinna valet. De går till val med ett entydigt budskap, att de till inget pris vill lämna eurosamarbetet. Kan Jonas Sjöstedt förklara varför?

Anf. 120 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Det är sant att Syriza inte vill lämna eurosamarbetet, även om jag tror att de inser att det så småningom kommer att bli så. Jag tror att de gjorde ett stort misstag som gick in i en valutaunion. Du gör det så enkelt, Jan Björklund, men du inser nog att om länder har helt olika ekonomisk utveckling får det oönskade effekter om de har en valutaunion.

Vi hade länder som var överhettade, som hade negativ realränta, till exempel Spanien. Hur bra är det för bostadssektorn? Det kan man

fundera på. Det blir en explosion av skuldsättning, och sedan faller banksystemet ihop. Det hände i Grekland, det hände i Spanien, det hände på Irland. Det är klart att det berodde på att de var låsta vid en viss ränta och en viss valuta.

Vad gör då EU? Jo, allt koncentreras på att rädda banksystemet. Det mesta av de pengar som gått till Grekland har gått till att rädda banksystemet och köpa ut de tyska och franska banker som hade lånat ut pengarna. Nu har de klarat sig. Nu är de ute.

Det som förvånar mig mycket, Jan Björklund, är att du inte vill att marknadsekonomin ska gälla finanssektorn. Marknadsekonomin ska bara gälla några saker. Om banker ställer till det, om de lånar ut pengar på ett felaktigt sätt, om de spekulerar, är det alltid skattebetalarna som i slutändan ska betala det hela. Du har någon sorts blind fläck som gör att du inte ser vad den finansiella sektorn ställer till med.

Sedan vältrar man över kostnaderna på grekerna. Ja, det har funnits många problem med Grekland. Det är den grekiska vänstern väl medveten om och också villig att göra någonting åt. Jag kan förstå den vrede som många greker känner när de inte har sjukvård men bankerna ändå skulle köpas ut till varje pris. Pengarna som de "får" går till någon helt annan, och de har inte möjlighet att ta sig ur den ekonomiska krisen.

Jag är ledsen att behöva säga det, Jan Björklund, men det är din önskedröm som har havererat. Det är du som har trott på euron. Det är du som har trott på den ekonomiska politiken. Nu står vi här. Både politiken och länderna har gjort bankrutt, och vanligt folk får betala priset.
(Applåder)

Anf. 121 JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! Det är ett antal länder i Europa som har fört den ohämmade utgiftspolitiken. De har själva försatt sig i den situationen. Den ekonomiska politik man bör föra är enligt min uppfattning den som Sverige har fört de senaste åtta åren. Vi går ur finanskrisen som en av västvärldens starkaste ekonomier, Jonas Sjöstedt, eftersom vi inte har gjort som Grekland, eller som du hade önskat att också Sverige skulle ha gjort, fört en ohämmad utgiftspolitik där sedelpressarna hade fått rulla. Det fungerar inte.

Ja, systemkritiska banker kan man inte låta gå under. Det är erfarenheterna från 30-talet. När man lät bankerna gå under, gå i konkurs, ställdes vanliga människor med huslån på bar backe. Besparingarna uttraderades över en natt. Det ledde till ett socialt missnöje som i sin tur ledde till att demokratin gick under i Europa. Det går inte att göra så.

Den framgångsrika krishanteringen den här gången är att vi inte har fått 1930-talets politiska följder av en kris som på ett sätt hade samma karaktär.

Nej, Jonas Sjöstedt, det är inte euron som östra Europa och Sydeuropa längtar bort från. De går in i eurosamarbetet. Det är socialismen de inte vill tillbaka till.

(Applåder)

Anf. 122 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Vi får väl se vad de längtar efter i Grekland i valet den 25 januari. Det verkar inte riktigt som att Jan Björklunds vänner hör till dem som vinner.

Det här är mycket mer komplext än vad som ryms i Jan Björklunds retorik, som det ofta är. Spanien hade låg skuldsättning, riktigt låg. Irland hade jättelåg statsskuld. Sedan kom eurokrisen, överhettningen, räddningsoperationer för bankerna, och nu har de skulder som de inte kan betala. Att inte kunna se grundläggande nationalekonomiska fakta när man diskuterar frågan gör att man heller inte kommer att hitta lösningar på problemen. Det är där vi skiljer oss åt.

Sedan har vi ett program för att göra någonting åt den här typen av ohämmad finansiell spekulering genom en bankdelningslag. Skilj bankväsendet från spekuleringen! Ge garantier till bankväsendet men inte till spekulanterna! Se till att inte tillåta helt bisarra former av finansiell spekulering som är direkt samhällsfarliga! Men ni verkar inte vara intresserade. För er är det viktiga att stå och moralisera över greker, inte att marknadsekonomin ska gälla banksystemet.

(Applåder)

Anf. 123 GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik:

Herr talman! Jonas Sjöstedt vet vad vi ska prata om. Jag tänkte nämligen prata integrationspolitik också med honom.

Min uppfattning är att vi i Sverige precis som hittills ska stå upp för asylrätten. Sverige har erbjudit väldigt många människor på flykt undan krig och förföljelse en fristad. Det har betytt väldigt mycket för de människorna, och det har också spelat en stor roll för vårt eget land.

Men vi lyckas inte tillräckligt bra med integrationen i Sverige i dag. Det här drabbar framför allt de personer som kommer hit och som inte har de relationer som vi som har bott här längre har, som inte har kontakterna, som inte har språket i sin hand, som kanske inte har relevant yrkesutbildning eller vad det nu kan vara. Väldigt många människor hamnar i ett förfärligt utsatt läge. Många får vänta alldeles för länge på att komma in på arbetsmarknaden. Många har en bostadssituation som är allt annat än bra. Vi har misslyckats med integrationspolitiken så tillvida att alltför många människor får vänta alltför länge på att bland annat komma i arbete. Vi behöver göra mer.

När man presenterar ett förslag blir det ofta så att det kletas på en etikett och att diskussionen sedan är över. Jag tycker att vi i Sverige måste komma förbi detta. Vi måste komma till ett läge där det går att diskutera seriöst hur vi ska kunna förbättra situationen.

Min fråga är kort och gott: Vilka är Jonas Sjöstedts och Vänsterpartiets förslag för att förbättra den integrationspolitik som inte fungerar tillräckligt bra i Sverige i dag?

Anf. 124 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Jag tackar Göran Hägglund för frågan. Det första vi vill göra är att se till att man läser svenska från första dagen man kommer till Sverige. Detta tycker vi att det är viktigt att ändra på direkt. Många sitter i dag länge utan att börja läsa svenska. Väntetiderna är långa i ett system

där det är många asylsökande som kommer. Detta är en konkret och praktisk åtgärd. Språket är en nyckel till integrationen.

Det andra vi vill göra är att se till att alla kommuner tar ansvar för integrationen. Några tar i dag ett väldigt stort ansvar, andra nästan inget alls. Vi vill att man ska få besked i god tid om att man får asylsökande till sin kommun, så att man kan planera: Finns det platser i förskolan och skolan? Hur ska vi lösa alla de här sakerna? Det får inte kommunerna i dag, vilket ställer till med enorma utmaningar. Plötsligt kommer det en flyktingförläggning. Oj! Man måste då ordna platser i skolan och så vidare. Man gör sitt bästa, och man gör det ofta väldigt bra. Men det måste bli ett planerat system.

Det hänger ihop med att vi inte tycker att det är lämpligt att kortsiktiga vinstintressen styr flyktingförläggningarna. Vi måste bygga upp en egen kapacitet i Migrationsverkets regi med förläggningsverksamhet som gör att man kan få planering, framförhållning och bra kvalitet. Det ingick sådana planer i den budgetproposition som Göran Hägglund var med och röstade ned.

Sedan tror vi att etableringen av de nyanlända bäst görs av kommunerna. Det var ett misstag att lägga över detta på arbetsförmedlingarna. De bär ändå en stor del av helhetsansvaret.

Det är några delar av vår politik för ett bättre mottagande av asylsökande.

Jag tycker att era förslag är sämre, Göran Hägglund. Vad innebär tillfälliga uppehållstillstånd? Jo, de innebär sämre integration, eftersom man inte vet om man får stanna. De innebär mer byråkrati, eftersom varje ärende ska prövas fler gånger, även om man till exempel kommer från Syrien och vet att man inte kommer att kunna återvända.

Ni vill också göra det ekonomiskt tuffare för de asylsökande, som om problemet vore att de fick frikostiga ersättningar. De får ju nästan ingenting i dag! Jag tror inte att människor blir bättre på att komma in i det svenska samhället för att de blir fattiga.

(Applåder)

Anf. 125 GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik:

Herr talman! Jag tackar Jonas Sjöstedt för svar. Tidigare har jag fått svar från Stefan Löfven om att sjukförsäkringen är viktig och från Gustav Fridolin om att det är bra med en bra skola. Nu var det svar som berörde området och som förstås kan spela en viss roll. Det är viktigt med svenskundervisning tidigt, för språket är en nyckel till att komma in på arbetsmarknaden, vilket i sin tur är en nyckel till att kunna utveckla språket mer och så vidare.

Våra förslag handlar bland annat om uppehållstillståndens karaktär, som Jonas Sjöstedt var inne på. Vi tror att våra förslag leder till bättre incitament för fler människor att komma i arbete, och arbete är nyckeln för att komma in i det svenska samhället. Vi vill förändra ordningen för hantering av ärenden som rör så kallade säkra länder. Den hanteringen går att göra betydligt snabbare och bättre än i dag. Vi kommer att komma med ytterligare förslag som bland annat handlar om bostadspolitiken.

Jag tycker att vi ska ha tuffa debatter om vilka åtgärder som är lösningen. Vi måste våga diskutera de här frågorna. Annars kommer människor att känna sig väldigt främmande för politiken.

Anf. 126 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Jag tror också att man kan göra mycket, till exempel för att ta vara på människors yrkeskunskaper. Många som kommer hit är välutbildade. Det är människor som vi behöver i Sverige på olika arbetsplatser. Svenskan är naturligtvis en nyckel. Där kan mycket göras rent praktiskt och konkret.

Men jag håller också med Stefan Löfven och andra som talar om välfärdssamhällets betydelse. I ett samhälle med en fungerande välfärd, med mindre segregation och större ekonomisk jämlikhet är jag säker på att det är lättare att få integrationen att fungera. Det handlar om rent praktiska saker, som att man möter varandra och ser varandra i samhället. Om vi har en bostadspolitik som innebär att vi bygger bort bostadsbristen är alla vinnare på det, kanske framför allt ungdomar och nyanlända, men andra också. Här menar jag att den rödgröna politiken skiljer sig från den borgerliga, liksom i andra delar av integrationsarbetet, eftersom vi har betydligt högre ambitioner.

(Applåder)

Anf. 127 JAN BJÖRKLUND (FP):

Herr talman! Attentaten i Paris är ett angrepp på hela vårt öppna samhälle. Vi känner både sorg och bestörtning, men också beslutsamhet i att aldrig ge vika för terror och extremism. Antisemitismen växer i Europa. Attackerna är en grym påminnelse om att ett öppet samhälle också är sårbart, men framför allt en påminnelse om att vi alla har ett ansvar för att stå upp för vår liberala samhällsmodell, för demokrati och yttrandefrihet.

Herr talman! Sveriges finansminister menar att vi lever i ett land där ladorna är tomma. Jag vet inte vilket perspektiv hon har. Inget uttalande från regeringen under hösten har väckt sådan förvåning, och då är ändå konkurrensen rätt hård.

340 000 är en viktig siffra att lägga på minnet. 340 000 fler personer har jobb i dag jämfört med 2006. Den politik som har förts under åtta år har skapat egenförsörjning och minskat bidragsberoendet. Den har lett till ökade välfärdssatsningar och gjort det möjligt för fler att bidra i stället för att leva på bidrag. Den har skapat självkänsla.

Vi är det enda land i EU som sänkte statsskulden mellan 2006 och 2014. Vi sänkte skatter för vanliga människor – låginkomsttagare och medelinkomsttagare. Vi byggde ut välfärden mitt under den djupaste finanskrisen i mannaminne. Detta är facit efter åtta år av alliansstyre. Sverige är i dag ett bättre land att leva i än 2006, för Sverige har i dag en av västvärldens mest välskötta ekonomier.

Herr talman! Den nye statsministern gav ett löfte före valet, då han ännu inte var statsminister. Om han vann skulle varje regeringsbeslut prövas utifrån om det skulle ge fler jobb eller inte, sa han. Han skulle kräva besked om detta från varje statsråd inför varje beslut.

Sedan dess har regeringen föreslagit höjd skatt för att anställa unga – och även för gamla som jobbar – halverat RUT-avdrag och höjda skatter på transporter. Man har öppnat för snabbstängning av kärnkraft och stängning av Bromma flygplats. I all ödmjukhet undrar man vad statsråden svarade när statsministern frågade dem i vilken mån detta ger nya jobb eller inte.

Sanningen är i själva verket att Miljöpartiets antitillväxtromantik har lagt sig som en våt filt över Rosenbad. För att förbli en välfärdsnation i längden behöver Sverige en politik för jobb och tillväxt, inte minst med de nya utmaningar som globaliseringen medför. Folkpartiets utgångspunkt är att det bättre än i dag måste löna sig att arbeta, att utbilda sig och att ta ansvar. Strävsamhet ska löna sig. Det har alltid varit liberalismens utgångspunkt för den ekonomiska politiken.

Därför vill vi från Folkpartiets sida framöver när det finns utrymme sänka marginalskatter och avskaffa värmskatten. Framgångsrika företagare och entreprenörer ska stanna i Sverige, och vi ska locka till oss andra från andra länder. Arbetsrätten måste moderniseras. RUT- och ROT-avdragen måste vara kvar. Trösklarna in på arbetsmarknaden ska sänkas. Lärlingssystemet ska byggas ut och reformeras. Lönerna i kvinnodominerade yrken ska höjas.

Vi behöver en ansvarsfull energipolitik både för miljöns skull och för företagens konkurrenskraft. Herr statsminister, Folkpartiet välkomnar de blocköverskridande samtalen om energipolitiken som regeringen har aviserat. En viktig förändring som skett sedan energibesluten för fem år sedan är de kraftigt och sannolikt för lång tid sjunkande oljepriserna. De riskerar att prisa ut andra energikällor. Låga oljepriser är så klart bra för ekonomin på kort sikt. Men det är samtidigt dåligt ur klimatsynpunkt. Det är en utmaning vi måste hantera.

Vår utgångspunkt är att energipolitiken ska säkra jobb, tillväxt och välfärd och vara bra för klimatet. Det är viktigt med långsiktighet inom energiförsörjningen. Vi kommer att medverka för att försöka nå bred enighet om en ansvarsfull energipolitik. Men Folkpartiet kommer inte att medverka till en uppgörelse som snabbavvecklar den svenska kärnkraften oavsett om en sådan avveckling sker genom direkta förbud eller maskerat genom omotiverade skatte- och avgiftshöjningar som i praktiken är till för att åstadkomma en snabbavveckling.

Herr talman! Den rödgröna oppositionen drev under förra mandatperioden här i riksdagen fram en utredning som regeringen effektuerade om effekterna av det fria skolvalet och friskolorna och de reformer som genomfördes i det sammanhanget på 90-talet. Jag talar inte om Friskolekommittén, utan detta var en annan utredning. Den utredningen tillsattes och har nu levererats av IFAU.

Syftet från vänstersidan med utredningen var naturligtvis att visa att de sjunkande skolresultaten i Sverige skulle ha sin bakgrund i valfrihetsreformerna på 90-talet. IFAU presenterade nyligen utredningen. Deras mycket viktiga slutsats – och hör upp nu, utbildningsministern – var att resultatnedgången började på 1980-talet och inte efter valfrihetsreformerna. Även om PISA-undersökningarna är modernare finns det andra undersökningar längre tillbaka som visar att resultatnedgången i Sverige i skolan började på 1980-talet.

Huvudorsaken till de sjunkande skolresultaten är inte valfrihetsreformerna, utan den flummiga skolpolitik som fördes på 70- och 80-talet är huvudorsaken till de sjunkande skolresultaten. I jämlikhetens namn skulle man avskaffa betyg, prov och studentexamen. Alla de tydliga kunskapskrav som fanns i skolan och alla de tydliga sätt som fanns för att utvärdera kunskapskrav skulle bort. Om man suddade

ut kunskapsresultat blev det inte längre synligt att elever kunde olika mycket när de gick ut ur skolan, och det skulle då blir mer jämnt.

På det sättet slapp man också att hjälpa de elever som hade svårt, för det synliggjordes aldrig. Det var arbetarklassens pojkar som kom att få betala priset för detta och som fortfarande betalar priset för den skolpolitik som fördes i Sverige under årtionden och som vi nu mycket beslutsamt gått in för att lägga om sedan några år tillbaka. Men det är de som har betalat priset.

Kunskapsskolan ska tillbaka i Sverige. Det har varit vår ledstjärna i Folkpartiet och Alliansen under åtta år i regeringsställning. Vi har reformerat i stort sett hela den svenska skolan. Det kommer säkert att finnas delar i de reformerna som måste justeras, förändras och kompletteras, men huvudinriktningen har varit fullständigt rätt. Det är ett paradigmskifte bort från den flumskolepolitik som startades i Sverige på 70-talet och 80-talet och som har levt kvar fram till 2000-talet.

Herr talman! Det är en orolig värld vi lever i. Vi har i dag talat rätt mycket om säkerhetspolitiken också för svensk del. Läget har förändrats dramatiskt. Det går nu knappt någon vecka, eller åtminstone inte många veckor, mellan nya kränkningar av vårt lands territorium som skett som medierna rapporterar om. Vi måste gå tillbaka till 1980-talet för att komma ihåg något liknande.

Sverige har kränkts både under och ovanför ytan i Östersjön. Detta måste nu få konsekvenser för försvars- och säkerhetspolitik. Folkpartiet anser och är berett att medverka till att försvarsanslagen nu ska höjas. Men för att matcha ambitioner med försvarsförmåga kommer det inte att räcka med mer resurser. Sverige kommer så småningom att behöva sikta mot ett medlemskap i Nato.

Herr talman! På valmöte efter valmöte varnade jag för kaos om de rödgröna skulle vinna. Tyvärr blev det så. De vann, och det blev kaos. De rödgröna har varit oförberedda. Utfästelser och löften före valet har i efterhand inte hållits. Det har varit ren och skär Barbapappapolitik. Man vet aldrig vilken form politiken tar sig nästa dag.

Vänstervridningen är påtaglig. Samtidigt som man talar sig varm för välfärdssatsningar slår man undan benen för jobb och företagande. Det fanns stora förväntningar i det svenska näringslivet på Stefan Löfven med hans bakgrund i exportindustrin och Metallindustrifacket. De är väldigt besvikna i dag, Stefan Löfven. Behovet av en stark liberal opposition är stort, och det kommer Folkpartiet att stå för.

(Applåder)

Anf. 128 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Jag minns en tid när Folkpartiet kännetecknades av en stark socialliberalism. Jag kan komma ihåg när det fanns en idé också hos Folkpartiet att en stark social trygghet och jämställdhet inte bara är moraliskt rätt utan bra för ett samhälle som ska utvecklas på ett modernt sätt. Jag minns när Folkpartiet stod upp för exempelvis inkomstbortfallsprincipen i våra sociala trygghetssystem.

Nu har Folkpartiet suttit i en regering i åtta år som har urholkat sjukförsäkringssystemet och arbetslöshetsförsäkringen. Det är rekordmånga som utförsäkrats. Arbetslösa människor känner en stark

ekonomisk otrygghet. De har berövats en omställningsförsäkring som är så viktig för dem såväl personligen som för Sverige som helhet.

Resultatet av den politik som Folkpartiet medverkade till under sina åtta år i regeringsställning kännetecknas av att Sverige nu är det land i OECD som under er tid har haft en utveckling som gjort att den ekonomiska ojämlikheten växer som mest.

Dessutom har ni varit med och infört ett vårdnadsbidrag, den största kvinnofällan i modern tid. Ni har röstat emot ytterligare en månad i föräldraförsäkringen som viks till vardera föräldern, det som ibland kallas för pappamånad. Ni har röstat emot 400 miljoner kronor ytterligare till en förlossningsvård som på många platser i landet är i kris.

Min fråga till Jan Björklund är: Vart har socialliberalerna tagit vägen? Försvann de efter åtta år i samarbetet i den borgerliga regeringen?

Anf. 129 JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! Jag minns en tid när Socialdemokraterna stod för ekonomisk tillväxt. Jag minns en tid när Socialdemokraterna gjorde revolt mot att sitta ihop med bara Miljöpartiet i regeringen. Jag minns när Socialdemokraterna gjorde upp med Folkpartiet om att ingen skulle betala mer än 50 procent i marginalskatt. Både Stefan Löfven och jag var rätt unga då, men vi minns en tid då våra partier samverkade om att Sverige ska ha en trygg energiförsörjning.

Nu har ni gett veto till Gustav Fridolins Miljöparti som är emot ekonomiskt tillväxt. Det är ett statsvetenskapligt spännande experiment att ett parti som Socialdemokraterna som i grunden är ett industrialistiskt parti nu sitter i regeringen med det parti som är grundat på antiindustrialismen. Vi får väl se var det landar.

Jag minns en tid när Socialdemokraterna stod för värderingar som handlade om tillväxt och dynamik. Vart har det tagit vägen, Stefan Löfven? Arbetslinjen gav 340 000 nya jobb. Jag tror att vi alla ska vara rätt självkritiska, och jag är det, när det gäller det bidragssamhälle som vi levde i under ett tag. Vi har stramat upp det i alliansregeringen.

Vi tycker att a-kassan ska bli allmän och obligatorisk, att fler ska omfattas av den och att taken ska höjas på sikt. Det är en sak. Men vi ska inte tillbaka till bidragssamhället. Jag minns en tid, Stefan Löfven, när Socialdemokraterna stod för trygg energiförsörjning, ekonomisk tillväxt och hyfsade marginalskatter. Vart har den politiken tagit vägen?

(Applåder)

Anf. 130 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Det var inte mycket till svar på frågan att svara på en fråga genom att ställa andra frågor. Jag tror att det är rätt många folktoppartistiska väljare som är genuint socialliberala som är besvikna i dag. Det är kanske det som också syns i röstsiffrorna. De känner inte minst att du har övergivit Folkpartiets socialliberala arv. De ser ett parti som på partistämmorna beslutar om att höja taket i arbetslöshetsförsäkringen men som inte gör det och har övergivit kraven på en mer jämställd föräldraförsäkring.

Du och jag talade om jämställdhet för inte så länge sedan, och du sa: Kommer det ett bra förslag om ökad jämställdhet så tar vi det! Men ni röstade emot det.

Vi ser ett samhälle som under er tid i regeringen successivt har urholkat välfärden bara för lyckan att hela tiden få säga att ni kan, vill och ska sänka skatterna ytterligare och att ni ska privatisera lite till. En socialliberal kan rimligtvis inte vara särskilt glad över den utvecklingen.

Anf. 131 JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! Jag har sagt det förut och säger det igen: När det kommer ett lagförslag om en tredje pappamånad kommer Folkpartiet att trycka på ja-knappen. Det är inget konstigt med det. Men det har inte kommit något sådant förslag än. När ni lägger in det hela i ert budgetförslag går det inte att rösta för just den detaljen. Men vi kommer att rösta för det.

Sverige har byggt ut den sociala välfärden. Vi är helt unika: Vi har byggt ut den sociala välfärden under de åtta åren av borgerlig regering, varav sex år var finanskris. Alla andra länder, också de som har styrts av socialdemokrater, har fått skära ned i välfärden.

Vi har i dag fler läkare än 2006. Vi har fler sjuksköterskor. Vi har fler vårdcentraler och apotek. Vi har kortare vårdköer. Vi har högre lärartäthet när det gäller utbildade lärare i skolan.

Jag är socialliberal, och jag är det på grund av min erfarenhet. Du och jag har liknande bakgrund, Stefan Löfven. Vi har vuxit upp i arbetarhem. Jag såg skolans och samhällets betydelse för att personer med enkel bakgrund också skulle kunna komma framåt i livet. Jag är själv ett exempel på det.

Jag skulle inte ha stått här utan mina lärares och samhällets insatser. Jag tror på ett samhälle där klassresor är möjliga, och jag tror på socialliberalism.

(Applåder)

Anf. 132 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Herr talman! Jag skulle vilja veta om Jan Björklund har förtroende för Stefan Löfven som Sveriges statsminister.

Anf. 133 JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! Jag kommer att avstå i den omröstningen. Det gjorde jag i höstas också.

Jag vill egentligen ha en annan regering, men med det parlamentariska läge som finns är detta den regering som är möjlig. Det var därför jag lade ned min röst i omröstningen den 2 oktober eller när det nu var vi röstade om regeringens tillträde. Det kommer såvitt jag har förstått en ny omröstning inom kort, och då kommer jag att lägga ned min röst.

Jag vill ha en annan regering, men med det parlamentariska läge vi har är det denna regering som är möjlig.

Anf. 134 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Herr talman! Det pratas mycket här i kammaren i dag om en annan regering, om en annan politik och om alla fel och brister som den nuvarande regeringen har, men vid varje tillfälle då Alliansen har möjlighet att påverka väljer man att inte ta chansen. Samtidigt talar Jan Björklund om en stark opposition.

Man har också hört mycket prat om kaos och oordning här. Var verkligen decemberöverenskommelsen det enda sättet att undvika kaos och oordning? Kunde inte Sverige i likhet med Danmark ha en ordning där alla partier bjöds in och samtalade och där man försöker nå majoritetsbeslut och kompromissa och förhandla sig fram till en majoritet för sakinnehållet i politiken? Måste man ge carte blanche till en minoritetsregering att styra över en majoritet oavsett vilket innehåll man fyller politiken med?

Anf. 135 JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! Vi ger inte carte blanche.

Jag hörde vad Mattias Karlsson sa i ett tidigare replikskifte. Han sa att det finns en majoritet för Alliansens budget och undrade om inte den majoriteten kan ta ansvar för Sverige. Det hade varit en rimlig fråga om ni hade menat allvar när ni röstade på vår budget. Om ni hade stått för innehållet i vår budget hade det varit en rimlig frågeställning, men det gjorde ni ju inte. Ni står inte för innehållet.

Ni röstade på vår budget för att ni ville framkalla en regeringskris och kaos. Ni stödde inte vår politik. Du, Mattias Karlsson, stod själv på en presskonferens och sa att budgetalternativen är lika dåliga och att ni röstade som ni gjorde bara för att få en regeringskris. Så kan inte ett land styras.

Ni har nu en unik vågmästarposition med ert röstetal som kammaren nu ser ut. Men när ni går ut och säger att ni faller alla regeringar funkar det inte. Det är så enkelt. Det kommer inte att fungera.

Den dagen ni stöder vårt budgetförslag, alltså innehållet i det, är det en annan sak, men det gör ni ju inte. Det är bara på låtsas för er. Ni gör det för att ställa till kaos.

Anf. 136 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP) replik:

Herr talman! Jag vill ta tillfället i akt att tacka Jan Björklund för det jobb han lagt ned för svensk skola. Vi har inte alltid varit överens om vad som behöver göras, men jag är övertygad om att det du har gjort har du gjort för att du tror att det är rätt för Sveriges lärare och elever.

Vi har ett mycket stort gemensamt ansvar. När klockorna ringde ut för sommarlov sist lämnade fler barn än någonsin tidigare den nioåriga svenska grundskolan utan att kunna gå vidare till gymnasiet: 12 700 elever, över 13 procent. Det är en situation vi aldrig kan vara nöjda med.

Den rapport från IFAU som Jan Björklund nämnde i sitt anförande är mycket intressant. Den visar att inget enskilt beslut kan lastas för hela resultatet. Man kan inte hävda att allt beror på skolvalet eller på kommunaliseringen, men vi har fått en utveckling där skolresultaten sjunker. I somras lämnade fler elever än någonsin skolan utan att kunna gå vidare till gymnasiet.

Det man däremot kan konstatera är att många av de stora skolreformerna har drivits igenom i riksdagen med mycket liten marginal. Den första av dem var kommunaliseringen, och den har sedan följts av nya stora reformer med mycket liten riksdagsmarginal. De länder som har ett bättre skolsystem har det ofta i en situation där man betraktar skolpolitiken på samma sätt som säkerhetspolitiken – man ger lärare stor professionell frihet genom att göra upp om reformer i bred enighet.

Därför vill vi samarbeta om skolpolitiken. Vår utgångspunkt för det samarbetet är att det vi gör ska bygga på forskning och respekt för professionen.

Vi vill göra några saker. En av de viktigaste är att öka attraktiviteten i läraryrket. Därför är vi beredda att avsätta 3 statliga miljarder från 2016, så att parterna kan ta ansvar för höjda lärarlöner. I den budget som Folkpartiet stödde i riksdagens omröstning före jul var dessa 3 miljarder strukna. Jag vill därför fråga: Betyder detta att Folkpartiet inte står bakom förslaget om att tillföra parterna 3 statliga miljarder för att höja lärarlönerna?

Anf. 137 JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! Budgeten för 2016 får vi återkomma till. Det är ju inte under innevarande år som pengarna ska tillföras, utan det är kommande år, inför de avtalsförhandlingar som sker 2016.

Jag har medverkat till och i själva verket drivit fram att staten går in med pengar till lärarlöner genom karriärtjänster, och jag är inte främmande för detta heller. Lärarlönerna i Sverige måste upp.

Låt mig bara säga, Gustav Fridolin, att om vi vill lyfta PISA-resultaten, alltså kunskapsresultaten, kanske vi skulle titta lite på vad man gör i de länder som ligger i topp i PISA. Det kanske inte är en dum idé.

Vi kan titta på Finland, men vi kan också titta på de asiatiska länderna. Det finns ett antal länder till som ligger i topp i PISA.

Visst har man varit enig om reformer. Riksdagen var enig om att ta bort betygen, men det var inte bra. Det handlar inte bara om att vara enig, utan frågan är vad man är enig om. I de länder vi talar om har man betyg tidigt. Man har kunskapskrav tidigt. Man har krav på hög studiedisciplin i skolan. Man håller läraryrket i hög status, och där finns det en nyvaken insikt i Sverige om att vi måste ändra oss. Den enigheten är bra.

Kunskapspolitiken är i grunden den politik som vi har drivit under åtta år, och jag menar att Sverige måste fortsätta driva den. Den för man i alla de länder som ligger i topp. Det är inte den kravlösa politik som de rödgröna har stått för. Det är inte den politiken man för, utan det är en politik med höga kunskapskrav. Den är man enig om.

Jag är beredd att medverka till enighet, men det centrala är vad man är enig om, inte enigheten i sig. Är man enig om reformer som driver ned resultaten är det inte bra. Vi ska i så fall vara eniga om reformer som lyfter de svenska kunskapsresultaten, och det är Folkpartiet absolut berett att medverka till.

Anf. 138 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP) replik:

Herr talman! Jag tror inte på en kravlös skolpolitik. Jag tror på en skolpolitik där man ställer krav på elever, lärare och politiker. Två rimliga krav jag tycker att man kan ställa på politiker är att de förslag vi lägger fram ska vara baserade på forskning om vad som kan ge goda förutsättningar för en skola och att man ska ha respekt för den professionella kunskapen och vad professionen ser behöver göras.

Jag är medveten om att Jan Björklund utredde ett förslag om att införa betyg för tioåringar, och jag förstår att det är det han talar om. Jag kan berätta att remissvaren på det förslaget har kommit in från de remissinstanser som du, Jan Björklund, valde ut. Samtliga företrädare för skolforskningen, samtliga skolmyndigheter och båda lärarfacken avstyrker förslaget.

Om du delar min grundförutsättning att man ska kunna ställa krav också på skolpolitiker om att de förslag vi lägger fram ska vara baserade i forskning och ha respekt för professionen, är det då rimligt att genomdriva reformer mot företrädare för forskningen och båda lärarfacken?

Anf. 139 JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! Jag är absolut beredd att lyssna på lärarfacken, men det är inte de som bestämmer skolpolitiken i Sverige. Det är klart att betygsättning är en arbetsuppgift som många lärare tycker är krävande, men det är inte ett tillräckligt skäl för att avstå. I hela världen är betygsättning en del i läraryrket. Om vi tror att det är viktigt måste vi

kunna driva igenom det även om lärarna tycker att det är en krävande uppgift.

Forskningen är splittrad, och det vet Gustav Fridolin. Det var professor Martin Ingvar, en av våra främsta hjärnforskare, som lade fram utredning och förslag om betyg i årskurs 4. Hjärnforskningen är väldigt entydig när det gäller detta. Internationell forskning visar att det är mycket viktigt med utvärdering.

Forskarvärlden är, som så ofta, delad. Naturvetenskaplig forskning kan alla vara överens om – där finns fakta. Det är inte så med humanistisk forskning och samhällsforskning. Nu är du utbildningsminister, Gustav Fridolin. Om du inte redan vet det kommer du att upptäcka att forskare kan tycka helt olika saker, och alla är lika övertygade om att de har rätt. Så är det när det gäller betyg i skolan. Pedagogerna är ofta emot. Hjärnforskarna är för. Som politiker får man försöka lyssna och ta ansvar för sina egna ställningstaganden.

Anf. 140 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Jan Björklund, ledamöter och åhörare! Här i salen sitter Barbro Westerholm. Hon var en av pionjerna i fråga om att stå upp för hbtq-personers rättigheter i Sverige. Hon gjorde beundransvärda och viktiga insatser för att förändra Sverige till ett mer öppet och mer tolerant land. En annan av pionjerna heter Jörn Svensson. Han var vänsterpartist.

Inte sällan var det folkpartister och vänsterpartister som gick i täten för att göra Sverige till ett modernare och mer tolerant samhälle i fråga om hbtq-personer. Det har förändrat vårt samhälle till det bättre, men vi är långt ifrån framme.

En av de saker som oroar mig i dag i fråga om hbtq-personers rättigheter är allt hat och alla hot som finns. Det är också den psykiska ohälsan i gruppen unga transpersoner. Var fjärde ung transperson har försökt ta sitt liv. Var tredje ung transperson har någon gång inte vågat gå ut på grund av hot.

Men vi kan förändra det här. Vi kan fortfarande förändra de här normerna. Vi kan fortsätta att gå i spetsen för att göra det här och bekämpa transfobin.

Jag har tre förslag. Jag undrar hur du och Folkpartiet ställer er till dem.

Det första är att man ska införa ett annat juridiskt kön än man eller kvinna. Många länder har gjort det. Göteborgs kommun gör det redan i sina medarbetarundersökningar. Varför ska människor som inte passar in i de snäva normer som vi har inte ha en lagstiftning som är anpassad även efter dem?

Det andra förslaget är att man ska ta bort 18-årsgränsen för byte av juridiskt kön. Varför ska en 17-årig kvinna tvingas leva med pass och id-kort där det står att hon är man?

Det tredje som jag funderar över är alla dem som tvångssteriliserades fram till vår tid. Är det inte dags att de får både ursäkt och skadestånd?

Anf. 141 JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! Tack, Jonas Sjöstedt, för att du tar upp ett samhällsproblem som inte omfattar den stora majoriteten men en liten

grupp som har varit väldigt utsatt! Historiskt har de varit ännu mer utsatta. Och de är utsatta i dag också. Jag tycker att det är bra att du tar upp detta.

Vi har ju med jämna mellanrum möjlighet att diskutera den här typen av frågor, inte minst inför organisationer, då vi ofta tillsammans deltar i olika samtal.

Nu lade du fram tre förslag, och du vill att jag ska ta ställning omedelbart. Det är jag inte beredd att göra, men jag vill inte utesluta något av dem.

Allt det här var ju olagligt förr i tiden. När det gäller homosexuella har det nåtts en betydande grad av tolerans i dag. Men för gruppen transpersoner tror jag att det är längre kvar. Jag delar den uppfattningen. Det är ett psykiskt lidande som dessa personer utsätts för. Jag är helt beredd att i stor ödmjukhet delta i samtal för att förbättra de här personernas situation på olika sätt.

Anf. 142 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Jag vill tacka Jan Björklund för svaret. Jag menar att det är bråttom. När man ser den enorma utsatthet som finns – de utsätts för både hot och hat – och att det är en så hög nivå av psykisk ohälsa är det ganska brådskande.

Jag tolkar ändå ditt svar som att du är beredd att överväga ett nytt juridiskt kön. Det tycker jag är ett stort och viktigt steg. Sverige ligger lite efter här. Jag tolkar det som att du är beredd att avskaffa 18-årsgränsen för byte av juridiskt kön och att det är dags för en kompensation till dem som tvångssteriliserats. Det har hänt i andra fall att man har gått med på en kompensation.

Jag skulle välkomna detta i så fall. Då kanske vi kan hedra sådana som Barbro Westerholm och Jörn Svensson som gick före, och då fortsätter vi att driva på i de här frågorna.

Anf. 143 JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! Ja, nu fick Jonas Sjöstedt det att framstå ungefär som att jag har sagt ja till förslagen. Det har jag inte gjort, men jag sa att jag absolut är beredd att titta på dem och fundera på dem.

Det är en grupp som har lidit mycket. De lider fortfarande mycket i det svenska samhället. Även om vi sannolikt är mer moderna, toleranta och liberala i våra värderingar än de flesta andra samhällen i det här sammanhanget har vi ytterligare en bit kvar.

(Applåder)

Anf. 144 GÖRAN HÄGGLUND (KD):

Herr talman! Den nya regeringen har haft en jobbig höst. Det blev nog inte riktigt som man hade tänkt sig. Det som många utanför regeringskretsen kommer att minnas är det obegripliga och kostnadskrävande stoppet för Förbifart Stockholm. Man kommer att minnas hotet över Bromma flygplats. Det är en flygplats som är viktig för Stockholm men ännu viktigare för regionerna runt om i vårt land, som är beroende av goda förbindelser med huvudstaden.

Vi minns debaclet när regeringen på Jonas Sjöstedts uppdrag ville förhindra nya aktörer att bidra på välfärdsområdet. Lagrådets kritik mot

regeringens förslag var inte nådig. Regeringen fick ta tillbaka sitt förslag. Och det största nederlaget var förstås att man inte fick igenom sin budget. I stället utlystes nyval, som sedan togs tillbaka.

Även den som ger en ny regering ett visst utrymme för nybörjarfel och den ovana som finns måste konstatera att hösten varit en besvikelse för den som trott på vad regeringspartierna sa eller lät förstå under valrörelsen.

Det mandat som regeringen har är synnerligen oklart. Skälet är helt enkelt att regeringspartierna före valet inte gemensamt lämnade några verkliga besked till väljarna.

År 1881 höll August Palm, en av den tidiga socialdemokratins förgrundsfigurer, ett tal där åtminstone rubriken blivit en klassiker. Ämnet för talet var: Vad vilja Socialdemokraterna? Så här 134 år senare är frågan mer aktuell än någonsin: Vad vilja Socialdemokraterna?

Sverige har för närvarande en av de mandatmässigt svagaste regeringarna någonsin. Och, vad värre är, det är en av de idémässigt svagaste regeringarna. Jag ska ärligt säga att jag är rätt förvånad över debatten i dag. Den förra partiledardebatten ägde rum i oktober. Då var regeringen alldeles nytillträdd och hade inte hunnit bli varm i kläderna. De hade knappt hunnit ta sina arbetsrum i besittning. Men nu har det gått tre månader. Jag hade trott att det skulle komma en del nya djärva förslag och en del idéer nu när det har gått över 100 dagar. Men det är inga initiativ för riksdagen att förhålla sig till trots att det är regeringen som enligt konstitutionen styr landet.

I brist på egen politik vill man hantera det mesta genom samtal och överenskommelser. Men det saknas väldigt ofta besked om vad Socialdemokraterna eller regeringen själva vill. Vad vill man åstadkomma? Har man alls någon egen politik och några egna ingångsvärden som betyder någonting? Politik uppstår ju inte bara för att man sätter sig runt ett bord, utan man måste ha någon idé med sig, någonting som duger att ta spjörn emot i samtal för att man ska uppnå en linje, en överenskommelse.

Herr talman! Vi kristdemokrater kommer under den här mandatperioden att fortsätta utveckla vår politik med sikte på 2018. Men vi kommer också att erbjuda lösningar på dagsaktuella och långsiktiga frågeställningar. Vi kommer att se det som en huvuduppgift att noga granska regeringen och dess politik.

Ett område som förtjänar större uppmärksamhet rör integrationen i vårt land. Vi har alla sett bilderna. Vi har svårt att ta in dem. Vi har sett personer halshuggas för att de tillhör en viss befolkningsgrupp eller omfattas av en viss religion. Vi har sett små pojkar med vapen. Vi har sett flickor i tioårsåldern användas som självmordsbombare. Vi har sett de drunknade i Medelhavet. Vi har sett mammor och pappor som bär på blodiga barn. Vi har sett de tomma blickarna.

En del av dessa personer kommer till vårt land. Det är en liten rännil av alla dem som flyr, men det blir ändå ganska många. Här blir de en volym, en överskriden prognos, ett inrikespolitiskt slagträ, någonting som diskuteras i nästan alla sammanhang.

Jag har varit arg och sorgsen under den här hösten över att vi har varit så upptagna med att klistra etiketter på varandra att vi inte har ägnat detta samhällsproblem tillräcklig uppmärksamhet. Låt mig för tydlighetens

skull, för jag hörde hur det lät, säga vad jag *inte* menar: Jag menar inte att människor är ett samhällsproblem utan att vi inte lyckas tillräckligt bra med integrationen av de människor som kommer på flykt till vårt land.

Vi ser vilka det är som får betala priset för vår underlåtenhet att göra politiken bättre. Det är de personer som kommer till vårt land som riskerar att fastna i långvarigt socialt och ekonomiskt utanförskap. Morgondagens asylsökande riskerar att möta en stängd dörr om vi inte förbättrar mottagningen i vårt land. En integrationspolitik som inte fungerar undergräver nämligen politikens legitimitet, och när politiken tappar legitimitet riskerar kraven på åtstramning att bli verklighet.

Jag tror inte att någon här i kammaren har uppfattningen att vi som folk är vaccinerade mot en sådan utveckling. Det har hänt i andra länder; det kan också hända i Sverige. Vi behöver göra mer. Vi behöver göra bättre i Sverige.

Vi hör alla medborgare som i mejl, telefonsamtal eller direkta samtal är oroliga och bekymrade. Är de onda, de som uttrycker sin oro? Nej, det är de förstås inte. Jag tror att många är högst vanliga och anständiga medborgare, men de är oroliga, för de tycker inte att politiken ger svar på de samhällsproblem som de möter i sin vardag. Vi måste se och möta dessa människor utan att för den skull anamma de enkla lösningarna.

Det finns inget vaccin, men det finns val att göra. Vi kan fortsätta att försvara en politik som inte lyckas tillräckligt väl, och vi kan fortsätta att sätta etiketter på varandra, eller så kan vi ta oss an problemet och se den oro som finns, ta oss an de utmaningar som vi har.

Vi kristdemokrater har länge kämpat för en migrationspolitik som bygger på öppenhet, respekterar den självklara asylrätten och värnar de värden och principer som skyddsgrunderna bygger på. Det kommer vi att fortsätta med. Det är viktigt för oss att Sverige i dag och i framtiden ger skydd åt dem som flyr undan förföljelse, krig och förtryck.

Vi som står för öppenhet och generositet behöver ge bättre svar på hur vi möter problemen med flyktingmottagandet. Annars riskerar vi att resultatet blir att dörrarna till Sverige stängs.

De bättre svaren behöver handla om kostnaderna. Det är ett självändamål att ha en human migrationspolitik, men det är förstås inte ett självändamål att den ska kosta så mycket som möjligt.

De stora kostnaderna ligger bland annat i att vi inte använder den fantastiska mänskliga resurs som kommer till vårt land utan att människor många gånger hamnar i långvarig, ibland livslång arbetslöshet. Vi behöver se till att människor snabbare får en möjlighet att komma i arbete.

Vi kristdemokrater har presenterat några förslag på det här området som har handlat om att åstadkomma förbättringar, sänka kostnader och öka chanserna till jobb. Det handlar om tillfälliga uppehållstillstånd i stället för permanenta sådana. Om skyddsbehoven kvarstår efter tre år, det vill säga om situationen inte har löst sig i hemlandet, får man stanna kvar och får ett permanent uppehållstillstånd. Den som har etablerat sig på arbetsmarknaden ges permanent uppehållstillstånd även om skyddsbehovet inte finns kvar. Detta stärker incitamenten till etablering, eftersom eget arbete säkrar rätten att stanna i Sverige.

Vi har också lagt fram förslag som handlar om att korta väntetiderna, för väldigt många människor får vänta alldeles för länge på besked. Där

behöver vi göra mer och bättre när det gäller så kallade säkra länder, och vi behöver skapa bättre ekonomiska incitament så att fler kommer i arbete snabbt.

Det här är svar som är något annat än stängda dörrar. Alla partier har ett ansvar, och jag ska för mitt partis räkning ta ansvar för att presentera ytterligare förslag på det här området.

Vi är nämligen inte nöjda med den politik som inte fungerar. Den som slår sig till ro tror jag tar på sig ett väldigt stort ansvar för någonting som kan bli väldigt besvärligt i morgon. Vi måste jobba hårdare på det här området, och det kommer vi kristdemokrater att göra, herr talman.
(Applåder)

Anf. 145 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP) replik:

Herr talman! Miljöpartiet och Kristdemokraterna har i många år tillsammans stått upp för Sveriges solidaritet med den fattigaste världen. Våra båda partier är sprungna ur rörelser med starkt svenskt biståndsenagemang, och det har ofta synts i vår politik.

Därför blev jag uppriktigt förvånad när den borgerliga budget som Kristdemokraterna drev igenom tillsammans med Alliansen och Sverigedemokraterna innebar en nedskärning på biståndet med 500 miljoner för i år. Jag kan faktiskt inte förstå hur det kan vara en kristdemokratisk prioritering att spara på de fattigaste av fattiga i världen.

Nedskärningen riskerar tyvärr till och med att påverka de människor och de länder som vi redan har ingått avtal med, dem som vi som nation – även du och dina allianskolleger i den föregående regeringen – har lovat att hjälpa.

I samarbetsregeringen kommer vi att göra allt för att freda dessa avtal så att Sida åtminstone kan skära i annat än hjälp som vi redan har utlovat. Med en nedskärning på 500 miljoner måste man erkänna att det blir en svår uppgift.

Jag förutsätter att Göran Hägglund som kristdemokratisk partiledare har varit involverad i utformandet av Alliansens budgetförslag om biståndet som vann kammarens stöd. Därför tänker jag också att du bör ha anledning att inför kammaren svara på var du och Kristdemokraterna anser att nedskärningar på biståndet ska göras.

Jag vill alltså fråga: I vilken del av världen anser Göran Hägglund att Sverige ska dra ned sitt engagemang mot bakgrund av den budget som han presenterade och drev igenom i riksdagen?

Anf. 146 GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik:

Herr talman! Vi ska vara stolta över att vi bor och verkar i ett land med ett av världens mest generösa bistånd. FN rekommenderar som bekant 0,7 procent, och vi levererar 1 procent.

Sverige har gjort enastående insatser under många decennier på det här området, och det spelar en ofantligt stor roll. Biståndet är viktigt för oss kristdemokrater, inte för vår egen del, utan naturligtvis för alla de människor och länder som blir mottagare. Där handlar det om att bygga sjukvårdssystem, ge utbildning och motverka de situationer som kan uppkomma efter kortsiktiga katastrofer. Det mesta används dock för långsiktigt bistånd.

Vi har slagit vakt om biståndet, och jag tror att Gustav Fridolin är medveten om att det har gjorts avräkningar genom åren när det har handlat om flyktingströmmar och flyktingmottagning, i enlighet med de Dacregler som finns. Men biståndet har under de år som vi har varit i regeringsställning ökat mycket kraftigt.

Det är jag stolt över, och jag kommer att fortsätta att arbeta för att Sverige ska vara en stormakt på det här området, delvis för vår egen skull, för det betyder mycket att vi kan bistå, men inte minst för dem som är mottagare.

När det handlar om förändringar inom de ramar som riksdagen beslutar om är det så att först och främst regeringen, men också de myndigheter som regeringen har under sig, får göra en bedömning av var förändringar ska ske. En del avtal är långsiktiga till sin karaktär. Andra avtal är kortsiktiga. En del är sådant som ges på årsbasis till olika projekt. Där har regeringen en stor frihet att kunna bestämma.

Anf. 147 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP) replik:

Herr talman! Sverige gör avräkningar på biståndet i enlighet med Dacreglerna. Det går att försvara väl med tanke på att en av de viktigaste saker man kan göra i en akut katastrof är att erbjuda människor stöd och hjälp. Vi vet att de remitteringar som kommer av att människor har fått en fristad och kan fortsätta att hjälpa släktingar och vänner som är kvar i en krigshärd vida överstiger det globala biståndet.

Det går att diskutera hur avräkningar ska göras, men det här replikskiftet handlar inte om avräkningar i enlighet med Dacreglerna utan det handlar om att man i den budget som Kristdemokraterna presenterade för riksdagen och drev igenom med Alliansen och Sverigedemokraterna skar ytterligare 500 miljoner från biståndet. Därför tycker jag också att Kristdemokraterna bör svara på var man tycker att det svenska engagemanget i världen ska minska. Hur ska vi spara de 500 miljoner som ni genom ert budgetbeslut har ålagt oss att spara?

Anf. 148 GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik:

Herr talman! Jag är glad över att Gustav Fridolin säger det han säger beträffande avräkningar. Så lät det nämligen inte när Miljöpartiet var i oppositionsställning. Det är ett bra besked.

Gustav Fridolin tycker nu att det är besvärligt att ha hamnat i regeringsställning. Riksdagen har fattat beslut om budgeten. Det är regeringen som styr landet, och det är regeringen som fattar de konkreta besluten. Om det är alltför besvärligt kan det lösas på olika sätt, men jag tror att man får finna sig i att i regeringsställning ta ansvar för de beslut som riksdagsmajoriteten kommer fram till.

Partiledardebatten var härmed avslutad.

§ 2 Anmälan om ersättare för gruppleddare för partigrupp

Förste vice talmannen meddelade att Folkpartiets partigrupp anmält *Tina Acketoft* som ersättare för gruppleddare för partigrupp.

Följande dokument hänvisades till utskott:

Proposition
2014/15:48 till skatteutskottet

Statliga företag

§ 4 Statliga företag

Näringsutskottets betänkande 2014/15:NU4
Statliga företag (skr. 2013/14:140)
föredrogs.

Anf. 149 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSON (M):

Herr talman! Betänkandet om statliga företag behandlar regeringens skrivelse 140 för år 2014, en motion som väckts med anledning av skrivelsen samt 18 motionsyrkanden från den allmänna motionstiden.

Herr talman! Statens uppgift bör vara att ange de ramar och regler som ska gälla för näringslivet och företagen, inte att äga och driva företag. Det innebär som princip att staten inte ska äga bolag som verkar på kommersiella marknader med fungerande konkurrens, om företaget inte har ett särskilt beslutat samhällsuppdrag som är svårt att utföra med ett annat ägande. Detta är en grundläggande tanke att alltid bära med sig och att arbeta med. Det gäller att löpande utvärdera och pröva skälen till ett fortsatt statligt ägande som en naturlig del av att vara en värdeskapande och aktiv ägare.

Tiderna förändras och samhället förändras. Inte minst åren med finanskris, lågkonjunktur och synen på energislag och möjligheten att verka i andra länder visar på de risker som är baksidan av myntet med statligt ägande av bolag. Därför kan den bästa vården vara just att vid rätt tidpunkt inte alls äga företag utan att släppa hela eller delar av dem fria. Det finns med andra ord flera goda skäl till att staten vid en viss tidpunkt bör minska eller avveckla sitt ägande när en försäljning leder till en bättre fungerande marknad, när konkurrensen blir sundare eller när företagandet når en punkt där nyttan försvinner eller sätts åt sidan och till och med kan bli till en black om foten om den inte vänder eller om den upphör. Vidare kan det vara fråga om att samhällsservicen blir mer effektiv och att statens roll blir mer renodlad, att företagen får bättre utvecklingsmöjligheter och att en marknad har kommit på plats.

Med detta sagt är staten en stor företagsägare, och den kommer att så vara under lång tid. Det ställer i sin tur höga krav på tydliga principer. Bolagen ska drivas långsiktigt och ansvarsfullt, och det övergripande målet är värdeskapande. Där bolagen verkar på en konkurrensutsatt marknad ska de arbeta enligt marknadsmässiga krav för att säkerställa en effektiv konkurrens, vara lönsamma och ges förutsättningar att med sin förmåga utvecklas. I det sammanhanget är det oerhört viktigt att statens roll som lagstiftare och ägare hålls isär och sköts på ett professionellt sätt.

Herr talman! Med alliansregeringen har förvaltningen av de statliga företagen utvecklats. I regeringens skrivelse 2013/14:140 med 2014 års redogörelse för företag med statligt ägande får vi följa med på en resa

under året för de statliga företagen. Här behandlas frågor som hållbara affärer där bolagen presenterar sitt arbete med att skapa långsiktigt goda värden för affärsverksamheten. Vi får ta del av hur det går till att rekrytera för att säkra såväl nuvarande kompetensförsörjning som framtida. Händelser i korthet berättar för oss i ögonblicksbilder vad som har skett i olika statliga bolag.

I skrivelsen får vi också ta del av ramverket för bolag med statligt ägande i fråga om förvaltningsorganisation och ansvarsfördelning. Vi ser tydligt i jämförelsen att bolagsstyrningen har flyttat fram sina positioner.

År 2007 var Sverige som första land i världen med om att införa GRI-rapportering, Global Reporting Initiative. Det är en internationell standard för hållbarhetsrapportering utifrån utmaningar om hur man agerar för att leva upp till riktlinjerna i ägarpolicy.

År 2012 togs nya steg för att säkerställa hållbarhet som en viktig angelägenhet. Regeringen lyfte då in frågan i bolagsstyrningen genom att ge styrelserna uppdraget att utarbeta strategiska hållbarhetsmål knutna till verksamheten samt strategier för att nå målen som också kopplas till relevanta affärsverksamheter. Genom att tydliggöra sitt engagemang inom centrala hållbarhetsfrågor visar bolagen att de är moderna organisationer.

I presentationen redovisas också etik-, jämställdhets- och miljöpolicy samt miljöledningssystem.

Statens bolagsstyrelser är kompetenta, inte minst därför att vi rekryterar brett och därför har nått en könsmässig jämställdhet, 50 procent kvinnliga styrelseledamöter, som ingen annan kapitalägare i Sverige har lyckats åstadkomma. Det finns redovisningar av könsfördelning för bolagens anställda, ledningsgrupp och styrelse, vilket är transparent och jämförbart.

Herr talman! Det finns en bred mångfald av statliga bolag, men min resterande talartid vill jag ägna åt att kommentera den höst vi har gått igenom och de olika besked som regeringen har gett om Vattenfall. Under loppet av ett par månader kunde vi i tidningarna läsa till exempel följande.

Den 1 oktober 2014 var Socialdemokraterna och Miljöpartiet överens om energipolitiken. Flera reaktorer kommer att stängas under mandatperioden, sa Åsa Romson. Löfven och Damberg instämde inte riktigt i den analysen. Löfven menade att man går in i en analysfas.

Den 16 oktober 2014 säger Damberg att han själv ska leda en grupp med Åsa Romson, Per Bolund och Ibrahim Baylan om ägardirektiv till Vattenfall.

Den 25 november 2014 kan vi läsa att det inte längre är självklart att Vattenfall får nya ägardirektiv. I stället är det viktigt att Vattenfall är ledande i hållbar utveckling, enligt Damberg. Det sker antingen genom aktivt ägarskap eller med hjälp av tydliga regler hos bolaget. Det gäller att bolaget självt går i rätt riktning.

Den 26 november 2014 står det i rubriken i Dagens Industri att Socialdemokraterna kör över Miljöpartiet om Vattenfall. Där framgår att Damberg efter sex veckor tar tillbaka löftet om att en grupp ska tillsättas. Damberg undrar om man vill dra in Vattenfall i ägardirektivsfrågan. Ja, frågan är vad som gäller.

Herr talman! Dessa olika besked i medierna under oktober och november är onekligen bekymmersamma. Bilden ger intryck av villrådighet och oenighet, vilket blir rörigt. Röriga och luddiga svar har givits, men statsrådet Damberg menar att regeringen ska inhämta riksdagens godkännande innan väsentliga förändringar i verksamhetsinriktningen vidtas för statligt helägda bolag.

Signalerna från regeringen skapar ett svårnavigerat landskap för bolaget Vattenfall, med påföljd att bolaget blir detaljstyrt i frågor som inte ska beslutas av regering och riksdag.

Det blir med andra ord en detaljstyrning som påverkar de långsiktiga spelreglerna för bolaget, det blir kortsiktigt ryckigt och märkliga turer när regeringens representanter ger sig in i bolagets löpande verksamhet med olika budskap om vart bolaget egentligen ska, och vi får läsa om det i medierna.

Den pågående analysen av förutsättningarna för byggande av ny kärnkraft menar vi är en viktig analys för att komma fram till inte bara om man ska utan även om man inte ska bygga nytt.

Dessutom har Vattenfall valt att titta på förutsättningarna för att bygga ny kärnkraft, också för att utvärdera om det är värt att göra det över huvud taget. Vi tycker att det är upp till bolagets ledning att göra den bedömningen. Det är inget som riksdag och regering ska syssla med. Vi tycker att det är olyckligt att man har gjort det från regeringens sida, oavsett om man tycker att det är bra eller dåligt med kärnkraft.

Vi tycker att de statliga bolagen ska skötas som bolag, och då är det styrelsen som ska fatta beslut utan politiska pekpinar.

Herr talman! Med detta yrkar jag bifall till allianspartiernas reservation.

I detta anförande instämde Hans Rothenberg, Cecilie Tenfjord-Toftby och Jörgen Warborn (alla M) samt Anders Ahlgren och Helena Lindahl (båda C).

Anf. 150 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till reservationerna 2, 3, 6 och 7.

Vi debatterar alltså i dag 2014 års redogörelse för företag med statligt ägande. I redogörelsen för förvaltningen av statens företagsägande beskrivs utvecklingen under 2013 till och med den 1 maj 2014. I verksamhetsberättelsen redogör regeringen för statens ägarpolicy och hur förvaltningen och företagen har utvecklats under året.

Enligt skrivelsen är värdeskapande ett övergripande mål för förvaltningen av företag med statligt ägande. Det står att detta innebär att företagen ska ha förutsättningar och möjligheter att utvecklas och fortsätta konkurrera på sina marknader.

Det är målsättningar som vi sverigedemokrater naturligtvis står bakom.

Det är enligt skrivelsen inte självklart att staten ska äga dessa företag, men så länge staten är ägare anger regeringen att det är viktigt att staten fortsätter att vara aktiv, agerar på ett professionellt sätt och är tydlig i sin ägarroll.

Vi kan naturligtvis bara instämma. Vi sverigedemokrater ser inte utförsäljningar av statens egendom som ett ideologiskt självändamål, men heller inte ett fortsatt statligt ägande på samma grunder.

Statligt ägande ska ha en tydlig samhällsnytta, påverka samhällsutvecklingen positivt inom den sektor företaget verkar i samt ha tydliga målsättningar och direktiv från ägarna.

Statligt engagemang i för Sverige centrala, viktiga sektorer anser vi stärker Sverige som nation, och i många fall är det absolut nödvändigt för att bibehålla och utveckla ett konkurrenskraftigt näringsliv och viktiga samhällsfunktioner i hela landet.

I vissa fall förvaltar statliga bolag delar av våra gemensamma naturresurser, där det statliga ägandet garanterar att dessa kommer Sveriges medborgare till del. Statligt innehav ska under vissa omständigheter kunna reduceras där man inte kan motivera att just statligt ägande är till nytta för medborgarna.

Herr talman! Sverigedemokraterna anser att Vattenfalls strategi gällande förnybar energi bör ses över och anpassas efter rådande förhållanden på den svenska och den europeiska energimarknaden. Vi vill ha rimlig lönsamhet genom sund ekonomisk konkurrens mellan energislagen utan subventioner som snedvrider marknaden.

I regeringens budgetproposition för 2015 kunde vi läsa följande:

”Regeringen avser ta ett helhetsgrepp om det statliga bolaget Vattenfall och av styrningen av bolaget i syfte att göra det ledande i omställningen av energisystemet mot en högre andel förnybar energi. Vattenfalls planer på att förbereda för byggandet av ny kärnkraft avbryts.”

Jag upprepar den sista meningen: ”Vattenfalls planer på att förbereda för byggandet av ny kärnkraft avbryts.”

Från Sverigedemokraternas sida anser vi detta vara fullständigt förödande för svensk basindustri. Man kan dra paralleller till det så kallade tankeförbudet, som infördes av en tidigare socialdemokratisk regering 1987.

Herr talman! Lyckligtvis gäller nu inte just den här budgetpropositionen för 2015. Det återstår att se om Alliansens företrädare i kommande budgetar kommer att ställa sig bakom detta tankeförbud.

Vattenfall och den svenska energiförsörjningen kommer min kollega Mattias Bäckström Johansson att ta upp mer om i sitt anförande.

Herr talman! Sverige måste driva en mer aktiv gruvpolitik. Vi menar att det finns ett ömsesidigt intresse mellan staten och gruvnäringen. En aktiv gruvpolitik kan innefatta såväl en reformering av mineralersättningen som ett system där staten återfår ett slags brytningsvitsord, som tidigare har funnits.

Mineraler är en ändlig resurs. Dagens regelverk medger att ibland mycket svaga ägare, ibland rena lycksökare men även multinationella bolag på ett otillbörligt sätt och till oerhört låga statliga ersättningsnivåer tillåts prospektera, starta och driva gruvor i Sverige.

Mineraler är en ändlig resurs, och vi anser att de inte minst av den anledningen har en särställning. Samhällsnyttan och mervärdet för medborgarna måste vara tydliga.

En del i en mer aktiv gruvpolitik är enligt vår mening att det statligt ägda LKAB får ändrade ägardirektiv. Därför anser vi att riksdagen bör tillkännage för regeringen att LKAB:s ägardirektiv ska reformeras med ett tydligare fokus på prospektering.

Herr talman! Den svenska försvarsindustrin berör ca 30 000 jobb direkt, och en stor andel av dessa är civilingenjörer. Indirekt sysselsätter försvarsindustrin ca 100 000 människor i vårt land, detta trots att Sverige har en strikt lagstiftning och en god kontroll i fråga om export av försvarsmateriel. Så är det i de flesta fall, men det finns som alla vet övertramp även där. De ska naturligtvis beivras i de fall de uppstår.

Sveriges starka försvarsmaterielindustri är en stor fördel för vår egen försvarsmaterieförsörjning, inte minst nu när vi med kraft måste återta vår sedan länge havererade försvarsförmåga.

När investeringar görs i svenskproducerade materiellprojekt kan nettokostnaden bli låg, och vinst kan till och med uppnås i samhällsekonomi på grund av export, men också genom att teknikutvecklingen ofta kommer civil användning och produktion till del.

Vid export av försvarsmateriel är ett fungerande exportkreditsystem av stor vikt. Detta är fallet inte minst när det gäller de mindre företagen. Därför anser vi att det statligt ägda AB Svensk Exportkredit bör få möjlighet att agera ännu mer offensivt för att främja den svenska försvarsmaterielexporten.

I detta anförande instämde Mattias Bäckström Johansson (SD).

Anf. 151 HELENA LINDAHL (C):

Herr talman! Den svenska staten är en av de största bolagsägarna i Sverige och har 49 bolag, hel- eller delägda. De har tillsammans ungefär 170 000 anställda och omsatte 2013 drygt 400 miljarder kronor. Majoriteten av de statliga bolagen verkar på konkurrensutsatta marknader inom en mängd olika områden.

Herr talman! Både Centerpartiet och de övriga allianspartierna anser att statens uppgift normalt sett bör vara att ange ramar och regler för näringslivet och företagen, inte att äga och driva företag. Det finns nämligen en inbyggd problematik med statligt ägande i grunden, och det är att staten har två roller, det vill säga sitter på två stolar samtidigt, både som lagstiftare och som bolagsägare.

Eftersom staten i dag är en stor bolagsägare och kommer att fortsätta att vara det under överskådlig tid är det viktigt att bolagen drivs på ett långsiktigt, professionellt, värdeskapande och hållbart sätt. Flera av bolagen har också viktiga samhällsuppdrag, där fokus inte bara ligger på ekonomi utan även handlar om andra vinster för samhället. Men det är också viktigt att påpeka att när statliga bolag verkar på en konkurrensutsatt marknad ska de verka på marknadsmässiga villkor för att säkerställa en effektiv konkurrens.

Detta är ibland en utmaning även inom kommunala bolag. Jag var tidigare lokalpolitiker i Skellefteå. Det kommunala bussbolaget där anmälades för några år sedan till Konkurrensverket för att det hade konkurrerat ut mindre, privata bussbolag med anbud som var så låga att ingen annan kunde matcha dem. Då det kommunala bussbolaget inte kan gå i konkurs och då det finansieras med skattebetalarnas pengar har det möjlighet att hålla nere priserna. Det är ett exempel på osund konkurrens som inte är på marknadsmässiga villkor.

Herr talman! Jag vill gärna beröra hållbarhetsarbetet inom de statliga bolagen. Det är något som den tidigare regeringen med Maud Olofsson i spetsen införde 2007. Som första land i världen införde vi nya riktlinjer för statliga företag med ökade krav på hållbarhet, mångfald, jämställdhet, mänskliga rättigheter och etik. Det är självklart att de statligt ägda företagen ska vara föredömen och ligga i framkant inom dessa områden.

Många av företagen har, som jag nämnde tidigare, även betydelsefulla samhällsuppdrag. Förutom att de bidrar med arbetstillfällen i hela landet kan de vara med i skapandet av ett attraktivare samhälle. Jag skulle vilja ta upp LKAB som exempel.

LKAB har bildat en stiftelse och avsatt 75 miljoner kronor under tio år. Pengarna ska gå till stipendier till LKAB-anställda och till förstärkt samarbete med Luleå tekniska universitet men även med friskolor, kommunala förskolor, grundskolor och gymnasieskolor i både Kiruna och Gällivare.

Herr talman! När det gäller Vattenfalls utländska del har vi i Centerpartiet och även Alliansen sagt att vi kan tänka oss att sälja den när lämpligt tillfälle ges. Centerpartiet vill också satsa pengarna på grön teknik och energi. Men vi vill vara tydliga med att en sådan försäljning inte innefattar Vattenfalls svenska del eller vattenkraften.

Herr talman! Under valet var Miljöpartiets språkrör väldigt tydliga med att man skulle avbryta Vattenfalls expansion av brunkolskraft. Man manifesterade det i debatt efter debatt – ni kommer säkert ihåg kolbiten som var med i en hel del debattprogram.

Min fråga är: Är ni i regeringspartierna överens om detta? Vattenfall har fem gruvor i östtyska Lausitz, och för att säkerställa driften fram till 2050 ska nya dagbrott tas i drift eller befintliga byggas ut. Betyder det att miljöminister Åsa Romson och näringsminister Mikael Damberg tillsammans med regeringen nu kommer att trycka på startknappen?

Herr talman! Vidare vill jag säga att Centerpartiet till skillnad från Sverigedemokraterna tycker att det är positivt att Vattenfall betalar lite extra för den överskottsdel som produceras av mikroproducenter. Vattenfall vill stötta utvecklingen av den småskaliga och förnybara elproduktionen, och den ökade ersättningen är ett sätt att få mindre kunder att investera i solceller.

Slutligen vill jag fälla några kommentarer om den statliga banken SBAB. Jag tycker faktiskt att det är upprörande att SBAB nu vill inrikta sin kreditgivning på storstadsregioner och på större tillväxt- och högskoleorter. Företagskunder på landsbygden och i mindre orter har fått ett kundbrev där de uppmanas att söka sig till en annan bank. De som väljer att stanna kvar i banken får helt enkelt nöja sig med sämre service och höjda kostnader. Den statliga banken SBAB vill alltså fokusera på företagskunder i södra Sverige. Kunder norr om Dalälven är ointressanta.

Är det inte meningen att staten ska se till att det finns god offentlig service och goda lånevillkor i hela landet?

Regeringspartierna har tillsammans med Vänsterpartiet på kort tid presenterat eller medgivit förslag som ytterligare slår undan benen för Landsbygdssverige. Jag kan nämna kilometerskatt, nedläggningen som aviseras av 100 av Arbetsförmedlingens lokalkontor, nedläggningen av Bromma flygplats som innebär en utarmning av regionalflyget samt att SBAB nu vill fokusera enbart på storstäder i södra delen av landet. Det tycker jag är väldigt tråkigt.

Regeringen säger att hela Sverige ska leva, men för mig är det uppenbart att man är på väg att köra i diket när det gäller den här frågan.
(Applåder)

I detta anförande instämde Anders Ahlgren (C) och Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M).

Anf. 152 BIRGER LAHTI (V):

Herr talman! Det är lite svårt att ligga efter partiledardebatten och hålla sig till ämnet. Det har varit intressant.

Vänsterpartiet har i huvudsak en positiv syn på statliga företag och deras styrning i det här landet. Men staten kan via sina bolag påverka situationen på arbetsmarknaden och servicen till samhället. Långsiktighet i ägandet är av yttersta vikt för att staten ska kunna göra det bästa för medborgarna i fråga om att äga och styra sina bolag.

Titta till exempel på Sveaskog, det statliga företag som ska förvalta och sköta om svenska folkets skogar. Jag har jobbat i de skogarna i 30 år, med olika plattformar som ägarna haft för förvaltandet och skötseln. I början av min karriär jobbade jag i ett statligt verk där jag hade ett par hundra procent mer av kolleger som jobbade i produktionen. Något tal om stora avkastningar var det verkligen inte. Däremot fick kommunerna och staten intäkter via löntagarna, och gällande intäkter till kommunerna var det stor skillnad jämfört med dagens mekaniserade värld. Maskinerna betalar ju inte någon skatt.

Successivt har man effektiviserat skogsbruket och bolagiserat ägandet. Givetvis vill jag inte tillbaka till Domänverkets tid, men några saker kan ge en liten överblick av hur staten kan jobba med bättre förvaltande av våra gemensamma skogar.

Varför har vi till exempel kvar skogar hos Statens fastighetsverk och Fortifikationsverket? Det skulle givetvis ge flera vinster av olika karaktär att samordna de 360 000 hektar som dessa verk förvaltar. Även de borde skötas av vårt gemensamma skogsbolag Sveaskog.

Det blir många gånger lite galet när ett avkastningskrav ska uppfyllas under en konjunkturcykel där priser på råvaror sjunker. Enda vägen att gå för att tillgodose ägarens krav är då att avverka mer av den egna skogen.

Det finns massor av exempel på att en verksamhet som har till uppgift att långsiktigt sköta skogen på bästa sätt inte alltid kan mätas i utdelning på årsbasis, som bestäms utifrån kapital som är bundet i form av skog och som innefattar många olika värden för samhället och dess befolkning.

Vi skulle gärna se att all statlig skog samlades i ett enda bolag, där fokus skulle vara på hållbart brukande av skogens resurser och avkastning inte skulle ses som det främsta målet.

Låt oss därutöver titta på försäljningar som Sveaskog gör enligt ett riksdagsbeslut som togs i samband med förvärvet av Assi Domäns skogar. I beslutet står följande:

”Bolaget bör ha som inriktning att genom försäljning av mark till enskilda underlätta utkomstmöjligheterna och lokal utveckling i skogs- och landsbygd. I försäljningsaktiviteterna skall glesbygden prioriteras. På sikt kan den försålda arealen uppgå till 5–10 % av den totala arealen i det nybildade bolaget.”

Hur sköter bolaget detta åtagande? Jo, man säljer till vem som helst som har pengar. Något fokus på att ge glesbygdens mer möjligheter existerar inte i dag. Givetvis finns det även bra köpare, men ursprungstanken följer man inte.

Därför tycker vi att ägaren ska titta på hur vi ska jobba med ägardirektivet, till exempel i det ovannämnda bolaget.

Sedan till ett annat bolag, SJ AB. Samhällsservicen kan förbättras genom att man är en aktiv ägare till SJ AB. I det här fallet skulle regeringen ha ett gyllene tillfälle att visa sin handlingskraft för medborgarna genom att släppa på avkastningskravet, vilket i sin tur skulle innebära att SJ kunde erbjuda säkrare och billigare kollektivtrafik. Detta skulle verkligen gynna samhället i slutändan.

Givetvis ska sådana funktioner som järnvägstrafiken vara självklara saker som resenärerna kan lita på. Biljettpiserna ska vara konkurrenskraftiga jämfört med till exempel flyget eller genom att kostnaden för resan blir mindre än när man tar den egna bilen – annars väljer man inte detta miljövänliga transportsätt.

Avkastningskravet missgynnar även den regionala utvecklingen, eftersom SJ tvingas prioritera bort lågtrafikerade sträckor och resenärernas behov prioriteras ned.

Man blir inte mer uppmuntrad när man läser i senaste numret av tidningen Land om den helstatliga banken SBAB, som nämndes nyss, och att de uppmuntrar sina kunder att byta bank. Ulla Andersson från Vänsterpartiet har ställt en fråga till närings- och innovationsministern om vad han tänker göra åt saken när samhällsservicen inte fungerar inom banksektorn och där ägaren skulle kunna agera.

Svaret har blivit att banken inte har något samhällsansvar. Det är korrekt. Men att man ändå skulle kunna titta på om ägaren kunde agera på något annat sätt korsar tydligen inte ministrernas tankar. Det är ytterligare ett exempel på när ägaren inte är intresserad av att titta på möjligheterna att använda ägandet till samhällets och medborgarnas bästa.

Jag kan inte låta bli att dra paralleller med den hårda smäll som min kommun drabbades av i Northlandskonkursen. Jag tycker faktiskt att möjligheter fanns och finns, om ägaren vill agera som en aktiv och ansvarsfull ägare till i detta fall LKAB, som har sett prisbilden för mineraler gå upp och ned i sin bransch.

Det går inte att låta bli att förvånas över hur ivrig man är på att sälja ut statliga företag och statligt ägande. Man konstaterar till och med att beredskap finns för försäljning om det skulle behövas.

Herr talman! Med detta sagt yrkar jag bifall till reservation 5 om ekonomiska mål för SJ AB under beslutspunkt 6.

Anf. 153 SAID ABDU (FP):

Herr talman! Folkpartiet är Sveriges socialliberala parti. Vi strävar efter ett samhälle där starka individer får chansen att växa, starta företag och bidra till ett utvecklat socialt skydds nät för oss alla. Vi tror på människan och på marknadsekonomin. Vi ser samtidigt värdet i en stark offentlig sektor. Men i vårt perspektiv kan det aldrig vara statens uppgift att äga eller driva företag.

Företag ska ägas och drivas av människor som vågar ta risker och förverkliga sina drömmar. Staten ska finnas där som ett skydds nät om entreprenörens drömmar inte skulle slå in. Samhället ska hjälpa upp den som har snubblat på sin resa. Staten ska inte lägga krokben för företagen och samtidigt använda sina omfattande resurser för att driva företag och konkurrera med näringslivet.

Statens uppdrag är att lägga grunden för ett gott styrelseskick och upprätthålla ramverket för företagandet. Det offentliga, med sin ofantliga makt, ska inte skapa skev konkurrens genom att gynna vissa företag framför andra på marknaden.

De statligt ägda företagen är en anomali. Folkpartiet anser att staten inte annat än i undantagsfall ska driva företag. Det klarar vi företagare bäst själva.

Herr talman! Vi företagare drog en lättnadens suck när löntagarfonderna hamnade på historiens skräphög. Men lika lite som pampar och ombudsmän kan förvalta och utveckla ett företag kan tjänstemännen på Finansdepartementet göra det. Under Alliansregeringen tog vi principiellt viktiga beslut om att avyttra ett flertal statliga bolag. Intäkterna användes sedan för att minska statskulden. Folkpartiet anser att ett ansvarsfullt avvecklande av de statliga bolagen efter denna modell är att föredra.

Vi är dock medvetna om att ett avvecklande av det statliga ägandet är ett stort steg att ta. Det är inget som kan forceras fram utan måste ske varsamt. De företag som staten väl förvaltar ska dock känna att de verkar under en ansvarsfull bolagsstyrning, som kännetecknas av förutsägbarhet och tydliga ägardirektiv. Som företagare vet jag att det är få saker som är så negativa som osäkerhet.

Under Alliansens tid i regeringsställning vannlade vi oss om att ta fram tydliga ägardirektiv och ansvarsfulla skrivningar i de statliga företagens bolagsordningar. Genom det hållbara ägandet lyckades vi dessutom skapa förutsättningar för ökad jämställdhet i de statliga bolagen utan att behöva kvotera.

Mot Alliansens långsiktiga, förutsägbara plan för ägandet av de statliga företagen står en regering som lämnar ägardirektiv via medierna som spretar åt endera hållet. Se bara på Miljöpartiets och vice statsministerns utspel om att avveckla två kärnkraftsreaktorer, med Vattenfall som tydlig adressat. Är det långsiktiga spelregler? Nej. Är det ryckigt och kortsiktigt? Ja.

Detta har enorm inverkan på de enskilda företagen men även deras underleverantörer. De är småföretagare och medarbetare på de olika arbetsplatserna, som arbetar med alltifrån små entreprenader till elservice vid kärnkraftverken.

Jag skulle vilja fråga Socialdemokraterna om detta ska ses som en ägarinstruktion till Vattenfall eller bara är en av Miljöpartiets testballonger.

Herr talman! Minoritetsregeringen talar om samarbete dagarna i ända, men deras ord ekar tomt. Låt mig ta ett exempel. Hur kan regeringsföreträdare tvärsäkert hota att stänga reaktorer innan vi ens har haft vårt första möte om en energiöverenskommelse, planerad till februari?

Men nu är vi inte här för att tala om energipolitik. Min poäng är att minoritetsregeringen är spretig och otydlig i sin politik, vilket påverkar de statliga bolagens men även småföretagens förutsättningar. Näringslivet måste förhålla sig till det regeringen gör och inte till vad den säger.

Herr talman! Som företagare kan jag inte se att detta förhållningsätt är förenligt med en ansvarsfull företagsförvaltning, i synnerhet inte när

det handlar om bolag som vi äger tillsammans, alla 9,6 miljoner svenskar, boende i vårt avlånga land.

Det är ju så det är. Nu tänker jag använda en liknelse utifrån mitt eget företagande. Riksdagen är i realiteten en bolagsstämma för de statliga bolagen. Vi är och representerar ägarna. Minoritetsregeringen är vår styrelse, en svag styrelse, som hos olika ägarrepresentanter söker stöd för en önskad färdriktning. Stämman sätter genom bolagsordningen ramar för styrelsens arbete. På samma sätt förordar vi att regeringen ska inhämta riksdagens godkännande innan väsentliga förändringar görs i de statliga bolagens verksamhetsinriktningar, vilket även min kollega var inne på.

Men, herr talman, det är varken ägarnas, stämmans eller styrelsens uppgift att detaljstyra ett bolags verksamhet och besluta om enskilda projekt eller bolagets löpande verksamhet. För detta delegerar man ansvar, i mitt företag till en vd. På samma sätt måste regeringen delegera ansvaret för den löpande förvaltningen till de statliga företagens respektive företagsledning.

Till sist vill jag uttrycka ett välkomnande av Riksrevisionens utredning av hur staten agerar som ägare utifrån riskhantering och ifall regeringen ger riksdagen relevant information om väsentliga risker som finns inom de statliga bolagen, särskilt då min uppfattning är att politiska beslut aldrig kan ersätta den värdeskapande kraften i enskilda individers företagsamhet.

Herr talman! Jag yrkar bifall till allianspartiernas reservation.
(Applåder)

I detta anförande instämde Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M).

Anf. 154 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! Från början hörde jag att du, Said Abdu, sa att staten inte under några omständigheter – jag tolkade det i alla fall så – skulle äga bolag. Sedan nyanserade du detta uttalande lite senare under anförandet, och det tackar jag för.

Det finns människor, till exempel jag, som bor i glesbygd och som får viktig samhällsservice därför att det finns statliga bolag som är beredda att ge den, medan privata bolag inte ser någon kommersiell bärighet i den typen av verksamhet. Det tackar åtminstone jag för, och jag tror att många andra landsbygdsbor också gör det.

Jag håller med om Centerns kritik av SBAB tidigare. Även om det i detta fall kanske gällde ett fåtal bolag – jag tror att det var ett hundratal – är trenden tydlig. Det gäller inte bara SBAB. I min hemkommun Ånge kan man inte ens få ett banklån för att köpa ett hus utanför tätorten i dag. Även företag har svårt att få krediter. Det är naturligtvis någonting som vi måste se över.

Min fråga till Said Abdu gäller Vattenfall. Vi har en samsyn när det gäller Vattenfall och kärnkraften. Jag skulle vilja påstå att Sverigedemokraterna är det mest kärnkraftsvänliga partiet i Sveriges riksdag – mer kärnkraftsvänligt än Folkpartiet.

Jag läste tidigare det som står i regeringens budgetproposition. Där står det att Vattenfalls planer på att förbereda för byggande av ny kärnkraft avbryts.

Jag tänkte ställa frågan om Folkpartiets riksdagsgrupp i kommande vöteringar och omröstningar om både vårpropositioner och höstpropositioner alltid kommer att ge carte blanche till regeringen för att avbryta utvecklingen av ny kärnkraft i Sverige.

Anf. 155 SAID ABDU (FP) replik:

Herr talman! Jag tackar Sven-Olof Sällström för det. Det är helt riktigt. Jag försökte förtydliga det. Det är så att säga en anomali att staten äger bolag.

Beslutet att avbryta planeringen av och utredningen om förutsättningar för utbyggnad av kärnkraft har fattats inom bolaget Vattenfall. Vi har inte tänkt att detaljstyra Vattenfall. Men vår bestämda uppfattning är att detta var djupt bekymmersamt. Även jag har kommenterat detta i SVT. Det är mitt korta svar.

Sedan har vi en vidare syn på frågan om Vattenfalls expansion på kontinenten, men det kanske inte hör hit.

Anf. 156 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! Nu har i och för sig Vattenfall uttalat sig. Det gör man naturligtvis med utgångspunkt i de signaler som man får från ägaren, i detta fall staten som företräds av regeringen. Men det står ändå i budgetpropositionen att Vattenfalls planer på att förbereda för byggande av ny kärnkraft avbryts.

Min fråga var helt enkelt om Folkpartiet avser att avstå från sin möjlighet att stoppa detta tankeförbud som infördes av en tidigare socialdemokratisk regering för drygt 25 år sedan, eller om man avser att gå på linjen att ge carte blanche till regeringen när det gäller att lägga ned arbetet med utveckling och förnyelse av svensk kärnkraft. Vi ser kärnkraften som absolut nödvändig för den svenska basindustrin.

Anf. 157 SAID ABDU (FP) replik:

Herr talman! Vi är djupt bekymrade över det beslut som man har tagit om att avbryta utredningen om det finns förutsättningar för att bygga ut kärnkraften. Med det sagt kommer vi definitivt inte att lämna carte blanche till regeringen. Men jag får återkomma efter att ha talat med min riksdagsgrupp och mina allianskolleger.

Anf. 158 PENILLA GUNTHER (KD):

Herr talman! Man kan säga att det inte är någon brist på bredden i den svenska statens innehav av bolag. Eller också är det just för stor bredd av verksamheter.

Jag roade mig med att gå igenom den lista som vi fick i betänkandet och tittade lite grann på vad alla dessa statliga bolag gör. De mest kända, som jag tror att allmänheten känner till, är LKAB, Vattenfall, SJ och inte minst Postnord.

Men vad gör till exempel Specialfastigheter Sverige AB? Vet ni som är i kammaren i dag det? Jag tycker att det är spännande att vi har ett verksamhetsområde som handlar om fastighetsförvaltning på uppdrag. Vi har Infranord AB som jobbar med anläggningsarbete. Vi har också utveckling och tillverkning av extemporeläkemedel. Man kan fundera på

om det verkligen är statens uppgift att göra alla dessa saker. Jag kanske också ska förklara vad denna typ av läkemedel är. Det är läkemedel som skraddarsys för patienter med väldigt speciella behov.

Vi har också ett företag som jobbar med lantmäteritjänster i utlandet. Det tycker jag är spännande. Man kan undra om det tillhör en biståndsverksamhet eller om det är någonting annat. Swedesurvey heter bolaget i alla fall.

Det finns även ett ryskt bolag, som jag inte ska ge mig på att uttala, som ägs delvis av staten tillsammans med staden Sankt Petersburg och ett holdingbolag.

Om man tittar på listan med alla dessa bolag ställer i alla fall jag mig frågan: Är detta verkligen verksamhet som staten ska hålla på med?

Statens uppgift är normalt inte att äga och driva företag. Men om själva formen för att äga och driva någonting i statens ägo är just företag är det klart att det är just för medborgarnas bästa man ska se i vilken form verksamheten ska bedrivas.

Det sägs mycket tydligt att bolag med statligt ägande ska integrera hållbarhetsfrågor, till exempel i affärsstrategin, och ska präglas av öppenhet och föredömlighet. Bolagen ska vara föregångare i hållbart företagande genom ett långsiktigt och ansvarsfullt ställningstagande till mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, miljö, antikorruption, affärsetik, jämställdhet och mångfald. Det kan naturligtvis ingen av oss vara emot. Det låter jättebra. Det är precis så det ska vara när det är offentligt ägda verksamheter.

Regeringskansliet belyser nu i sitt arbete det långsiktiga värdeskapandet i bolagen. Det får inte vara bara ett ekonomiskt perspektiv, utan det kan finnas andra viktiga perspektiv i verksamheten just för medborgarnas skull.

I betänkandet nämns Svensk Bilprovning och Postnord som exempel på företag där bolagens utmaningar och strategiska arbete inom relevanta hållbarhetsområden har analyserats.

Bilprovningen har utvecklats genom att nya företag har bildats utanför det offentliga ansvaret. Små bilprovningar har etablerats på platser där man tidigare har fått åka långa vägar till större tätorter för att Svensk Bilprovning har funnits bara där. Nu har nya, mindre företag i samma bransch kunnat öppna upp, vilket har skapat jättebra arbetstillfällen. Men det har naturligtvis också underlättat för inte minst småföretag på landsbygden. I min valkrets kan jag nämna bland andra Lilla Edet och Mellerud, där man har stora lantbruksverksamheter i området som har ganska många typer av fordon som måste besiktigas vid olika tider på året.

Om man jämför bilprovningen och posten har Postnord utvecklats på ett helt annat sätt. Där finns i stort sett ingen konkurrens. Och även om det finns konkurrens är det ofta ganska lokala aktörer som har ganska liten verksamhet, så det är ändå ingen riktig konkurrens.

En viktig fråga för alla offentligt ägda bolag på alla nivåer är just hållbarheten, inte bara för det egna bolagets verksamhet. Det måste också stämma överens med det omgivande samhällets förutsättningar.

Ibland kan det vara motiverat – det vet vi som har varit kommunpolitiker tidigare – med ett offentligt ägande om ingen privat aktör kan få tillräcklig lönsamhet men verksamheten ändå verkligen

behövs på orten, men det är i väldigt speciella fall. Sveriges Kommuner och Landsting har varit duktiga på att hålla koll på detta de senaste åren.

Varsamheten i detta är att se vilka gränser som gäller för att i det här fallet se till statens mål, att hela Sverige ska leva och att Sveriges invånare ska ha rätt till en god service var man än bor. Det ska inte gå stick i stäv med statens mål med sina olika bolag och den lönsamhet som också krävs för dem. Det är där som frågan uppstår om staten ska äga och driva vissa verksamheter eller om det är bättre att någon annan gör det.

Vi kan ha en diskussion om huruvida vi ska sälja ut, om vi använder uttrycket, statliga bolag eller inte. Men det viktigaste måste vara vad som är bäst för medborgarna. Finns det en god tanke från statens sida i att ha en verksamhet just i bolagsform, låt oss då ha det, men resten kanske någon annan ska sköta. Då kan jag som kristdemokrat tillåta mig att ifrågasätta om alla de 49 bolagens verksamheter verkligen är sådana att det inte redan finns privata aktörer på samma marknad som mycket väl skulle kunna ta över dessa bolags uppgifter i vissa fall.

Herr talman! Ett av de viktigaste instrumenten för styrning av bolag med statligt ägande är att utse väl fungerande och kompetenta styrelser. Så är det i allt företagande. Styrelser ska vara sammansatta på ett sådant sätt att de kan utföra ett ägaruppdrag utifrån affärskompetens, integritet, effektivitet och inte minst branschkunskap. Personer med olika erfarenheter, kön, bakgrund och inte minst ålder behövs för att tillgodose allt detta.

Flera av de här bolagen har, som nämnts av kolleger här tidigare, särskilt beslutade samhällsuppdrag, det vill säga att bolagen bedriver verksamheter som syftar till att generera andra effekter än ekonomisk avkastning men som i övrigt bidrar till en positiv utveckling för samhället.

Jag vill avsluta med att nämna ett sådant, nämligen LKAB. I samarbete med aktörer inom den så kallade sociala ekonomin, inte minst företagsutvecklarna Coompanion, har man medverkat till att företag uppstått runt omkring gruv- och mineralnäringarna och ger arbete genom så kallade arbetsintegrerande sociala företag. Det är en möjlighet som skulle kunna användas av så många fler.

Med andra ord: Ska hållbarhetsperspektivet genomsyra samtliga statliga bolags verksamheter måste man tänka socialt, miljömässigt och ekonomiskt. En av tre räcker inte. Alla tre delarna måste kunna utvärderas för att bolagen ska fortsätta att finnas i statens ägo och därmed ha ett berättigande.

(Applåder)

Anf. 159 BIRGER LAHTI (V) replik:

Herr talman! Jag vill tacka Penilla Gunther.

Jag blev lite bekymrad när du var inne på detta med bilprovningen och Postnord, men du slätade till det lite grann efteråt.

Det finns de som har ett samhällsuppdrag som de försöker fullfölja. Sedan delar man ut uppdragen, och som du själv sa kanske det är befogat att staten går in när privata inte kan få lönsamhet i något uppdrag. Men det som är problemet är att man går in med ett samhällsuppdrag och delar sedan ut uppdragen till dem som kan få en lönsamhet. Man kan dela ut

Posten. Det är jättelönsamt, men där ute på vischan, i periferin, är det ingen som tar på sig uppdragen. Sedan ska de tävla på samma villkor. Det blir galet. Därför säger jag att några branscher inte alls borde konkurrensutsättas.

Det är samma sak med bilprovningen. Det är ingen som står i kö för att bilda en bilprovning i Arjeplog eller Pajala, och de ska tävla på samma villkor. Det blir galet.

Ser du inte något problem i några branscher som vi ska behålla i statlig ägo? Jag tycker att vi ska behålla det som är samhällsuppdrag och sköta det gemensamt så att det blir bra för alla.

Anf. 160 PENILLA GUNTHER (KD) replik:

Herr talman! Jo, jag ser bekymmer i vissa av de här delarna. Jag tror att vi behöver ha en samhällsstruktur som är en grund för oss, oavsett hur vindarna blåser, och att alla i Sverige till exempel bör få sin post. Och det måste finnas vägar, kommunikationer, bredband och en samhällsstruktur som fungerar.

Jag kan återigen ta bilprovningen som exempel. Jag nämnde Mellerud och Lilla Edet från min egen valkrets. Det är sannerligen inga orter där det har stått företag i kö för att starta upp verksamheter av den kalibern. Att de nu får var sin bilprovning är oerhört uppskattat av folket på landsbygden. Om det ännu inte är någon som hört av sig till Arjeplog beklagar jag det, för jag tror att det hade varit väldigt bra.

Att släppa fram möjligheten för företag i olika branscher just från det statliga perspektivet tror jag är bra. Men jag delar din uppfattning, Birger, att det kan finnas verksamheter som vi inte ska släppa till någon annan utan kanske är bättre att staten behåller för att säkerställa tillgången för alla medborgare.

Anf. 161 BIRGER LAHTI (V) replik:

Herr talman! Det jag frågade var om Penilla Gunther inte ser ett problem med att man inom samma bransch har så olika förhållanden och att man måste ta ansvar för de mindre orterna där man har mindre kunder.

När det gäller apoteken öppnades det nya apotek på Södermalm i varenda knut. Det var inte något konstigt. Men servicen blev inte bättre ute på vischan. Där kan du få vänta på en medicin längre. Det fungerar så att de som hade mest kunder kunde öppna ett apotek, medan servicen bara blev sämre där ute på vischan när man släppte apoteken fria. Samma sak är det när det gäller många andra branscher.

Du tycker att så länge någon annan kan få lönsamhet ska de syssla med verksamheten under samma tak, att man ska tävla med dem. Men det är ingen som kommer och skriker efter dem som är minst lönsamma.

Det är samma sak i järnvägsbranschen. Det är ingen som vill trafikera de lågtrafikerade banorna. Problemet när man säger att marknaden ska sköta allt är att det inte funkar överallt.

Det var i alla fall bra att du såg lite grann av problemet i det hela.

Anf. 162 PENILLA GUNTHER (KD) replik:

Herr talman! Det handlar om att se på bredden av statens ägande. Efter att ha gått igenom listan med 49 företag tycker jag fortfarande att

frågan är relevant om staten ska syssla med allting som finns uppräknat där. Jag är inte säker på det. Då handlar det inte alls om att inte tillgodose landsbygdens behov, utan jag ifrågasätter om vi ska ha bolag tillsammans med Sankt Petersburg eller om vi ska syssla med lantmåteriverksamhet utomlands. Vad är det i så fall för kärnverksamhet som är viktig att ha i statliga bolag? Där måste vi gemensamt fundera över vad som är rätt och riktigt, så att vi lägger svenska skattebetalares pengar på rätt ställen.

Om vi återgår till Postnord igen tycker jag att det borde finnas ett samhällsuppdrag även i fortsättningen så att det finns en vettig postgång i det här landet, absolut. Jag som bor i centrum av en stad kan ifrågasätta att jag inte får min post förrän solen nästan har gått ned varenda dag i motsats till hur vi hade det förr om åren. Då delades post ut varje dag, vilket inte görs längre.

Det finns ständiga förbättringsområden, och det tror jag att Birger Lahti inser om han tittar på listan.

Anf. 163 PER-ARNE HÅKANSSON (S):

Herr talman! Jag yrkar bifall till förslaget i näringsutskottets betänkande NU4 om statligt företagande och avslag på reservationerna.

Statligt företagande ska vara långsiktigt och strategiskt. Ett övergripande mål för statens ägarpolicy är värdeskapandet. Staten är en av Sveriges största bolagsägare, vilket vi har talat om i dag. Bolagen representerar mycket stora värden och är en stor och betydelsefull arbetsgivare i Sverige.

Det handlar ytterst om att vi som medborgare är gemensamma ägare, och som riksdagsledamöter företräder vi ägarna i detta sammanhang.

Företagen ska få förutsättningar och möjligheter att utvecklas och vara konkurrenskraftiga på sina marknader. Så länge staten är ägare ska man vara en aktiv sådan.

Den samhälleliga styrningen av de statliga företagen behöver snarare stärkas än avmattas, för det är tydligt att staten i sin roll som en mycket betydande ägare har ett stort ansvar inte bara för de enskilda företagen utan också för samhällsutvecklingen i stort.

Staten ska vara en aktiv och engagerad företagsägare. Samtliga statliga företag ska vara ledande inom sina respektive branscher och marknader när det gäller att ta ansvar för samhällsutvecklingen ur ett ekonomiskt, socialt och miljömässigt perspektiv.

Strategiska funktioner och tillgångar med stor betydelse för samhällets utveckling är viktiga att behålla under gemensam kontroll. Ett sådant exempel är infrastruktur. Annat kan vara att säkerställa en god samhällsservice i hela landet.

Det statliga ägandet kan också i vissa fall motiveras genom att företagen erbjuder verktyg för att skynda på samhällsutvecklingen åt önskvärt håll. Ett mycket tydligt exempel är beställare av ny, oprövad teknik. På så sätt underlättas steget från idé till produkt och den viktiga första referenskunden.

Vi vill använda kraften i de statliga företagens investeringar till industriella partnerskap för att stärka Sveriges konkurrenskraft och skapa nya jobb.

Syftet med det statliga ägandet kan också vara att öka konkurrensen på lite sämre fungerande marknader. Det kan i vissa fall vara effektivare än regleringar. Sociala skäl kan också vara grund för statligt ägande.

Det kan också vara lämpligt att staten under en begränsad period går in som ägare för att stabilisera en marknad eller investera i framtidens miljöteknik när marknadsmisslyckande föreligger.

Utförsäljningar av statliga företag får inte ske av ideologiska skäl. Ekonomiska överväganden och väl underbyggda konsekvensanalyser måste ligga till grund för de beslut som fattas i sådana sammanhang.

De statliga bolagens roll som verktyg för att påverka den allmänna normbildningen i näringslivet ska heller inte underskattas. Statliga företag ska föregå med gott exempel.

Genom att äga företag helt eller delvis betonar staten det samhällsnyttiga perspektivet. Det gör vi genom att utforma ägardirektiv och tillsätta styrelserna, vilket också tagits upp här i dag. Ett av de viktigaste instrumenten för ägarstyrning är just att utse kompetenta och väl fungerande styrelser. De ska vara sammansatta så att de kan genomföra sitt uppdrag utifrån affärskompetens, integritet, effektivitet och branschkunskap.

Frågan om en jämn könsfördelning har varit uppe, och det är självklart att den kommer att prioriteras ytterligare. Det är nog viktigt att de statliga bolagen fortsätter att ligga i framkant när det gäller denna fråga och också här föregå med gott exempel.

Statens bolag finns inom en rad sektorer med olika uppdrag och förutsättningar. Det är därför naturligt att målen som sätts upp täcker en palett av frågor. Mångfald och minskad miljöpåverkan är återkommande mål för många av bolagen. Förutom rent finansiella mål betonas också frågor om hållbarhet, etikpolicyer, jämställdhetspolicyer och annat.

Det är ett tag sedan riksdagen tog beslut om vilka huvudprinciper som ska gälla för förvaltningen av statliga bolag. Enligt de uppgifter jag har var det 1996. Sedan dess har det rått enighet kring dessa förutsättningar, vilket har skapat arbetsro och tydlighet.

Dessa huvudprinciper handlar om att statligt ägda företag ska arbeta under krav på effektivitet, avkastning på det kapital företaget representerar och strukturanpassning. Uppföljningen av utveckling, effektivitet och annat som har nämnts ska ske av den som utövar förvaltning.

Herr talman! Bolag med statligt ägande ska göra många bra saker. De ska integrera hållbarhetsfrågor i sin affärsmässiga strategi. Det är viktigt att betona det gemensamma ansvar vi alla har som företrädare för medborgarna när det gäller att driva på för klimatpolitik och goda livsmiljöer.

När det gäller företagande kan det också ses som en konkurrensfördel. Att ta ansvar för klimatet och miljön är att jobba framtidsinriktat.

Bolagens verksamhet ska präglas av öppenhet och föredömlighet när det gäller mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, miljö, antikorrupktion, affärsetik, jämställdhet och mångfald. Det är många saker, och vi har en viktig uppgift i att följa upp att detta sker och att bolagen lever upp till de principer som vi vill att de ska leva upp till.

Jag yrkar åter bifall till utskottets förslag i betänkandet.

Anf. 164 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSON (M) replik:

Herr talman! Under hösten har det givits lite olika besked från socialdemokratiska och miljöpartistiska ledamöter och statsråd. När det gäller Vattenfall och energiöverenskommelsen har ni sagt att ni är överens om er energipolitik. Men när Åsa Romson säger att reaktorer ska stängas, vilket också sägs i den budget som föll, säger Socialdemokraterna att man ska analysera. Ägardirektiven ska först utredas och sedan kanske inte utredas. Jag skulle vilja veta vad som egentligen gäller i denna fråga.

Vidare har Vattenfall kommit fram till att man vill utreda kärnkraftsfrågan. Tidigare i dag har vi hört partiledare säga att kunskap aldrig kan vara farligt. Jag tycker att det är ett bra uttryck. Med tanke på långsiktighet är det bra att gå igenom vad man har, vad man får och hur det ser ut i framtiden.

Herr talman! Det är många som använder uttrycket utförsäljning. Utförsäljning är rea. Det finns ingen anledning att sälja något billigt. Det man gör är att sälja bolagen för att få in pengar att använda på bästa sätt till nya reformer.

Anf. 165 PER-ARNE HÅKANSSON (S) replik:

Herr talman! Jag uppfattade av Ann-Charlotte Hammar Johnssons anförande att vi delar uppfattningen att det handlar om långsiktighet och att vi ska ha strategiskt tänkande och agerande när det gäller de statliga företagens framtid.

Självklart kommer Vattenfall att ha en betydande del i att vara med och verka för den energipolitik som vi kommer fram till och som ska gälla långsiktigt för Sverige.

Vi ser fram emot de samtal som kommer att ske inom Energikommissionens hägn under inledningen av våren. Det är verkligen att tala om långsiktighet och strategi att diskutera hur vi kan se framåt och skapa tillväxt och utveckling i Sverige med en energipolitik för framtiden.

Anf. 166 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSON (M) replik:

Herr talman! Jag skulle vilja återkomma till det svar jag fick. Men först vill jag ställa en fråga med anledning av de luddiga svar som har givits. Statsrådet Damberg har å ena sidan sagt saker och ting om ägardirektiven, å andra sidan inte. Jag vill bara vara tydlig med att jag vill ha ett besked om att ni enligt ordning och reda tänker inhämta riksdagens erkännande om någonting annat ska ges i framtiden.

Jag vill samtidigt fråga om vi då kan räkna med att det inte stängs några reaktorer – med tanke på att samtalen ska föras och man vill komma framåt i en gemensam diskussion.

Med tanke på ägande av bolag vill jag också höra i vilka lägen man ska lämna bolag. Ska man göra det vid något tillfälle, som Socialdemokraterna ser det? Tänker man sådana tankar nu under de år som man sitter vid regeringsmakten?

Angående Vattenfalls utredning undrar jag om ni socialdemokrater tycker att det är en bra idé att vara inne och detaljstyra i frågor där ett bolag vill göra analyser med kunskap för framtiden.

Anf. 167 PER-ARNE HÅKANSSON (S) replik:

Herr talman! Återigen handlar detta om de statliga företagen, som har att jobba efter de beslut och de föresatser som vi ställer ut, Ann-Charlotte Hammar Johansson. När det gäller den energipolitiska delen av diskussionen är det en fråga av betydligt större art, kan man säga, eftersom det kommer att vara föremål för energikommissionssamtal framöver.

Vattenfalls uppdrag är tydligt. Det handlar om långsiktighet och strategiskt tänkande, och det gäller att jobba med framtidens energilösningar för att säkerställa en trygg energiförsörjning för Sverige i framtiden.

Anf. 168 HELENA LINDAHL (C) replik:

Herr talman! Jag tackar Per-Arne Håkansson; jag tycker att stora delar av hans inlägg var kloka. Men jag har några frågor, bland annat när det gäller försäljning av bolag och nödvändigheten av detta.

Det är ingen hemlighet att många banker är restriktiva med att låna ut pengar i dag, speciellt på landsbygden. Många företagare har problem med att få låna över huvud taget, och om man får låna är det till ockerräntor. Det är klart att det skapar olika förutsättningar i olika delar av landet.

Jag vill komma tillbaka till SBAB, som är en statlig bank. Jag talade också en del om det i mitt eget anförande. Jag tycker att statliga SBAB nu bara lämnar landsbygden vind för våg och fokuserar på storstäder i södra Sverige. Kunder norr om Dalälven ska inte göra sig besvär längre. Vad är detta för någonting egentligen? Är det ansvarsfullt?

Jag undrar hur Socialdemokraterna ser på det här och hur ni kommer att agera.

Anf. 169 PER-ARNE HÅKANSSON (S) replik:

Herr talman! Jag delar självfallet din uppfattning, Helena Lindahl. Jag tror att den är självklar för de flesta när det gäller statens och även de statliga företagens ansvar. Det ska gälla för hela Sverige. Hela Sverige ska leva, och det har vi att skapa förutsättningar för på olika sätt.

Vi vill utveckla SBAB till att låta dem låna ut även till dem som vill bygga och investera i bostäder i Sverige på olika sätt. Det kan vara i hela Sverige. Jag vill vända mig emot att vi ska ha företag som jobbar särskilt med vissa delar av landet, utan vi ska självklart jobba med hela landet för allas bästa.

Anf. 170 HELENA LINDAHL (C) replik:

Herr talman! Jag tackar för svaret. Om jag uppfattade det rätt innebär det alltså att ni inte kommer att sälja SBAB. Jag tycker gott och väl att man skulle kunna göra det. Om inte SBAB uppfyller statens intentioner att verka i hela landet kan jag börja fundera på varför SBAB över huvud taget ska finnas. Det finns så pass många banker och riskkapitalister i storstäderna ändå så det räcker.

Om jag har uppfattat det rätt kommer alltså Socialdemokraterna att agera med nya ägardirektiv till SBAB när det gäller att verka i hela landet. Har jag uppfattat dig rätt då, Per-Arne Håkansson?

Anf. 171 PER-ARNE HÅKANSSON (S) replik:

Herr talman! När det gäller frågan om mer ägardirektiv kan jag inte specificera det just i dag. Men inriktningen i vår politik för SBAB är att vi vill se dem som en viktig aktör för samhällsutvecklingen, till exempel när det gäller att stimulera mer bostadsbyggande i Sverige från norr till söder.

Anf. 172 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! Jag tänker tala om statliga företag, Per-Arne Håkansson, men jag tänkte också blanda in myndigheter lite grann och ansvaret för utvecklingen på våra landsbygder.

Jag kommer själv från Ånge. Man får gärna bilden av att det är de privata företagen som lämnar småkommunerna. Men den bilden får man inte om man bor i Ånge, och inte heller när man talar med människor i många andra kommuner. Vilka är det som har lagt ned sin verksamhet i Ånge? Det är SJ. Det är det numera nedlagda Banverket, som i och för sig är en myndighet. Det är posten, och det är Trafikverket som nu lägger ned. Gång på gång är det statliga myndigheter och statliga företag, medan de privata företagen utvecklar sin verksamhet i Ånge. De har byggt nya anläggningar och nya enheter, och de har utvecklat – också på affärsmässiga grunder.

Detta är en diskussion som jag tror att vi får föra med de statliga företagen. Sker det här alltid på affärsmässiga grunder? Jag är mycket tveksam till det. Den signal jag får från övriga glesbygdskommuner är att de har en liknande utveckling.

Men det var inte därför jag begärde replik. Anledningen är en annan: skrivningen i er budget om att Vattenfalls planer på att förbereda för byggande av ny kärnkraft avbryts. Min fråga är helt enkelt om detta är socialdemokratisk politik. Ska man äventyra den svenska basindustrins energiförsörjning, kanske för lång tid framöver, genom att ge sig in på utvecklingen av enbart förnybara energislag i Vattenfalls regi? Vi vet ju egentligen inte om det kommer att kunna täcka upp kapacitetsbehovet i framtiden. Eller är detta en eftergiftspolitik till det tillväxtfientliga Miljöpartiet? Jag skulle vilja ha ett svar på frågan. Är detta Socialdemokraternas politik, eller är det en eftergiftspolitik till det tillväxtfientliga Miljöpartiet?

Anf. 173 PER-ARNE HÅKANSSON (S) replik:

Herr talman och Sven-Olof Sällström! Dessa tillmälen får stå för Sällström själv. Vår politik bygger på tillväxt. Vår politik bygger på att vi ska värna den svenska basindustrin och utveckla industrin efter de förutsättningar som krävs för att skapa en så god grund som möjligt för detta.

För detta behöver vi en energihushållning som vi kan se framåt för flera decennier för att göra rimliga och goda investeringar. Av det skälet har vi tagit initiativ till en energikommission för att diskutera fram långsiktiga lösningar. Avsikten med det är just att säkra den svenska basindustrin och att utveckla ny tillväxtindustri i Sverige.

Anf. 174 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! Men snälla Per-Arne Håkansson – i er budget, som lyckligtvis inte röstades igenom, säger ni uttryckligen att Vattenfalls planer på att förbereda för byggande av ny kärnkraft avbryts. Det går inte att misstolka. Det är implicit ett ägardirektiv i budgeten.

Återigen: Är detta en eftergift till Miljöpartiets tillväxtfientliga politik? Eller är det socialdemokratisk politik?

Jag delar din uppfattning att vi måste ha en trygg energiförsörjning för svensk basindustri. Det gäller inte minst i det län som jag kommer ifrån, Västernorrland, där i synnerhet skogsindustrin, en del smältverk och annat är fullständigt beroende av billig, säker och leveranssäker energi. De flesta av de förnybara källorna kan i dag inte leverera sådan energi. Hur det ser ut i framtiden vet vi inte. Men det vi vet är att vattenkraften och kärnkraften levererar just detta: förutsägbarhet och relativt låga prisnivåer. För att tillförsäkra industrierna detta i framtiden återinför ni nu ett tankeförbud från 1987 om att utveckla svensk kärnkraft. Varför?

Jag vill ha svar på frågan. Är det en eftergiftspolitik eller är det socialdemokratisk politik?

Anf. 175 PER-ARNE HÅKANSSON (S) replik:

Herr talman! Vattenfall spelar en viktig roll för vår gemensamma energiförsörjning. Det är väl det som Sällström åsyftar. Det kan handla om kärnkraft under överskådlig tid i många sammanhang. Men självklart handlar det också om nya energikällor med vilka man kan ta rimlig miljöhänsyn och sätta fokus på klimatpolitiken för framtida lösningar.

Här krävs långsiktigt hållbara lösningar. Där kommer Vattenfall att spela en viktig roll. Det är också Vattenfall själva som har avbrutit det arbete med kärnkraften som du nu hänvisar till, Sven-Olof Sällström. Vattenfalls framtidsscenarioer innefattar en satsning på energilösningar av modernt slag för att trygga hållbar försörjning för Sverige.

Anf. 176 ELISABET KNUTSSON (MP):

Herr talman! En av de uppgifter som riksdagen har är att granska regeringens förvaltning. Det är vi många som har kommit fram till i dag.

Statens bolagsinnehav är betydande med 49 hel- och delägda företag varav två är börsnoterade, LKAB och Vattenfall. Bolagen finns representerade i en rad olika branscher med skilda uppdrag och storlekar. Förvaltningen av bolagen är knuten till flera olika departement.

Den sammanlagda nettoomsättningen är på ca 500 miljarder kronor och ger statskassan en utdelning. Visserligen var det nu en stor minskning jämfört med föregående budgetår. Det beror på den olycksaliga Nuonaffären som genererade en stor engångsavskrivning för Vattenfall. Och LKAB:s vinst minskade på grund av prisrasen på järnmalm och avsättningar som avser i huvudsak gruvdriftens påverkan på samhällena i Malmberget och Kiruna.

De statliga företagen är också landets största arbetsgivare med ca 140 000 anställda och utgör en stor del av Sveriges arbetsmarknad.

Staten har i sin roll som betydande bolagsägare ett omfattande ansvar, inte bara för enskilda företag utan också för bolagens bidrag till samhällsutvecklingen i stort.

Regeringen förvaltar bolagen på uppdrag av riksdagen. Ytterst är det de svenska medborgarna som äger dessa företag. Staten har genom riksdag och regering därför ett stort ansvar att vara en aktiv, professionell och ansvarsfull ägare. För att det statliga ägandet ska vara relevant och meningsfullt krävs engagemang och tydliga mål med den statliga ägarpolitiken.

Vi i Miljöpartiet vill att de statliga bolagen genom samhällspolitisk hänsyn och målsättning ska bidra till ökad välfärd och större socialt och miljömässigt ansvarstagande. Det statliga ägandet måste struktureras så att man stärker den demokratiska kontrollen och möjligheten att utkräva ansvar. Det är en förutsättning för att riksdagen och medborgarna ska kunna granska regeringens förvaltning av de gemensamma tillgångarna.

Jag har, precis som Penilla Gunther, gått igenom listan. Och det var fantastisk läsning. Göta kanal är ett statligt företag. Det tycker jag är fint. Om jag inte missminner mig ligger det under Kulturdepartementet.

Flera av bolagen med statligt ägande har ett av riksdagen särskilt beslutat samhällsuppdrag. Ett särskilt samhällsuppdrag föreligger när ett bolag har ett uppdrag beslutat av riksdagen att bedriva verksamhet i syfte att generera andra effekter än ekonomisk avkastning för ägarna. Som exempel kan nämnas så skilda bolag som Kungliga Dramatiska teatern och Samhall. Som nationalscen ska Dramaten vara den ledande institutionen inom teaterns område. Samhall Aktiebolag har som uppdrag att som en del av den svenska arbetsmarknadspolitiken producera varor och tjänster. Genom detta ska Samhall skapa meningsfulla och utvecklande arbeten åt personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga.

I Vattenfall AB:s bolagsordning stadgas att Vattenfall AB ska vara det ledande företaget i omställningen till en ekologiskt och ekonomiskt uthållig svensk energiförsörjning. Regeringen har ställt som mål att Vattenfall ska vara ledande inom energiomställningen. Som vi ser det bör styrningen av bolaget skärpas så att andelen förnybar energi ökar och på ett kraftfullt sätt bidrar till omställningen. Framtiden för bolaget måste ligga i att utveckla förnybar energi och inte kol och gas.

SOS Alarm, som ägs till 50 procent av staten och till 50 procent av kommuner och landsting, har som huvuduppgift att på uppdrag av staten ansvara för SOS-tjänsten i Sverige genom att ta emot och förmedla larm på nödnumret 112.

Jag önskar att ett väsentligt tydligare uppdrag för SJ och en bredare definition av företagets målsättningar kommer till stånd. Jag önskar att SJ ska få ett reellt samhällsuppdrag som ger SJ möjlighet att bli en positiv aktör som tillhandahåller pålitlig kollektivtrafik och att Green Cargo tillgodoser samhällets behov av klimatsmarta järnvägstransporter.

Staten är även en stor och viktig aktör i det svenska näringslivet. Att ge små och medelstora företag tillgång till rådgivning, mentorsprogram, investeringslån och andra verktyg som underlättar är nödvändigt för att människor ska våga satsa. Regeringen har en ambition att tillföra pengar till Almi för att ge dem ökade förutsättningar att stödja små och medelstora företag genom rådgivning och finansiering i tidiga skeden där den statliga aktören ofta är en förutsättning och en katalysator för privata banklån. Andra statliga aktörer till stöd för näringslivet är Inlandsinnovation och Fouriertransform AB som har till uppgift att investera i företag. De får nu tydligare uppdrag riktade mot tidiga skeden och sektorer som har långa ledtider och där det råder brist på privat kapital, till exempel life science och miljöteknik men även andra typer av företag.

Det är naturligt att staten och de statligt ägda bolagen går i spetsen inom hållbart företagande i syfte att agera föredömligt. Hållbart företagande handlar om mer än att följa lagar och regler. Arbetsgivare med goda värderingar kommer att attrahera och behålla de bästa medarbetarna. Bolag som utvecklar produkter och tjänster som hjälper kunderna att minska energiförbrukningen och koldioxidutsläppen kommer med stor sannolikhet att tjäna pengar även i framtiden. Hållbart företagande innebär att bedriva sin verksamhet på ett sådant sätt att den tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjlighet att tillfredsställa sina behov.

Alla bolag med statligt ägande bör ges ett gemensamt mål om att vara ledande när det gäller jämställdhet samt hållbar ekologisk och social utveckling. Jag vill till exempel se ett Sveaskog som tar ett större ansvar för biologisk mångfald genom att skydda gammelskog, öka användningen av hyggesfria metoder och införa en nollvision för avverkning av nyckelbiotoper i det statliga ägandet.

Jag yrkar bifall till förslaget i näringsutskottets betänkande och avslag på samtliga reservationer.

Anf. 177 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSON (M) replik:

Herr talman! Jag vill ställa en fråga angående aktivt, professionellt ägande som ska bidra till ökad välfärd. Ökad välfärd kommer av företagande och industri där människor arbetar.

Socialdemokraterna och Miljöpartiet har under hösten gett lite olika besked. Vill ni i Miljöpartiet skicka signaler till dem som arbetar om de långsiktiga spelregler som ni säger att ni vill ha? Vad gäller nu för bolaget Vattenfall?

Jag hörde också en mening om att regeringen har fattat ett beslut. Har regeringen beslutat någonting nytt utan att komma till riksdagen? Är det så?

Anf. 178 ELISABET KNUTSSON (MP) replik:

Herr talman! Ursäkta – det är möjligt att jag har gjort en felbedömning när det gäller det beslutet. Jag tar tillbaka det.

Men frågan om Vattenfall över huvud taget kommer att ingå i Energikommissionen. Det kommer inte att fattas några beslut förrän den kommissionen har levererat.

Anf. 179 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSON (M) replik:

Herr talman! Då vill jag tacka för det klara beskedet om att det inte har fattats något beslut, för du var ju ute på ett gungfly där rätt rejält.

Jag förutsätter att ingenting kommer att hända med Vattenfall och att man inte går in och detaljstyr utan låter bolaget arbeta på under tiden som Energikommissionen ser över de kunskaper som behövs för att kunna gå framåt.

Anf. 180 ELISABET KNUTSSON (MP) replik:

Herr talman! Det finns ju ett regleringsbrev för Vattenfall, och Vattenfall följer det regleringsbrevet. Så länge som inget annat har hänt kommer det inte att hända någonting.

Anf. 181 HELENA LINDAHL (C) replik:

Herr talman! Som jag sade i mitt anförande kunde vi före valet höra de miljöpartistiska språkrören i ganska många debatter nämna Vattenfall och brunkolsbrytningen i Tyskland. Bland annat sade Gustav Fridolin att om Miljöpartiet skulle komma i regeringsställning skulle det vara stopp för fortsatt expansion av brunkol i östra Tyskland.

Min fråga till Elisabet Knutsson är: Kommer Miljöpartiet ändå att trycka på startknappen för en ny brunkolsbrytning, eftersom Vattenfall aviserar att man kommer att fortsätta med brytning och investering i nya gruvor och dagbrott? Min fråga är som sagt: Kommer MP att bifalla en ny brunkolsbrytning, och har ni ändrat uppfattning?

Anf. 182 ELISABET KNUTSSON (MP) replik:

Herr talman! Den frågan är ju rätt så komplicerad från många olika synpunkter. Ett enskilt miljöpartistiskt språkrör kan ju inte fatta ett beslut för ett företag som verkar under andra omständigheter. Som ni så ofta har sagt kan man inte som ägare gå in och peka med hela handen och avbryta all verksamhet på en gång.

Vi kommer såklart att verka för att brunkolsbrytningen ska minska och helst upphöra.

Anf. 183 HELENA LINDAHL (C) replik:

Herr talman! Tack för svaret. Jag känner mig ändå inte riktigt nöjd, för jag antar att de miljöpartistiska språkrörerna för partiets talan. Säger Gustav Fridolin att det är stopp för fortsatt brunkolsbrytning i Tyskland tror jag att väljarna tar honom på orden. I annat fall vore det att luras.

Är det så att man verkligen vill sätta stopp för detta finns det också möjlighet att lägga fram förslag till nya ägardirektiv. Eller också kan man sälja Vattenfalls utländska del. Är ni i så fall beredda att göra något av dessa alternativ eller bådadera?

Anf. 184 ELISABET KNUTSSON (MP) replik:

Herr talman! När det gäller vårt språkrör Gustav Fridolin menar han med full kraft det han säger, och det gör han ju som språkrör för Miljöpartiet. Det är ingen som helst tvekan om det.

Vi sitter nu med i regeringen, och då måste man ta hänsyn till olika diskussioner som förs. Och diskussionerna fortgår i regeringen. Vi kan inte stoppa brunkolsbrytningen omedelbart, men på lång sikt är det vår ambition att se till att brunkol, som är en direkt "klimatfrånvänd" energikälla, ska tas bort från verksamheten.

Anf. 185 SAID ABDU (FP) replik:

Herr talman! Jag har två frågor som jag vill ställa. Den första är: Står regeringen fast vid vice statsministerns ägardirektiv för Vattenfall?

Den andra frågan är: Hur ställer ni er till att vice statsministern torgför sina subjektiva åsikter i media? Är det på det sättet som minoritetsregeringen tänker driva förvaltningen av de statliga bolagen?

Anf. 186 ELISABET KNUTSSON (MP) replik:

Herr talman! Som vice statsminister har ju Åsa Romson möjlighet att torgföra sina tankar kring de frågor som ligger på hennes bord. Jag kan inte svara på frågan bättre än så.

Anf. 187 SAID ABDU (FP) replik:

Herr talman! Jag kan bara konstatera att förutsägbarheten och långsiktigheten är hotad. Det är djupt bekymmersamt när man uttrycker sådana åsikter i media. Det påverkar bolaget och de små företagen i väldigt stor utsträckning.

Sedan vill jag även fråga: När blir det ett stopp för vinster i de statliga bolagen, om det finns någon sådan tanke?

Anf. 188 ELISABET KNUTSSON (MP) replik:

Herr talman! Det finns väl över huvud taget inte något stopp för vinster på kartan för de företag som är vinstdrivande. LKAB och Vattenfall är aktiebolag och noterade på börsen. Då är det klart att de måste gå med vinst.

Anf. 189 MATTIAS BÄCKSTRÖM JOHANSSON (SD):

Herr talman! Först vill jag passa på att yrka bifall till Sverigedemokraternas reservationer 2, 3, 6 och 7 i detta betänkande.

Vattenfall, som är ett av staten helägt bolag, medför goda möjligheter för ägaren att uppnå energipolitiska mål och utgör ett viktigt verktyg på denna arena.

Sverigedemokraternas mål för denna arena kommer att vara att vidmakthålla och utveckla landets energisystem, som i möjligaste mån ska präglas av ett oberoende av fossil energi och att Sverige undviker att göra sig långsiktigt beroende av importerad el.

Vår uppfattning är även att bolagets fokus bör flyttas från expansion i utlandet till att i stället värna den svenska elförsörjningen i ett långsiktigt perspektiv.

Vattenfall har i stort en väldigt god energimix på den inhemska elmarknaden som präglas av just detta och spelar härvidlag en viktig roll för att bidra med säkerställandet av såväl en god leveranssäkerhet som ett starkt miljöansvar.

Vi ser därför oroväckande på regeringens starka vilja att nedmontera den svenska kärnkraften – något som har präglat debatten här tidigare. Det präglas till stor del av en närmast övertro på väderberoende energislag trots att dessa måste kombineras med baskraft av något slag.

Den tidigare genomdrivna förändringen i miljöbalken, som har öppnat för möjligheten till ansvarsfulla generationsskiften bland våra svenska kärnkraftsreaktorer, är sett från vår sida en välkommen förändring i rätt riktning. Men det är i det sammanhanget ytterst beklagligt att vi sverigedemokrater i detta betänkande är ensamma om att tydligt säga att Vattenfall inte ska åläggas några restriktioner att vare sig ansöka, undersöka eller förbereda uppförandet av nya kärnkraftsreaktorer, detta särskilt med tanke på de långa ledtider som finns i projekteringen kring kärnkraftsreaktorer och att vi inom en relativt snar framtid befinner oss i en situation där en betydande del av vår baskraft inte längre är tillgänglig.

Herr talman! En annan, betydligt mindre, del av Vattenfalls verksamhet som berörs i en av våra reservationer är Vattenfalls inköp av mikroproducerad el. Trots att bolagets verksamhet ska generera en marknadsmässig avkastning genom att företrädesvis affärsmässigt bedriva energiverksamhet kan vän av ordning ställa sig frågan huruvida denna del av verksamheten är just affärsmässig. Centerpartiet lyfte också upp det tidigare i debatten och är uppenbarligen av en helt annan uppfattning.

Vattenfall köper sedan i höstas överskottsel från mikroproducenter till ett pris uppgående till spotpriset ökat med 1 krona per kilowattimme, exklusive moms. Denna energi säljs sedan till kunder som har ett rörligt pris. Där tar man ut spotpriset och lägger på 3 öre per kilowattimme, exklusive moms. Det är alltså en verksamhet där man köper in energin för 1 krona och säljer den för 3 öre. Det är något som åtminstone jag har väldigt svårt att se som affärsmässigt. I stället kan det snarast liknas vid Ebberöds bank.

Sverigedemokraterna har väldigt svårt att se varför en liten grupp kunder som uppenbart är tillräckligt resursstarka för att investera i egna produktionsanläggningar, och som exempelvis har rätt

boendeförhållanden, ska subventioneras av Vattenfalls övriga kunder och varför dessa kunder på bekostnad av övriga kunder ska ersättas med kraftiga överpriser för något som utgör en hobbyverksamhet.

Vår uppfattning är att det är en sak att hjälpa kunder som har ett intresse av att producera sin egen el, exempelvis via försäljning av paket med solceller, och att hjälpa kunderna att sälja sin överskottsel. Men det är en helt annan sak att gå in och betala 30 gånger mer för elen än vad man kan sälja den för. Det förstnämnda görs på ett utomordentligt bra sätt och sker på affärsmässig grund i dag, medan det senare är någonting som ligger långt därifrån.

I detta anförande instämde Josef Fransson (SD).

Anf. 190 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M):

Herr talman! Vattenfall styrs genom ägardirektiv. Det har framkommit lite olika besked om det i dag, men det är ett faktum att Vattenfall styrs genom ägardirektiv. Jag håller med om att signalerna i S-MP-budgeten är oroande och skapar osäkerhet.

Den svenska energipolitiken styrs däremot av beslut som fattades i denna kammare 2010 och som öppnar upp för att byta ut de tio befintliga reaktorerna mot tio nya. Det ska inte ändras i ett budgetbeslut. Sverigedemokraterna och även Socialdemokraterna blandar ihop frågan om styrandet av det statliga bolaget med den övergripande energipolitiken.

Herr talman! Tankeförbud tillhör diktaturer, inte demokratier. Jag tror inte – förhoppningsvis är det så – att något parti i denna kammare är för ett återinförande av tankeförbud. Som andra ledamöter framfört i dag vet vi inte vilket beslut Vattenfalls undersökningar hade lett till om de fått fortsätta. I den rödgröna budgeten står det att planerna på att bygga ny kärnkraft ska avbrytas, men det vi talat om tidigare har handlat om att utreda förutsättningarna för ny kärnkraft. Nu avslutade, som tidigare sagts, Vattenfall sina sonderingar innan budgeten föll i riksdagen. Kanske fattade de det beslutet på grund av debatten som regeringen så olyckligt valde att föra i medierna och inte i denna kammare.

Kan valet att inte föra debatten i kammaren bero på att de rödgröna är djupt oense om vilken energipolitik som ska föras? Vi har i dag från Miljöpartiets sida hört om nya direktiv till Vattenfall, men ledamoten valde senare att ta tillbaka det. Nu vet vi i alla fall var Miljöpartiet står i denna fråga. Delar Socialdemokraterna Miljöpartiets våta Vattenfallsdröm?

Herr talman! Vi räds inte utredningar. Vi i Alliansen tror att kunskap bäddar för de bästa besluten. Den åsikten delas tydligen inte av den rödgröna regeringen, varken när det gäller kärnkraftens framtid eller när det gäller Nato.

(Applåder)

I detta anförande instämde Hans Rothenberg och Jörgen Warborn (båda M).

Anf. 191 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! Föga överraskande ska jag ta upp Socialdemokraternas och Miljöpartiets budgetmotion och det tankeförbud som jag till min glädje hör att inte heller Cecilie Tenfjord-Toftby står bakom. Därmed infinner sig några frågor.

Att vi i dag inte har en aktiv statsbudget för Sverige gällande 2015, med en skrivning om tankeförbudet, beror på att Sverigedemokraterna valde att rösta på Alliansens budget. Om den rödgröna regeringen redan till våren, eller till hösten, har med en sådan skrivning undrar jag: Hur kommer den moderata riksdagsgruppen och Cecilie Tenfjord-Toftby att ställa sig vid voteringen? Kommer man att ställa sig bakom tankeförbudet att utveckla svensk kärnkraft eller kommer man att rösta emot?

Anf. 192 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M) replik:

Herr talman! Jag var aktiv i politiken i Sverige, även om jag ursprungligen kommer från ett annat land, redan när tankeförbudet faktiskt fanns i Sverige. Ledamoten Sällström blandar här ihop Vattenfalls ägardirektiv med den övergripande energipolitiken.

Sverige har i dag en energipolitik beslutad i denna kammare, en energipolitik som inte ska ändras genom budgetbeslut. Det är vi väldigt tydliga med. Därför ser vi fram emot den energikommission som Socialdemokraterna har aviserat att de har för avsikt att bjuda in till. Vi vet inte riktigt hur det blir; det har inte kommit någonting ännu. Vi kan konstatera att det i så fall kommer att bli en mycket spännande energikommission eftersom vi från Alliansen har en sammanhållen energipolitik medan de rödgröna, herr talman, spretar åt alla håll och kanter.

Sven-Olof Sällström kan vara säker på att vi från Alliansens sida, samtliga fyra partier, kommer att stå upp för det energibeslut som har fattats i denna kammare, det enda beslut gällande energipolitik som någonsin har fattats här. Så ska dagordningen vara även framöver.

Anf. 193 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! Jag vet inte om Cecilie Tenfjord-Toftby är medveten om att ifall det i statsbudgeten finns en skrivning om att Vattenfalls planer på att förbereda för byggande av ny kärnkraft avbryts gäller det om budgeten går igenom. Det är inget fluff, utan det är skarpt läge. Det hade varit den aktiva statsbudgeten för 2015 om inte Sverigedemokraterna valt att rösta på Alliansens budget.

Nu har regeringen bjudit in till en energioverenskommelse – eller det kanske är Alliansen som gjort det; jag har inte koll på det. Man ska i alla fall tala om energiförsörjningen i framtiden, och vad jag förstår är Sverigedemokraterna inte inbjudna. Det är lite synd. Det kunde vara på sin plats att även få vårt perspektiv på frågan.

För Sveriges skull och för svensk basindustris skull får vi hoppas att det inte blir något tankeförbud i framtiden. Kan jag få ett löfte av den moderata riksdagsgruppen, eller kanske framför allt av Cecilie Tenfjord-Toftby, att Moderaterna i näringsutskottet inte kommer att rösta för, eller lägga ned sina röster, och stå bakom ett tankeförbud om den frågan återkommer i en framtida budget under mandatperioden?

Anf. 194 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M) replik:

Herr talman! Tankeförbud och styrning av statliga bolag är inte en och samma sak. Tankeförbud var någonting som gällde all forskning om kärnkraft, både för utveckling och för byggande av nytt, under en alltför lång tidsperiod. Detta tankeförbud avvecklades i denna kammare 2010 genom Alliansens energiöverenskommelse. Detta är något som jag är mycket stolt över och som vi står bakom.

Jag tycker att det är lite bekymmersamt när Sverigedemokraterna inte klarar av att hålla isär två så viktiga frågor. Säger man "tankeförbud" om ett statligt bolag har man inte förstått innebörden av ordet.

Vattenfall är statens bolag. Som Anna Kinberg Batra konstaterade tidigare här i dag vann vi inte valet i september. Det har vi för avsikt att göra 2018, men fram tills det händer kommer Alliansen att driva en aktiv oppositionspolitik. Vi kommer att värna de värderingar och den politik som vi står bakom. Vi står absolut inte bakom något tankeförbud. Det har jag sagt i mitt tidigare anförande. Det tillhör diktaturer, inte demokratier. Och Sverige är en demokrati.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 5.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.40 på förslag av talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 16.00 då votering skulle äga rum.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 16.00.

§ 5 Beslut om ärende som slutdebatterats vid dagens sammanträde

NU4 Statliga företag

Punkt 3 (Förvaltning av statliga företag)

1. utskottet
2. res. 1 (M, C, FP, KD)
3. res. 2 (SD)

Förberedande votering:

128 för res. 1

46 för res. 2

145 avstod

30 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Huvudvotering:

146 för utskottet

127 för res. 1

47 avstod

29 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 104 S, 25 MP, 17 V
För res. 1: 78 M, 18 C, 16 FP, 15 KD
Avstod: 47 SD
Frånvarande: 9 S, 6 M, 2 SD, 4 C, 4 V, 3 FP, 1 KD

Punkt 4 (Vattenfall AB:s uppdrag)

1. utskottet

2. res. 3 (SD)

Votering:

272 för utskottet

47 för res. 3

2 avstod

28 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 104 S, 78 M, 25 MP, 19 C, 17 V, 14 FP, 15 KD

För res. 3: 47 SD

Avstod: 2 FP

Frånvarande: 9 S, 6 M, 2 SD, 3 C, 4 V, 3 FP, 1 KD

Punkt 6 (Ekonomiska mål för SJ AB)

1. utskottet

2. res. 5 (V)

Votering:

302 för utskottet

18 för res. 5

29 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 104 S, 78 M, 46 SD, 24 MP, 19 C, 16 FP, 15 KD

För res. 5: 1 SD, 17 V

Frånvarande: 9 S, 6 M, 2 SD, 1 MP, 3 C, 4 V, 3 FP, 1 KD

Jonas Millard (SD) anmälde att han avsett att rösta ja men markerats ha röstat nej.

Punkt 7 (LKAB:s uppdrag)

1. utskottet

2. res. 6 (SD)

Votering:

274 för utskottet

47 för res. 6

28 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 104 S, 78 M, 25 MP, 19 C, 17 V, 16 FP, 15 KD

För res. 6: 47 SD

Frånvarande: 9 S, 6 M, 2 SD, 3 C, 4 V, 3 FP, 1 KD

Punkt 8 (AB Svensk Exportkredit)

1. utskottet

2. res. 7 (SD)

Votering:

274 för utskottet

47 för res. 7

28 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 104 S, 78 M, 25 MP, 19 C, 17 V, 16 FP, 15 KD
För res. 7: 47 SD
Frånvarande: 9 S, 6 M, 2 SD, 3 C, 4 V, 3 FP, 1 KD

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

§ 6 Yrkande om misstroendeförklaring

Följande skrivelse hade kommit in:

Herr talman,

Som regeringschef har Stefan Löfven uppträtt på ett sätt som varit ägnat att skapa stor osäkerhet. I samband med budgetförhandlingarna i höstas gav statsministern besked om att riksdagens antagande av ett annat budgetförslag än regeringens skulle medföra statsministerns avgång. Beskedet visade sig senare vara falskt. Istället för att avgå meddelade statsministern den 3 december att han den 29 december ämnade utlysa ett extra val.

”Regeringen kommer den 29 december att besluta att utlysa ett extra val. Vi gör det med stöd av regeringsformens 3 kapitel 11 § och det här är för att låta väljarna nu ta ställning i detta nya politiska landskap. För det är det som är så viktigt att se att vi har. Det är inte som förr. Det här är något nytt, och då måste väljarna få ta ställning. Valet ska hållas den 22 mars.”

Strax före tiden var inne för att infria löftet visade det sig återigen att statsministern hade ändrat sig. Istället för att utlysa extra val presenterades en blocköverskridande överenskommelse som ingåtts för att kringgå de effekter av det parlamentariska systemet som vållar problem för den regeringsbildare som inte vill förhålla sig till valresultat.

Regeringen styr landet med en annan budget än sin egen. Statsministern har inte avgått och han har inte utlyst extra val. Att statsministern gång på gång ger tydliga besked om vad som kommer att hända för att sedan kort därefter ändra sig och agera precis tvärt om är ägnat att skada förtroendet för honom.

Statsministerns bristande respekt för det konstitutionella regelverket har lett till en djupgående och långsiktig osäkerhet. All makt i Sverige utgår från folket. Riksdagen väljs genom allmänna och proportionella val och dess sammansättning anses därefter spegla folkviljan. Det parlamentariska systemet bygger på idén om att den verkställande makten tvingas söka sitt stöd i en folkvald församling. En regering behöver därvid försäkra sig om att dess verksamhet befinner sig inom ramen för vad som kan accepteras av folkviljans representanter. Den svenska parlamentarismen vilar på 1974 års regeringsform, ett delikat konstitutionellt regelverk som inkluderar verktyg för att lösa upp svåra parlamentariska situationer liksom den som för närvarande är för handen.

Decemberöverenskommelsen utgör ett alternativt regelverk, autonomt i förhållande till regeringsformen och i direkt strid med en av dess mest centrala principer. Genom att begränsa den församling varur regeringen

tvingas söka sitt stöd från 349 till 279 ledamöter svarar regeringen inte längre inför folkviljan såsom den uttrycktes i valet i september. Överenskommelsen underminerar regeringsformen såsom den är tänkt att verka och konsekvenserna av detta kan på sikt bli att den parlamentariska demokratin allvarligt försvagas.

Decemberöverenskommelsen innebär i praktiken en förändring av den konstitutionella ordningen. Man har genomfört detta utan att något adekvat utredningsarbete ligger till grund för utformningen. Ingen har klart för sig vilka följder förändringarna kommer att medföra. Väljarna har inte tillfrågats vilket måste betraktas som mycket anmärkningsvärt.

Regeringsformen upprätthålls genom att de relevanta aktörerna förhåller sig till dess effekter och verkar inom ramen för dess syften. Ett agerande i enlighet med detta hade från statsministerns sida varit att avgå och låta talmannen och riksdagen återuppta arbetet med att utse en regeringsbildare med potential att uppbära tillräckligt stöd. Statsministerns underlåtenhet hindrar inte riksdagen från att agera för att tillse att de konstitutionella formerna upprätthålls och regeringsformen hedras också till sitt syfte.

Sverigedemokraterna yrkar i enlighet med regeringsformen 13 kap. 4 § att riksdagen skall förklara att statsminister Stefan Löfven (S) inte åtnjuter riksdagens förtroende.

Stockholm den 14 januari 2015

Mattias Karlsson (SD)

Aron Emilsson (SD)

Paula Bieler (SD)

Hanna Wigh (SD)

Linus Bylund (SD)

Dennis Dioukarev (SD)

Johan Nissinen (SD)

Cassandra Sundin (SD)

Angelika Bengtsson (SD)

Christina Östberg (SD)

Sara-Lena Bjälkö (SD)

Anna Hagwall (SD)

David Lång (SD)

Magnus Persson (SD)

Olle Felten (SD)

Jennie Åfeldt (SD)

Carina Herrstedt (SD)

Adam Marttinen (SD)

Martin Kinnunen (SD)

Robert Stenkvist (SD)

Mikael Eskilander (SD)

Per Klarberg (SD)

Jonas Millard (SD)

Jimmy Ståhl (SD)

Fredrik Eriksson (SD)

Roger Hedlund (SD)

Heidi Kronvall (SD)

Stefan Jakobsson (SD)

Jeff Ahl (SD)

Richard Jomshof (SD)

Tony Wiklander (SD)

Jonas Åkerlund (SD)

Sven-Olof Sällström (SD)

Mattias Bäckström Johansson (SD)

Josef Fransson (SD)

Julia Kronlid (SD)

Per Ramhorn (SD)

§ 7 Bordläggning

Talmannen meddelade att under kammarens sammanträde hade Mattias Karlsson (SD) väckt yrkande om misstroendeförklaring mot statsminister Stefan Löfven (S).

Talmannen konstaterade att det av den överlämnade skrivelsen framgick att yrkandet biträtts av fler än 35 ledamöter.

Ärendet bordlades.

Talmannen meddelade att ärendet skulle bordläggas ytterligare en gång. Votering skulle äga rum vid kammarens sammanträde *tisdagen den 20 januari kl. 13.00*.

§ 8 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 13 januari

2014/15:158 Upphandling av transporter

av *Monica Green* (S)

till statsrådet Ardalan Shekarabi (S)

2014/15:159 Säkerheten för judar i Sverige

av *Erik Ullenhag* (FP)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2014/15:160 Säkerställande att myndigheten Statens museer för världskultur har sitt säte i Göteborg

av *Robert Hannah* (FP)

till kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke (MP)

§ 9 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 13 januari

2014/15:139 Provbörning utanför Västsahara

av *Lotta Johnsson Fornarve* (V)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2014/15:142 Tidningen OmVärlden

av *Hans Linde* (V)

till statsrådet Isabella Lövin (MP)

§ 10 Kammaren åtskildes kl. 16.08.

Förhandlingarna leddes
av talmannen från sammanträdet början till och med § 1 anf. 27 (delvis),
av förste vice talmannen därefter till och med § 1 anf. 61 (delvis),
av talmannen därefter till och med § 1 anf. 93 (delvis),
av förste vice talmannen därefter till och med § 4 anf. 166 (delvis) och
av talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

KATHRIN FLOSSING

/Eva-Lena Ekman

§ 1 Partiledardebatt	1
Anf. 1 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	1
Anf. 2 ANNA KINBERG BATRA (M) replik	3
Anf. 3 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik	4
Anf. 4 ANNA KINBERG BATRA (M) replik	4
Anf. 5 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik	5
Anf. 6 MATTIAS KARLSSON (SD) replik.....	5
Anf. 7 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik	5
Anf. 8 MATTIAS KARLSSON (SD) replik.....	6
Anf. 9 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik	6
Anf. 10 ANNIE LÖÖF (C) replik	7
Anf. 11 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik	7
Anf. 12 ANNIE LÖÖF (C) replik	8
Anf. 13 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik	8
Anf. 14 JONAS SJÖSTEDT (V) replik	9
Anf. 15 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik	9
Anf. 16 JONAS SJÖSTEDT (V) replik	10
Anf. 17 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik	10
Anf. 18 JAN BJÖRKLUND (FP) replik	10
Anf. 19 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik	11
Anf. 20 JAN BJÖRKLUND (FP) replik	11
Anf. 21 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik	12
Anf. 22 GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik	12
Anf. 23 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik	13
Anf. 24 GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik	13
Anf. 25 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik	13
Anf. 26 ANNA KINBERG BATRA (M).....	14
Anf. 27 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik	16
Anf. 28 ANNA KINBERG BATRA (M) replik	17
Anf. 29 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik	17
Anf. 30 ANNA KINBERG BATRA (M) replik	18
Anf. 31 MATTIAS KARLSSON (SD) replik	18
Anf. 32 ANNA KINBERG BATRA (M) replik	19
Anf. 33 MATTIAS KARLSSON (SD) replik	19
Anf. 34 ANNA KINBERG BATRA (M) replik	20
Anf. 35 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP) replik.....	20
Anf. 36 ANNA KINBERG BATRA (M) replik	21
Anf. 37 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP) replik.....	21
Anf. 38 ANNA KINBERG BATRA (M) replik	21
Anf. 39 JONAS SJÖSTEDT (V) replik	22
Anf. 40 ANNA KINBERG BATRA (M) replik	22
Anf. 41 JONAS SJÖSTEDT (V) replik	23
Anf. 42 ANNA KINBERG BATRA (M) replik	23
Anf. 43 MATTIAS KARLSSON (SD)	23
Anf. 44 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik	26
Anf. 45 MATTIAS KARLSSON (SD) replik.....	27

Anf. 46	Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik	27
Anf. 47	MATTIAS KARLSSON (SD) replik	27
Anf. 48	ANNA KINBERG BATRA (M) replik	28
Anf. 49	MATTIAS KARLSSON (SD) replik	28
Anf. 50	ANNA KINBERG BATRA (M) replik	29
Anf. 51	MATTIAS KARLSSON (SD) replik	29
Anf. 52	Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP) replik	30
Anf. 53	MATTIAS KARLSSON (SD) replik	30
Anf. 54	Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP) replik	31
Anf. 55	MATTIAS KARLSSON (SD) replik	31
Anf. 56	ANNIE LÖÖF (C) replik	31
Anf. 57	MATTIAS KARLSSON (SD) replik	32
Anf. 58	ANNIE LÖÖF (C) replik	32
Anf. 59	MATTIAS KARLSSON (SD) replik	33
Anf. 60	JONAS SJÖSTEDT (V) replik	33
Anf. 61	MATTIAS KARLSSON (SD) replik	34
Anf. 62	JONAS SJÖSTEDT (V) replik	34
Anf. 63	MATTIAS KARLSSON (SD) replik	35
Anf. 64	JAN BJÖRKLUND (FP) replik	35
Anf. 65	MATTIAS KARLSSON (SD) replik	36
Anf. 66	JAN BJÖRKLUND (FP) replik	36
Anf. 67	MATTIAS KARLSSON (SD) replik	37
Anf. 68	GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik	37
Anf. 69	MATTIAS KARLSSON (SD) replik	37
Anf. 70	GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik	38
Anf. 71	MATTIAS KARLSSON (SD) replik	38
Anf. 72	Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP)	38
Anf. 73	ANNA KINBERG BATRA (M) replik	41
Anf. 74	Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP) replik	42
Anf. 75	ANNA KINBERG BATRA (M) replik	42
Anf. 76	Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP) replik	43
Anf. 77	ANNIE LÖÖF (C) replik	43
Anf. 78	Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP) replik	44
Anf. 79	ANNIE LÖÖF (C) replik	44
Anf. 80	Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP) replik	44
Anf. 81	JONAS SJÖSTEDT (V) replik	45
Anf. 82	Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP) replik	45
Anf. 83	JONAS SJÖSTEDT (V) replik	46
Anf. 84	Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP) replik	46
Anf. 85	JAN BJÖRKLUND (FP) replik	47
Anf. 86	Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP) replik	47
Anf. 87	JAN BJÖRKLUND (FP) replik	48

Anf. 88 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP) replik.....	48
Anf. 89 GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik	49
Anf. 90 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP) replik.....	49
Anf. 91 GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik	50
Anf. 92 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP) replik.....	50
Anf. 93 ANNIE LÖÖF (C).....	50
Anf. 94 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik.....	53
Anf. 95 ANNIE LÖÖF (C) replik	54
Anf. 96 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik.....	54
Anf. 97 ANNIE LÖÖF (C) replik	55
Anf. 98 MATTIAS KARLSSON (SD) replik.....	55
Anf. 99 ANNIE LÖÖF (C) replik	55
Anf. 100 MATTIAS KARLSSON (SD) replik.....	56
Anf. 101 ANNIE LÖÖF (C) replik	56
Anf. 102 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP) replik.....	57
Anf. 103 ANNIE LÖÖF (C) replik	57
Anf. 104 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP) replik.....	58
Anf. 105 ANNIE LÖÖF (C) replik	58
Anf. 106 JONAS SJÖSTEDT (V) replik	58
Anf. 107 ANNIE LÖÖF (C) replik	59
Anf. 108 JONAS SJÖSTEDT (V) replik	60
Anf. 109 ANNIE LÖÖF (C) replik	60
Anf. 110 JONAS SJÖSTEDT (V).....	60
Anf. 111 ANNA KINBERG BATRA (M) replik	63
Anf. 112 JONAS SJÖSTEDT (V) replik	63
Anf. 113 ANNA KINBERG BATRA (M) replik	64
Anf. 114 JONAS SJÖSTEDT (V) replik	64
Anf. 115 ANNIE LÖÖF (C) replik	65
Anf. 116 JONAS SJÖSTEDT (V) replik	65
Anf. 117 ANNIE LÖÖF (C) replik	66
Anf. 118 JONAS SJÖSTEDT (V) replik	66
Anf. 119 JAN BJÖRKLUND (FP) replik	67
Anf. 120 JONAS SJÖSTEDT (V) replik	67
Anf. 121 JAN BJÖRKLUND (FP) replik	68
Anf. 122 JONAS SJÖSTEDT (V) replik	68
Anf. 123 GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik.....	69
Anf. 124 JONAS SJÖSTEDT (V) replik	69
Anf. 125 GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik.....	70
Anf. 126 JONAS SJÖSTEDT (V) replik	70
Anf. 127 JAN BJÖRKLUND (FP).....	71
Anf. 128 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik.....	73
Anf. 129 JAN BJÖRKLUND (FP) replik	73
Anf. 130 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik.....	74
Anf. 131 JAN BJÖRKLUND (FP) replik	74
Anf. 132 MATTIAS KARLSSON (SD) replik.....	75
Anf. 133 JAN BJÖRKLUND (FP) replik	75

Anf. 134	MATTIAS KARLSSON (SD) replik	75
Anf. 135	JAN BJÖRKLUND (FP) replik	75
Anf. 136	Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP) replik	76
Anf. 137	JAN BJÖRKLUND (FP) replik	76
Anf. 138	Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP) replik	77
Anf. 139	JAN BJÖRKLUND (FP) replik	77
Anf. 140	JONAS SJÖSTEDT (V) replik	78
Anf. 141	JAN BJÖRKLUND (FP) replik	78
Anf. 142	JONAS SJÖSTEDT (V) replik	79
Anf. 143	JAN BJÖRKLUND (FP) replik	79
Anf. 144	GÖRAN HÄGGLUND (KD)	79
Anf. 145	Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP) replik	82
Anf. 146	GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik	82
Anf. 147	Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP) replik	83
Anf. 148	GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik	83
§ 2	Anmälan om ersättare för gruppledare för partigrupp	83
§ 3	Ärende för hänvisning till utskott	83
§ 4	Statliga företag	84
	Näringsutskottets betänkande 2014/15:NU4	84
Anf. 149	ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M)	84
Anf. 150	SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD)	86
Anf. 151	HELENA LINDAHL (C)	88
Anf. 152	BIRGER LAHTI (V)	90
Anf. 153	SAID ABDU (FP)	91
Anf. 154	SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik	93
Anf. 155	SAID ABDU (FP) replik	93
Anf. 156	SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik	94
Anf. 157	SAID ABDU (FP) replik	94
Anf. 158	PENILLA GUNTHER (KD)	94
Anf. 159	BIRGER LAHTI (V) replik	96
Anf. 160	PENILLA GUNTHER (KD) replik	96
Anf. 161	BIRGER LAHTI (V) replik	97
Anf. 162	PENILLA GUNTHER (KD) replik	97
Anf. 163	PER-ARNE HÅKANSSON (S)	98
Anf. 164	ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M) replik	99
Anf. 165	PER-ARNE HÅKANSSON (S) replik	100
Anf. 166	ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M) replik	100
Anf. 167	PER-ARNE HÅKANSSON (S) replik	100
Anf. 168	HELENA LINDAHL (C) replik	100
Anf. 169	PER-ARNE HÅKANSSON (S) replik	101
Anf. 170	HELENA LINDAHL (C) replik	101
Anf. 171	PER-ARNE HÅKANSSON (S) replik	101
Anf. 172	SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik	101

Anf. 173 PER-ARNE HÅKANSSON (S) replik	102
Anf. 174 SVEN-OLOF SÅLLSTRÖM (SD) replik	102
Anf. 175 PER-ARNE HÅKANSSON (S) replik	102
Anf. 176 ELISABET KNUTSSON (MP)	103
Anf. 177 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M) replik	104
Anf. 178 ELISABET KNUTSSON (MP) replik	105
Anf. 179 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M) replik	105
Anf. 180 ELISABET KNUTSSON (MP) replik	105
Anf. 181 HELENA LINDAHL (C) replik	105
Anf. 182 ELISABET KNUTSSON (MP) replik	105
Anf. 183 HELENA LINDAHL (C) replik	106
Anf. 184 ELISABET KNUTSSON (MP) replik	106
Anf. 185 SAID ABDU (FP) replik	106
Anf. 186 ELISABET KNUTSSON (MP) replik	106
Anf. 187 SAID ABDU (FP) replik	106
Anf. 188 ELISABET KNUTSSON (MP) replik	106
Anf. 189 MATTIAS BÄCKSTRÖM JOHANSSON (SD)	106
Anf. 190 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M)	108
Anf. 191 SVEN-OLOF SÅLLSTRÖM (SD) replik	108
Anf. 192 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M) replik	109
Anf. 193 SVEN-OLOF SÅLLSTRÖM (SD) replik	109
Anf. 194 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M) replik	109
(Beslut fattades under § 5.)	110
Ajournering	110
Återupptagna förhandlingar	110
§ 5 Beslut om ärende som slutdebatterats vid dagens sammanträde	110
NU4 Statliga företag	110
§ 6 Yrkande om misstroendeförklaring	112
§ 7 Bordläggning	114
§ 8 Anmälan om frågor för skriftliga svar	114
§ 9 Anmälan om skriftliga svar på frågor	114
§ 10 Kammaren åtskildes kl. 16.08.	115